

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΑΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἄριθ. 10.

Ὀκτώβριος, 1868.

Α' Ἔτος.

Ο ΕΝ ΡΩΜΗ:

ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΠΕΤΡΟΥ.

Ὅταν ὁ περιηγητὴς, πεφουσημένον ἔχων τὸν νοῦν ἐκ τοῦ στρατιωτικοῦ μεγαλείου τῆς ἀρχαίας Ῥώμης, ἐπισκέπτεται τὴν σημερινὴν πρωτεύουσάν τοῦ παπισμοῦ, τὴν καθαιρέσασαν τὰ εἰδῶλα τῆς πολυθεΐας ἵνα

ἀναστήσῃ ἄλλα εἰς τὴν Παναγίαν, τὸν Χριστὸν καὶ τοὺς Ἁγίους, (καὶ ταῦτα προσκυνούμενα τυφλῶς ὡς ἐκεῖνα) παθαίνει κατὰ τὴν φαντασίαν ὅ,τι εἶχε πάθει ὁ Ἰκαρος μὲ τὰ κήρινά του πτερά. Τὸ σκολιὸν τῶν ὁδῶν καὶ ἡ ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας αὐτῶν ἀποφορὰ ἀναμιμνήσκουσιν εἰς αὐτὸν τὰς οἰκτρὰς τουρκοπόλεις, μὲ μόνην τὴν διαφορὰν ὅτι ἐδῶ ἐμφανίζεται εἰς τὸν ὀφθαλ-

Ὁ ἐν Ῥώμῃ ναὸς τοῦ Ἁγίου Πέτρου καὶ τὸ πρὸ αὐτοῦ περίστυλον.

μὸν αἰφνιδίως μέγα τι καὶ ἀξιοθέατον ἀρχαῖον ἐρείπιον, ἀναδιδόμενον ἐκ τοῦ συρφετοῦ ἐκείνου ὅλου ὡς μέλας τις γίγας ἀπηγωνισμένος, κρεμάμενος ὑπεράνω τῶν περὶ αὐτὸν νάνων τῆς σήμερον.

Ὅδοι βορβορώδεις ζερούμεναι πεζοδρομίῳ, ἐλεεινὰ ἐργαστήρια θεολοσκηπῆ, στενόθυρα· τοῖχοι τῶν ὀπιῶν τὸ βραγισμένον κονίαμα φαίνεται ὅλον προπηλακισμένον ἐκ τοῦ βυπαροῦ βυαχίου· ἐκ διαλειμμάτων ἐκκλησία τις πενιχρὰς ὄψεως, κεχωσμένη μετὰ τῶν οἰκιῶν· ζωὴ πολλὴ καὶ κινήσεις καὶ ἀργολογία λαοῦ βακενδύτου· αἱ γυναῖκες ὄλαι ἔχουσιν τὰ φορέματα

τετριμμένα καὶ στερημένα τοῦ πρώτου των χρώματος, τὰς κεφαλὰς ἀσκεπεῖς, ὡς καὶ αἱ ἀπολέσασαι τὴν κόμην, οἰκτρὸν θέαμα! — ἰδοὺ τί ἀπαντᾷ τις εἰς τὰς ἀγυῖας ἐκεῖνας, ὅπου συγχρόνως ὀσφραίνεται τῆς σημερινῆς Ῥώμης τὴν ὀσμὴν, ἢ διὰ νὰ ἐκφρασθῶμεν ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον, τῆς αἰωνίου πρωτεύουσας τὴν εὐωδίαν. Προέρχεται δὲ αὕτη, ὅπως ἐγγύριος οὔσα, ἐκ τινος ζωμοῦ λαχάνων ἢ ἐφαρμένων κραμβίων τινῶν, broccoli ὀνομαζομένων ὑπὸ τῶν Ἰταλῶν· πρόσθε εἰς αὐτὰ καὶ τὴν ἄλλην ὀσμὴν ὠμῶν βραφανίδων, καὶ δύνασαι νὰ φανταστῆς τὰς θειούχους ἀποφορὰς, εἰς τὰς ὁποίας ἐκτίθε-

σαι περιφερόμενος εις τὰς ὁδοὺς ἐκείνας· διότι τὸ λιθόστρωτον καὶ ὁ μέλας βόρβορος ἐποτίσθησαν ἐκ τῆς οὐσίας ταύτης διαπαντός.

Ἀπὸ τῆς ἄκρας τῆς ὁδοῦ Ἁγίας Λουκίας μέχρι τῆς γεφύρας τοῦ Ἁγίου Ἀγγέλου, ὁ περιηγητὴς διέρχεται ἀτελεύτητον λαβύρινθον, στενωπῶν ἀθλίων καὶ εἰδερχθῶν, μέχρις οὗ φθάνει εἰς τὴν ὁδὸν Τορδινόνην (Tordinone).

Τέλος, εἰς τὰ ἔσχατα τοῦ Βοργονόβου (Borgo-Nuovo), ἀπὸ τοῦ βάλου τῆς πλατείας Ρουστικούκη (Rusticucci) ἀνακαλύπτει τὴν πρόσοψιν τοῦ Ἁγίου Πέτρου, κολοσσαῖον λίθον τοῦ δακτυλιδίου τὸ ὅποιον ὁ ἀρχιτέκτων Βερνίνης διέγραψεν ἐγείρας τὰ πρὸ τοῦ ναοῦ τούτου περιστυλα.

Ἡ ὑψηλοτάτη τῶν πυραμίδων τῆς Αἰγύπτου ἔχει ὕψος 449 ποδῶν· τὸ δὲ τοῦ τρούλου τοῦ Ἁγίου Πέτρου εἶναι ποδῶν 406, ἀριθμουμένων ἀπὸ τῆς πλατείας, ἐνῶ τὸ τοῦ ἐν Λονδίῳ Ἁγίου Παύλου δὲν ὑπερβαίνει τοὺς 338 πόδας. Καθ' ὅσον πλησιάζει τις εἰς τὸ ὑπερήφανον οἰκοδόμημα τοῦτο τῆς Ῥώμης, ὁ τρούλος αὐτοῦ δύνει ὡς ἥλιος ὀπισθεν τοῦ προστεγασματος τῆς προσόψεως, μέχρις οὗ ὁ ἐφιστάμενος σταυρὸς κρύπτεται ὀπισθεν γιγαντώδους τινὸς ἀγάλματος περιστερῶν τὸν Χριστόν. Οἱ τῆς ἀρχιτεκτονικῆς εἰδήμονες θεωροῦσι τοῦτο ὡς μίαν τῶν ἀτελειῶν τοῦ κτιρίου, διότι τὸ μέγα εὖρος αὐτοῦ ἐξαλείφει τοῦ τρούλου τὴν μεγαλοπρέπειαν.

Ἐκατὸν τεσσαράκοντα ἀγάλματα ἴστανται ἐπὶ τοῦ περιστύλου· ἐν τῷ μέσῳ δ' αὐτοῦ ὀβελίσκος κομισθεὶς ἐκ τῆς Ἡλιουπόλεως, καὶ δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τοῦ ὀβελίσκου δύο μεγάλα ἀναπηδητικὰ πηγαῖ, τῶν ὁποίων τὰ ἄφθονα ὕδατα χύνονται ἐντὸς εὐρυτάτων δεξαμενῶν ἐκ γρανίτου. Τὰ ἐλλειψοειδῆ περιστυλα ἀπολήγουσιν εἰς δύο φοῶς εὐθείας, αἵτινες σχηματίζουσι δευτέραν πλατεῖαν ἀνυψουμένην εἰς σχῆμα ἀμφιθεάτρου μέχρι τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ. Ὁ ἀναβαίνων τὰς βαθμίδας ταύτας, κατὰ πρῶτον αἰσθάνεται τινα συγκίνησιν, σκεπτόμενος ὅτι μέλλει νὰ ἴδῃ τὸ μέγιστον καλλιτέχνημα τοῦ χριστιανισμοῦ· πολλοὶ ὅμως ἐξερχόμενοι ἔπειτα ἠρώτησαν ἀποροῦντες, « ἂν τοῦτο καὶ μόνον δύναται ὁ ἄνθρωπος νὰ κατορθώσῃ ἐν τῇ χριστιανικῇ λατρείᾳ; »

Ἄλθῃς, τοῦτο καὶ μόνον ἠδυνήθη, καίτοι οὔτε ἡ ὕλη τῷ ἔλειψεν, οὔτε ὁ καιρὸς. Τριάκοντα πάπαι ἐδαψίλευσαν εἰς τοὺς τεχνίτας τοὺς θησαυροὺς αὐτῶν, οἷς προσετέθησαν αἱ προσφοραὶ τῶν δυτικῶν λαῶν καὶ βασιλέων· μέταλλα δὲ καὶ μάρμαρα πολύτιμα συνήχθησαν ἀφθονώτατα· μεγάλοι τεχνίται καὶ μεγάλοι αὐτῶν μαθηταὶ κατηνάλωσαν ὅλην αὐτῶν τὴν ζωὴν λαζεύοντες ταῦτα τὰ μάρμαρα καὶ χωνεύοντες ταῦτα τὰ μέταλλα· καὶ ὅμως πολλοὶ ἐτόλμησαν νὰ εἰπωσιν ὅτι ἡ προσδοκία τῶν ἠπατήθη· διότι δὲν βλέπουσιν ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ ταύτῃ ἐκκλησίᾳ μυστικὸν τινα χαρακτήρα θρησκευτικόν, τὸν ὅποιον νομίζουσι ὅτι ἀπαντῶσιν εἰς τοὺς γοτθικοὺς ναοὺς τῆς βορείας Εὐρώπης· ἄλλοι ὅμως, τὸ πομπῶδες τῆς λατρείας μόνον ἀναζητοῦντες καὶ τὴν κοσμικὴν ἐξουσίαν καὶ τὴν ἐξωτερικὴν μεγαλοπρέπειαν τῆς Ῥωμαϊκῆς ἐκκλησίας τοῦ 15 αἰῶνος, θεωροῦσι τὸν Ἁγιον Πέτρον ὡς ἐμφαίνοντα ταῦτα πάντα ἐντελῶς. Ἄλθῃς δὲ ὁ τρούλος ἐκεῖνος θεωρεῖται ὡς ὁ κάλλιστος τῶν ὑπαρχόντων ἐπὶ γῆς, διὰ τε τὰς ἀναλογίας καὶ διὰ τὴν χάριν τοῦ φανοῦ του. Καὶ τὸ

ἔδαφος δὲ τῆς πλατείας ὑπάρχει ἀξιοθέατον διὰ τὸν τρόπον καθ' ὃν εἶναι ἐστρωμένον· διότι αἱ διαίρεσεις αὐτοῦ συντείνουσιν εἰς τὸ μεγαλεῖον τῆς ἀπόψεως. Ἄλλὰ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι ἐκ πρώτης ὄψεως δὲν ἐκπλήττεται ἐκ τοῦ μεγάλου θαύματος· ἐκεῖνου ὁ θεατῆς· τὸσον ἡ συμμετρία τὸ σμικρύνει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν! ἀλλ' ὅσον περιεργάζεται τις τὰς λεπτομερείας, θαυμάζει περισσότερο. Ἐν ὄχημα διέρχεται τὴν πλατεῖαν τοῦ περιστύλου προχωροῦν πρὸς τὰς βαθμίδας τοῦ ναοῦ· τὸ βλέπει· νομίζει ὅτι ἔφθασεν ἤδη εἰς τὸ τέμα· ἀλλ' ἐξακολουθεῖ νὰ προβαίνει, καὶ δὲν ἔχει τέλος ὁ δρόμος του· καταντῶσιν εἰς τὴν ἀπόστασιν καὶ ἵπποι καὶ ὄχημα μικροσκοπικά, ἕως οὗ καταβαίνουσιν ἐξ αὐτῶν ὄσο ἢ τρεῖς μύρμηκες· οἱ ἀναβάται.

Τὸ σχέδιον τοῦ ναοῦ τούτου ἀνήκει εἰς τὸν πάπαν Παῦλον Ε'· τὸν πρῶτον λίθον κατέβαλεν ὁ Ἰούλιος Β' ἐν ἔτει 1506. Ἀπεπερατώθη δὲ ἐπὶ πάπα Θυρβανῶ Ἡ' ἐν ἔτει 1616, καὶ ὑπὲρ τὰ 250 ἑκατομμύρια φράγκων ἐδαπανήθησαν μέχρις οὗ ἀποπερατώθη.

Κακῶς θὰ ὑπεγέλα ὅστις ἀπὸ τοῦ ἀγλαοῦ καὶ τηλαυγοῦς καὶ ἀγερώχου οἰκοδομήματος τούτου μετέφερε διὰ μιᾶς τὸ βλέμμα εἰς τὸν ταπεινὸν ἐκεῖνον ἄλλον οἶκον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν πόλιν τοῦ Βύζαντος, εἰς τὴν ἄλλοτε ποτε νέαν Ῥώμην, ὅπου ἀπὸ τεσσάρων αἰῶνων ἱεροῦργεῖ ὁ καθ' ἡμᾶς οἰκουμενικὸς πατριάρχης. Διατί νὰ ὑπογελάσῃ; διότι ἐκεῖ ἡ ταπεινότης εἶναι τόση, ὅσον ἐδῶ τὸ μεγαλεῖον; Διότι ἐκεῖ ἡ ἀδυναμία εἶναι τόση, ὅσον ἐδῶ τὸ κράτος καὶ ἡ ἐξουσία; Διότι ἐκεῖ ἡ ἡρεμία εἶναι τόση, ὅσον ἐδῶ ὁ κρότος καὶ ὁ θόρυβος; Διότι ἐκεῖ ἡ μετριοφροσύνη εἶναι τόση, ὅση ἐδῶ εἶναι ἡ ἔπαρσις; Διότι ἐκεῖ ἡ πενία εἶναι τόση, ὅση ἐδῶ ἡ γλιτὴ καὶ ἡ πολυτέλεια; Διότι ἐκεῖ, περὶ τὰ ζῦλινα δώματα τοῦ πατριάρχου, ἄτινα καταμύρωσεν ὁ χρόνος, περισσότεραί τινες μόνον κρῶζουσι περιπτύσσονται, ἐνῶ ἐδῶ ἐνοπλοὶ στρατιῶται ἀγχιρσοὶ δροφυροῦσι τὸν λεγόμενον τοποτηρητὴν ἐκεῖνον, ὅστις ἔλεγεν ὅτι οὐκ ἔστιν ἐκ τοῦ κόσμου τούτου ἡ ἐξουσία αὐτοῦ, καὶ ὅτι οἱ πρῶτοι ἔσονται ἔσχατοι καὶ οἱ ἔσχατοι πρῶτοι; Τί ἀπώλεσεν ἡ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία ταπεινῶς διατελοῦσα; οὐδὲν· ὅση ταπεινότερα, τόση ὑπῆρξε σεπτότερα καὶ ἀγαπητῆ καὶ ἰσχυρὰ πρὸς τοὺς ὁποίους ποιμαίνει. Τί δ' ἐκέρδανεν ἡ Δυτικὴ; Οἱ μὲν πάπαι ἠυφράνθησαν ἐκ τῶν τοσοῦτων ἀπολαύσεων· ὁ δὲ δυτικὸς χριστιανισμὸς αἰείποτε ἐζημιώθη, ἐλαττωμένης ὁσημέραι παρ' αὐτῷ τῆς πίστεως, ἐνώπιον τῶν καταχρήσεων τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τῶν πνευματικῶν αὐτοῦ πατέρων.

Ἄλλ' ἡ Δυτικὴ Εὐρώπη δὲν ἐφωτίσθη εἰσέτι ἀρκούντως, ὥστε νὰ ἔλθῃ εἰς σπουδαίαν ἐξέτασιν τούτων τῶν ἀληθειῶν· ἡ δὲ φωνὴ ἡμῶν εἶναι ἰσχνή καὶ δὲν ἀκούεται, ὡς δὲν διεκρίνεται καὶ ὁ μικροσκοπικὸς κόσμος πρὶν ἢ ἐφευρεθῶσι κατὰλληλοι κρυστάλλινι φακοί.

Ἡ ΝΙΤΡΟΓΛΥΚΕΡΙΝΗ.

Ἡ οὐσία αὕτη εἶναι μία ἐκ τῶν νεωτέρων τὰς ὁποίας ἀνεκάλυψεν ἡ χημεία· συντίθεται δὲ, ὡς καὶ τὸ ὄνομα αὐτῆς δηλοῖ, ἐκ δύο οὐσιῶν· τοῦ νιτρικοῦ ὀξέος καὶ τῆς γλυκερίνης, ὅπως διαφόρων κατὰ τὰς ιδιότητάς· διότι ἡ μὲν, ὀρυκτοῦ ἀρχὴν ἔχουσα, βιβρώσκει τὰ μέταλλα καὶ καίει δριμύως τὴν ἐπιδερμίδα, ἡ

δὲ, ἐξ ἐλαίων ἐξαγομένη, ἀπαλύνει καὶ λειαίνει αὐτήν.

Τὰ φαινόμενα τῶν χημικῶν συνδυασμῶν εἶναι τῶντι παραδόξα! Τὸ καθαρὸν νιτρικὸν ὀξύ, ἐν τῶν ὅσα γινώσκονται ἐκ παλαιότερων χρόνων, γεννᾶται ἐκ τοῦ κατ' ἀνίσα μέρη συνδυασμοῦ δύο πρωτίτων ἀεριοδῶν σωμάτων, ἐμβαινόντων εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος· ταῦτα δὲ εἶναι τὸ ὀξυγόνον καὶ τὸ ἄζωτον.

Ἡ δὲ γλυκερίνη συντίθεται ἐκ πλειότερων στοιχείων, ἤτοι, ἀνθρακος, ὑδρογόνου καὶ ὀξυγόνου.

Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἐὰν κατὰ τινα μέτρα ἀναμιχθῶσιν αἱ δύο αὗται οὐσίαι, ἀποκτᾶται ἐξ αὐτῶν κράμα τι ἔχον φοβεράν ἐκρηκτικὴν δύναμιν, κατὰ πολὺ ὑπερβαίνουσαν τὴν τῆς πυρίτιδος.

Ἡ νιτρογλυκερίνη ἀνεκαλύφθη ἐν ἔτει 1850 ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ περιφίμου τινὸς χημικοῦ γάλλου (Pelouze) ὑπὸ τινος τῶν ξένων μαθητῶν του, καλουμένου Σοβρέρου. Καὶ τότε μὲν δὲν συνέβη δυστύχημα τι ἐπὶ τῆς περιέργου ταύτης ἀνακαλύψεως· διότι χρεῖα νὰ εἰπωμεν πρὸς δόξαν τῶν πολυσύφων ἀνδρῶν οἵτινες ἐνασχολοῦνται καθ' ἑκάστην πρὸς ἀνακάλυψιν τινα ἐν ταῖς ἐπιστήμαις, ὅτι οὐκ ὀλίγοι ἐξηγόρασαν ἀντὶ τῆς ἰδίας τῶν ζωῆς τὰς νίκας αὐτῶν ἐπὶ τῆς ὕλης. Ἡ χημεία μόνη κατέστησε πλείστους θύματα αὐτῆς· εἰς ἐν δὲ καὶ μόνον παράδειγμα περιοριζόμενοι ἐπιφέρομεν τὸ ἐξῆς γεγονός. Τῷ 1835, καθηγητῆς τις ποιῶν λόγον περὶ τοῦ ἀνθρακικοῦ ὀξέος, τοῦ βαρέος τούτου ἀερίου τὸ ὅποιον, ἐνῶ οὐδεὶς δύναται ν' ἀναπνεύσῃ, πάντες πίνουσι μετ' εὐφροσύνης ἐντὸς τοῦ καμπανίτου οἴνου καὶ τοῦ ὕδατος τῆς σόδας (eau de Seltz), διηγείτο ὅτι ἕως τότε οὐδεὶς μὲν εἶχε κατορθώσει νὰ τὸ σφεροποιήσῃ, ἐπειδὴ δὲν εὐρέθη τρόπος νὰ τὸ συνθλίψωσιν ἀρκούντως, ἐπέμενον δὲ πρὸς τοῦτο ἐπινοοῦντες νέα πειράματα. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας τὸ πρόβλημα εἶχε λυθῆ, ἀλλ' ὁ κύλινδρος ἐντὸς τοῦ ὁποίου εὐρίσκετο τὸ ἀέριον ἐγκλεισμένον (κύλινδρος ὅστις εἶχεν ἤδη χρησιμεύσει εἰς πολλὰ ἄλλα πειράματα), ἐξεβράχθη αἰφνιδίως ὑπὸ τὴν ἄπειρον πίεσιν ἣν ὑφίστατο, καὶ δύο νέοι συμβοηθοὶ ἐτραυματίσθησαν ἐξ αὐτοῦ θανατηφόρος. Ἀλλὰ σήμερον ἐπαναλαμβάνεται ἀκινδύνως τὸ αὐτὸ τοῦτο πείραμα.

Ἐπανερχόμεθα εἰς τὴν νιτρογλυκερίνην. Ὁλην δεκαετίαν διετέλει περιορισμένη ἐν τοῖς χημικοῖς ἐργαστηρίοις, ὅτε, κατὰ τὰ τελευταῖα ταῦτα ἔτη, σουηδὸς τις μηχανικὸς (Nobel), ἀναλαβὼν τὰ πειράματα τοῦ Σοβρέρου, ἐτελειοποίησε τὴν κατασκευὴν τῆς νέας οὐσίας καὶ κατορθώσῃ νὰ τὴν μεταχειρισθῆ εἰς τὰς ὑπονόμους τοσοῦτον ἐπιτυχῶς, ὥστε ἀπεφάσισαν νὰ δοκιμάσῃ αὐτὴν ἡ τε Ἀγγλία καὶ ἡ Ἀμερικὴ καὶ ἡ Πρωσσία καὶ ἡ Αὐστρία καὶ ἡ Βελγικὴ, ὡς καὶ ἡ Γαλλία ἐπὶ τέλους. Δυστυχῶς ὅμως συνέβησαν τοσαῦτα ἀπευκταῖα ἐκ τῆς χρήσεως τῆς οὐσίας ταύτης διὰ τὸ εὐεκπύρωτον αὐτῆς, ὥστε, καίτοι καθ' ὅλα τ' ἄλλα ὑπερτερεῖ, εἰς τὴν Γαλλίαν παρητήθη ἡ χρῆσις τῆς.

Ἡ νιτρογλυκερίνη, ἄλλως λεγομένη καὶ ἐκρηκτικὸν ἔλαιον, εἶναι ἐλαϊώδες τι βευστὸν ὑποκίτρινον, ἡ πυκνότης τοῦ ὁποίου ὑπερβαίνει τὴν τοῦ ὕδατος ἡμίσειαν ποσάν. Τὸ βευστὸν τοῦτο ὑφίσταται τὴν θερμοκρασίαν τοῦ ζέοντος ὕδατος χωρὶς νὰ πάθῃ ἀλλοιώσιν τινα, ἢ νὰ ἐκπυρσοκροτήσῃ· ἐκπυρσοκροτεῖ ὅμως ἐν θερμοκρασίᾳ 183 βαθμῶν περίπου, καὶ δύναται τις νὰ φαντασθῆ τὴν

δύναμιν του μαθῶν ὅτι ἐνὸς μόνου κύβου τοιαύτη ὕλη ἐκρηγνυμένη γεννᾶ διὰ μιᾶς 469 κύβων ἀνθρακικὸν ὀξύ, 554 κύβων ἀτμῶν ὕδατος, 39 κύβων ὀξυγόνον καὶ 236 κύβων ἄζωτον· τὸ ὅλον 1298 κύβων διάφορα ἀέρια. Τέλος, καὶ τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν περιέργων χαρακτηριστῶν τῆς νιτρογλυκερίνης, ἡ οὐσία αὕτη ἔχει τι ὑπόγλυκυ εἰς τὴν γεῦσιν, ἀλλ' εἶναι δηλητήριον ἐκ τῶν δραστηκιωτάτων.

Ἄλλ' ἂς σπεύσωμεν νὰ σημειώσωμεν πλεῖστον τοῦ κινδύνου καὶ τὸ μέσον δι' οὗ αὐτὸς προλαμβάνεται. Ὁ ἀνωτέρω σουηδὸς χημικὸς, πτοηθεὶς ὑπὸ τῶν τρομερῶν δυστυχημάτων τῶν προεργουμένων ἐκ τῆς χρήσεως τῆς νιτρογλυκερίνης, ἀλλὰ καὶ μὴ δειλιάσας ἐν ταῖς ἐρευναῖς του, ἀνεκάλυψε πῶς ν' ἀφαιρῆ ἡ ν' ἀποδίδῃ κατὰ θέλησιν εἰς τὴν οὐσίαν ταύτην τὰς ἐκρηκτικὰς ιδιότητάς αὐτῆς, ἀναμιγνύων τὴν νιτρογλυκερίνην μετὰ τινος οἰνοπνεύματος, τὸ ὅποιον ὠνόμασε ζυλικόν· οὕτω λοιπὸν ἀναμιγνυμένη δὲν δύναται ν' ἀποτελέσῃ ἐκρηξιν, οὔτε διὰ τῆς θερμότητος, οὔτε διὰ τῆς συγκρούσεως. Ὅταν δὲ θέλῃ νὰ τὴν μεταχειρισθῆ, προσθέτει ὕδωρ εἰς τὸ κράμα ἐκεῖνο· καὶ τότε, τοῦ ὕδατος ἀποβρόσφοντος τὸ οἰνοπνευμα, ἡ νιτρογλυκερίνη, βρυτέρα οὕσα, κατακάθεται εἰς τὸν πυθμένα τοῦ δοχείου, ὁποῦθεν εὐκόλως ἔπειτα ἀντλεῖται διὰ σίφωνος. Διὰ τῆς μεθόδου ταύτης ἀποσοδοῦσι μέγιστον μέρος τῶν κινδύνων οἱ μεταχειριζόμενοι αὐτήν.

Δίκαιοι μὲν εἶναι οἱ ἐκ τῆς νέας ταύτης οὐσίας φόβοι ἐκάστου, ἀλλ' ἂς ἐνθυμηθῶμεν ὅτι οἰοῦντες εἶχε διεγείρει κατὰ καιρὸν καὶ ἄλλη τις συγγενὴς αὐτῇ ὕλη, ὁ πυριτοβάμβαξ (poudre-colon). Καὶ εἰς ἐκείνης τὰς πρώτας δοκιμὰς εἶχον συμβῆ καταστροφαὶ ὀλέθραι· σήμερον ὅμως ἡ ἐπιμονὴ τῆς ἐπιστήμης τὴν ἐπιθάσσειεν. Εἰς τὴν Αὐστρίαν μεταχειρίζονται αὐτὴν συνεχῶς ὡς προτιμότεραν τῆς πυρίτιδος. Τὸ δὲ περιεργότερον εἶναι ἡ ἀλλοίωσις τὴν ὁποίαν ἐπιφέρουσιν εἰς αὐτὴν ἀναλύοντες τὴν ἐντὸς αἰθέρος· διότι γεννᾶται ἐκ τούτου νέον τι προϊόν, πασίγνωστον σήμερον, τὸ λεγόμενον κολλόδιον, πρᾶγμα χρησιμώτατον εἰς τὴν φωτογραφίαν, καὶ τὸ ὅποιον καὶ ἡ χειρουργία μεταχειρίζεται συνεχῶς εἰς τὴν ἐπίδεσιν τῶν πληγῶν.

Ο ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ ΙΩΒ.

Διατί ἀσθεῖς; ὤσι, πεπαλαιώοντα
δὲ καὶ ἐν πλούτῳ; — ΙΩΒ.

Μετὰ τὴν ἡμέραν σκότος· μετ' αὐτὸ ἡμέρα πάλιν. Τὸ παράδειγμα μ' ἐκπλήττει τοῦ Ἰωβ, ὅστις μεγάλῃν ἰδὼν δόξαν κ' εὐτυχίαν, καὶ ἐντὸς τοῦ ὄλβου πλέων, Νὰ φορῆ εἶχε κατέλθει ἐνδυμα τριγίνου σάκκου, Κ' ἔλεγεν εἰς τὴν κοπιᾶν καταβάς, καὶ δι' ὀστράκου Τὰ δεινὰ του ἔλκη ζέων.

« Τὰς ἡμέρας ἐνθυμοῦμαι τὰς προτέρας μου ἐκείνας. Ὡ ἐὰν ἐπανηρχοῦμαι εἰς τοὺς παρελθόντας μῆνας, Ὅτε μ' ἔβλεπεν ὁ Πλάστης ἰλαρῶς καὶ οἰκτιρμόνως! Ὅτε τὸν λαμπρὸν του λύχνον εἰς τὸ μέτωπον ἐκράτουν, Καὶ μὲ τὸ γλυκύ μου φῶς του πανταχοῦ ἐπεριπάτουν Ἀσφαλῶς καὶ εὐδαιμόνως!

» Ἡ ἀγάπη καὶ ἡ χάρις τότε τοῦ Παντοδυνάμου Ἦτο μετ' ἐμοῦ, καὶ εἶχα γύρω μου τὰ φίλτατά μου, Κ' ἔβριθον τὰ βήματά μου μελιτός τε καὶ βουτύρου!

Η καρδιά μου ἐγέλα και τὰ πάντα μου ἐγέλων·
Κ' ἐθεώρουν πεποιθότως ἀσφαλέςτατον τὸ μέλλον
Τοῦ νῦν λίαν μεμφιμοῖρου.

» Εὐτυχοῦντα μ' ἠχροῶτο τὸ ὠτίον τῶν ἀνθρώπων·
Οἱ μ' ἔβλεπον εἰς οἶον και ἄν ἐκρυπτόμην τόπον.
Εἰς τὴν κρίσιν μου οἱ πάντες πίστιν εἶχον σταθεράν·
Ο ἐπικαλούμενός με εἶχε πᾶσαν προστασίαν,
Και διέθετα τῆς χήρας τὴν περιαλγῆ καρδίαν
Νὰ σκιρτᾷ ἀπὸ χαράν.

» Οφθαλμὸς και νοὺς ὑπῆρχον εἰς τυφλοὺς ἀνοδηγῆ-
[τους·
Ημην ποὺς και βακτηρία εἰς γωλοὺς και παραλύτους·
Πρόνοια τῶν γηρασκόντων, πατήρ, φίλος τῶν πενήτων,
Κ' ἐξιχνιάζον εὐστόχως, κ' ἐσυμβίβαζον αἰσίσως
Ὅταν ἔρις τις σπουδαία, ὅταν λόγος ἐναντίος
Ἐγενᾶτο μεταξύ των.

» Δὲν συνέκλαυσα μ' ἐκεῖνον ὅστις ἐταλαιπωρεῖτο;
Δὲν συνέτρεξα τὸν ὅστις τῶν τοῦ βίου ἐστερεῖτο;
Μὲ τ' ἀέριαια σταθμὰ του ὁ Θεὸς ἄς μὲ ζυγίσῃ·
Ἄν τοῦ δούλου μου τὴν κρίσιν κατεφρόνησα ποτέ μου,
Τῆς παιδίσκης μου τὸν λόγον ἂν παρέβλεψα, Θεέ μου,
Ὡς νὰ μὴ μοῦ ἦτο ἴση·

» Ἄν γυμνὸν ποτὲ διείδον μὲ τὰ μέλη παγωμένα,
Ἡ νοσοῦντα χωρὶς κλίνην, χωρὶς πέπλον, φεῦ! κἀνένα,
Κ' ἔτι πρὶν ἀδημονήσῃ κατὰ τῶν εὐτυχιῶν μου,
Ἡ πρὶν ἔτι βλασφημῆσῃ τὸν προορισμὸν τοῦ βίου,
Δὲν μ' εὐλόγησεν ἀμέσως θερμανθεὶς ἐκ τοῦ μαλλίου
Τῶν προβάτων και αἰγῶν μου·

» Ἄνκατέφερα τὴν χεῖρα εἰς τὸ πρόσωπον ἀνθρώπου,
Καίτοι εἶχον ἐξουσίαν ὡς ἐπικρατῶν τοῦ τόπου,
Πρὶν εἰσέτι τ' ἀγαθὰ μου ὀργῆ θεῖα ν' ἀπολέσῃ·
Ἄν ἠφράνθην χαιρεκάκως ὅτε ἔπεσεν ἔχθρός μου,
Νὰ χυθῆ εἰς τὰ βήματά μου κυλισθεὶς ὁ ὀφθαλμὸς μου,
Ὁ βραχίον μου νὰ πέσῃ! »

Ταῦτα ἔλεγεν ὁ γέρον πατριάρχης, ὑπομένων
Μ' ἐγκαρτέρησιν γενναίαν τὸ βαρὺ του πεπρωμένον.
Ἄλλ' ἀφοῦ καιροὺς και χρόνους ὡς χρυσοὺς ἐδοκιμάσθη,
Ὅσα δύναται νὰ ἔχη ἀγαθὰ ὁ κόσμος οὗτος
Εἶδεν εἰς τὰ ἔσχατά του, και ὁ πρότερός του πλοῦτος
Ἐκατονταπλασίασθη.

I. I. Σ.

ΑΙ ΠΟΙΚΙΛΑΝΘΙΔΕΣ.

Ποικιλανθίδες ὠνομάσθησαν χαριέστατα τινὰ πτηνὰ
τῆς Ἀμερικῆς, κολίβρια λεγόμενα εἰς τὰς χώρας ὅπου
συνηθέστερον εὐρίσκονται, ἢ και μυιοτρόχιλοι (oiseaux-
mouches), τὸ μὲν διὰ τὴν μικρότητα αὐτῶν, τὸ δὲ
διότι, ἐνὸς πετώσιν, αἱ πτέρυγές των βομβοῦσιν ὡς αἱ
τῶν μεγάλων μυιῶν. Ἀπαντες οἱ ὀρνιθολόγοι, τῶν πε-
ρικαλλῶν ὀρνιθιδίων τούτων θιασῶται γενόμενοι, πε-
ριέγραψαν αὐτὰ διὰ λέξεων ἀνθρώπων ὡς ἔμψυχα καλ-
λωπισμάτια, ὡς ζῶντα κοσμήματα τιμαλφῆ, ὡς ἡλια-
κὰς λαμπηδόνας· ἀλλὰ τοῦ ἀμερικανοῦ Αὐδουβῶνος ἡ
περιγραφή ὑπερτερεῖ πᾶσαν ἄλλην.

« Εἰς τὰς παλλούσας, λέγει, πτέρυγές του μεταρ-
σιούμενον, τὸ ἐναέριον μικρὸν τοῦτο πλάσμα, ἐν τῇ
ὀφθαλμοτερπῇ αὐτοῦ ἐλαφρότητι μεταβαίνει ἀσταθῶς

ἀπὸ ἄνθους εἰς ἄνθος. Καὶ τίς νὰ μὴ τὸ θαυμάσῃ, ἢ τίς
νὰ μὴ δοξάσῃ ἀπὸ καρδίας εὐγνωμονούσης τὸν Δη-
μιουργόν, παρατηρῶν αὐτὸ πετώμενον ἀπὸ τοῦ ἐνός
μέχρι τοῦ ἄλλου πέρατος τῆς ἡμετέρας ἀχανοῦς ἠπει-
ρου!

» Μόλις κομίζει ὁ ἥλιος τὴν ἑαρινὴν ὥραν· μόλις τὰ
ἀπειράριθμα φυτὰ τῆς γῆς ἀνοίγουσι τὰ φύλλα και ἐκ-
φέρουσι τὰ ἄνθη τῶν ὑπὸ τὸ γλυκὺ θάλπος τῶν ἀκτί-
νων αὐτοῦ, και ἤδη τὸ περιβομβοῦν μικρότατον πτη-
νὸν αἰωρεῖται ἐπὶ τῶν πτερυγῶν του ὡς ἐπὶ δύο χρυ-
σῶν λαμπηδόνων. Ἐπισκέπτεται ἕνα πρὸς ἕνα τοὺς κά-
λυκας, και μὴ ἀνεχόμενον νὰ ἐκμυζᾷ και ἄλλος τις τὴν
καθαράν οὐσίαν τῶν πετάλων ἐκ τῶν ὁποίων συντίθεν-
ται τὰ εὖσυμα ποτήρια ταῦτα, ἀνθογενῶμων ἐπιτί-
δειος και εὐκίνητος, ἀποσπᾷ ἀπ' αὐτῶν και τὰ λεπτό-
τατα τῶν ἐντόμων. Διατηρούμενον ἐν ἰσορροπία εἰς
τὸν ἀέρα ἐπὶ τῶν στενῶν του ταρσῶν, ἀκοντίζει τὸ
σπινθηροβόλον του και διαπεραστικὸν βλέμμα εἰς τὸ
βάθος και τῶν δολιχωτάτων σωλήνων ἀνθῶν τινῶν,
και ταῦτα μὲν φαίνεται ὡς ν' ἀερίζῃ και νὰ δροσίξῃ διὰ
τῶν ταχυκινήτων πτερυγῶν του, διὰ δὲ τοῦ ἐλαφροῦ
βόμβου του φαίνεται ὡς ν' ἀποκοιμίζει τὰ ἐντομα ἅτι-
να ἔρχεται ν' ἀνασπάσῃ.

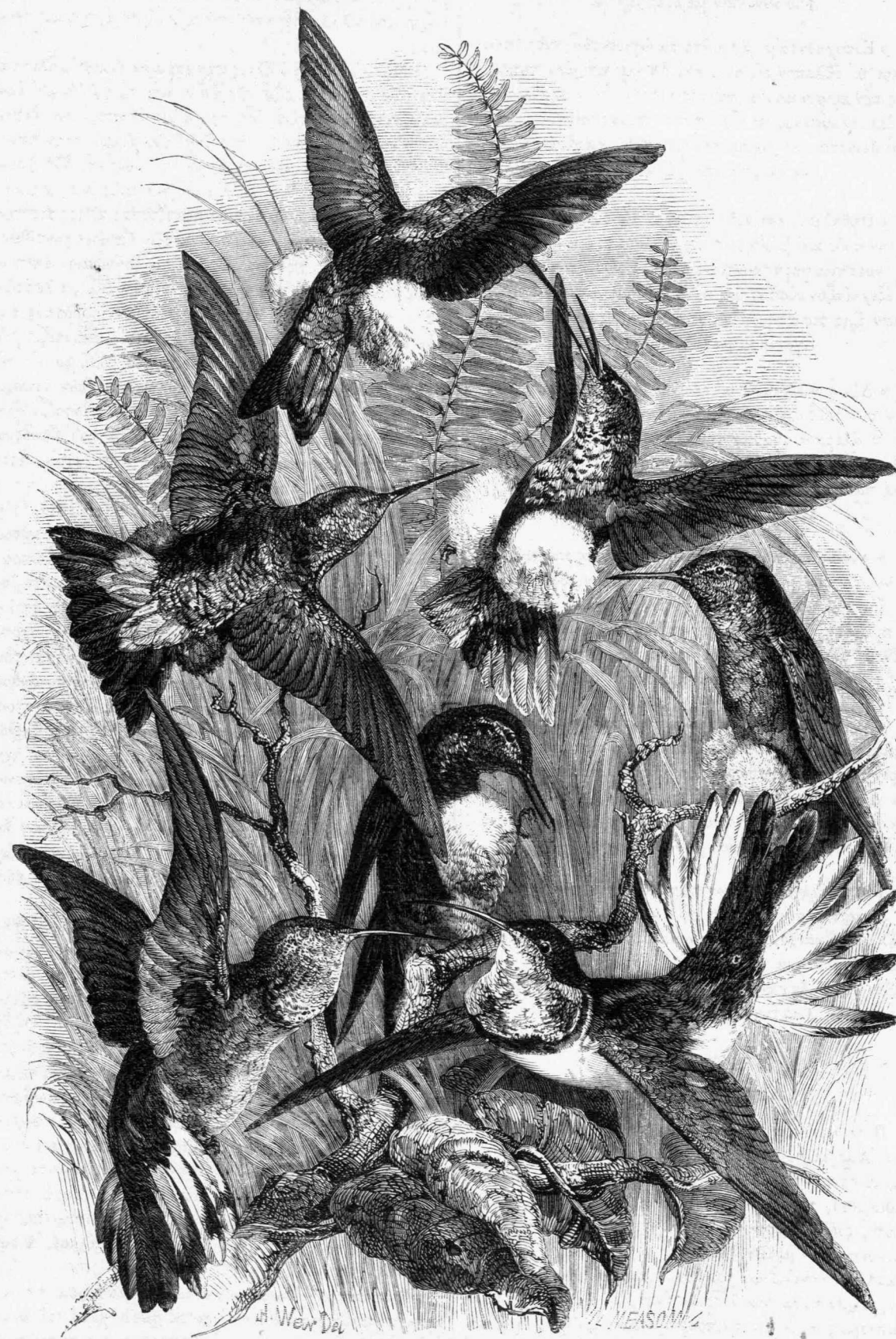
» Ἄγροὺς, λειμώνας, κήπους, δάση βαθύσκια, οὐ-
δένα τόπον ἀφήνει ἀνεπίσκεπτον ὁ κορυφόπτερος οὗτος
κυνηγός. Ὁ τράχηλός του, τμηκ τῆς ἱριδος, ζωρὸς
ὡς ἡ φλόξ και διὰ μιᾶς μετατρεπόμενος εἰς μέλαν τι βε-
λουδοειδὲς χρῶμα, εἶναι ἀπαραμίλλος κατὰ τὴν στιλ-
πνότητα, ἐνὸς τὰ ἄνω τοῦ σώματος εἰς τὰ νῶτα ἔχουσι τι
χρῶμα πράσινον τὸ ὁποῖον φεγγαβολεῖ. Διέρχεται τὸν
αἰθέρα ὡς βέλος, ὡς ἀκτίς ἡλιακὴ φωτίζουσα τὸ ἄνθος
ἄνωθεν τοῦ ὁποίου περιπίπτεται, δεξιὰ, ἀριστερὰ, ἄνω,
κάτω, πανταχοῦ. Καὶ κατὰ μὲν τὸ θέρος μεταβαίνει
ἀπὸ χώρας εἰς χώραν πρὸς βορρᾶν, διερχόμενος τὴν
Ἀμερικὴν ὅλην, ἅμα δὲ προσεγγίζοντος τοῦ φθινοπώ-
ρου ἐπιστρέφει πρὸς νότον. Ὡ! πῶς νὰ μὴ δύναμαι νὰ
μεταδώσω εἰς τὸν ἀναγνώστην μέρος τῆς τέρψεως ἣν
ἠσθανόμενι κατοπεύων τὰς κινήσεις ἐνός ζεύγους τῶν
χαριεστάτων τούτων ὑποκορισμάτων τοῦ γένους τῶν
πετεινῶν! »

Τὸ ὄνομα κολίβριον ἐδόθη ὑπὸ τῶν κατοίκων τῆς
Γουιάνης εἰς τὰ πτερωτὰ ταῦτα καλλωπισμάτια· οἱ δὲ
ἀρχαῖοι Μεξικανοὶ τὰ ὠνόμαζον Ἡμερισίας ἀκτίνας,
Κόμας τοῦ ἡλίου, Ἄστρα τῶν λῶφων, Κομήτας στιλ-
βοντας, Ἐραστὰς τῶν μύρτων και τῶν βόδων! Οἱ δὲ
ἰσπανοὶ και πορτογάλλοι κατακτητῆται, ἐκπλαγέντες
ἐκ τῆς μικρότητός των, τὰ ἀπεκάλεσαν Τομίνια, ἐπει-
δὴ τομίνιον εἶναι παρ' αὐτοῖς σαθμόντι μικρὸν δώδεκα
κόκκων· τὰ ἀπεκάλουν ὡσαύτως και πτηνοκώνω-
πας, διὰ τὸν ἀδιάκοπον βόμβον τῶν ὀξέων πτερυγῶν
των, διὸ και οἱ Γάλλοι τὰ ἐπονομάζουσι Μυιοτρόχι-
λους (oiseaux-mouches), οἱ δὲ Ἄγγλοι, Πτηνὰ βομ-
βοῦντα (humming birds), ὡς και Μελιτοπότας (honey
suckers)· τέλος, οἱ ἰσπανοὶ και οἱ Πορτογάλλοι, Ἀνθο-
μυζητάς.

Ἡ ἐπιστήμη ἔδωκεν ὡσαύτως ὀνόματα εἰς τὰ μι-
κρὰ ταῦτα θαυμάσια ὄντα, τὰ ἐκ σμαράγδου και ἀμε-
θύστου, και τοπαζίου, και ἀνθρακος, και χρυσοπράσου,
ἀλλὰ τῆς ἐπιστήμης τὰ ὀνόματα ἀμοιροῦσι χάριτος.
Ὁ Λινναῖος τὰ ἀποκαλεῖ Τροχιλοῦς· ὁ Κυβιέρος, Στρου-
θία λεπτόβραγμα· ὁ Τεμμίγγιος, Ἀνισοδακτύλους, διὰ
τὸ ἄνισον τῶν δακτύλων τῶν μικρῶν των ποδῶν, αἰ-

τινες σκεπάζονται μέχρι τῶν πτερινῶν ὑπὸ πυκνοῦ τι-
νος πτίλου.

Οἱ ὀρνιθολόγοι ὑποδιήρσαν εἰς δύο εἶδη τὰ ἀμερι-
κανὰ ταῦτα πτηνὰ, ἅτινα ἡ μικρότης τοῦ σώματος

Ποικιλανθίδες (κολίβρια).

των, ἡ λεπτότης τοῦ μακροῦ και βελονοειδοῦς ῥάμφους | πτέρυγες, ἀλλὰ πρὸ πάντων τὰ λαμπρὰ των χρώματα
των, ἡ ταχυκίνησις των και ἡ χάρις, αἱ ξεναί των | και ἡ μεταλλικὴ στιλπνότης μερῶν τινῶν τοῦ πτερο-

ματός των διακρίνουν μεταξὺ τῶν ἄλλων ὄλων· καὶ εἰς μὲν τὸ ἐν εἶδος τὸ ῥάμφος εἶναι καμπύλον, εἰς δὲ τὸ ἄλλο, τὸ ῥάμφος εἶναι εὐθύ, καὶ διὰ τοῦτο αἱ εἰς αὐτὸ ἀναγόμεναι ποικιλανθίδες ὀνομάζονται εὐθύρραμφοι.

Ἡ γλώσσα ἀμφοτέρων εἶναι μακροτάτη καὶ διγαλωτή, καὶ τὴν μεταχειρίζονται ὡς λαβίδα ἵνα ἐξάγῳσιν ἐκ τῶν ἐνδοτάτων τοῦ κάλυκος τῶν ἀνθῶν τὰ ἐντὸς αὐτοῦ λεπτότατα ἔντομα, καὶ οὕτως ἐκμυζῶσι τὸ εὐώδες αὐτοῦ μέλι. Παρατηρήθη ὅτι τὰ κυρτόρραμφα δὲν ἀπομακρύνονται τῶν τροπικῶν κλιμάτων, ἐνθὲ τὰ ἄλλα προχωροῦσι καὶ πρὸς τὰ βορειότερα ἢ νοτιότερα τῆς Ἀμερικῆς, κατὰ τὴν ὥραν τοῦ ἑνιαυτοῦ.

Ὁ ὀρνιθολόγος Οὐίλσον περιγράφει ὡς ἐπομένως τὰς φωλεὰς τῶν ἀβροτάτων πτηνῶν τούτων. «Ὁ μισοτρόχιλος, λέγει, ἔρχεται εἰς τὴν Πενσυλβανίαν περὶ τὴν 25 Ἀπριλίου, καὶ τὴν 10 Μαΐου κτίζει ἤδη τὴν φωλεάν του, τὴν ὁποίαν συνήθως προσκολλᾷ, ὅχι πέριξ κλαδίων λεπτῶν, ἀλλ' ἐπὶ κλωνῆς τινοῦ μεγάλου, ὀρίζοντιως κειμένου. Ζητεῖ δὲ κατὰ προτίμησιν, ἢ νέαν τινὰ δρῦν λευκὴν, ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ δάσους, ἢ ἀπιδίαν ἐντὸς τῶν ἀγρῶν, τῆς ὁποίας ἐκλέγει κλάδον τινὰ ὑπερέχοντα τῆς γῆς ἕως δέκα πόδας. Ἡ φωλεὰ του ἔχει διάμετρον μὲν ἐνδὲς δακτύλου, βάθος δὲ ἴσον. Καὶ τὰ μὲν ἔξω τῆς φωλεᾶς κατασκευάζει ἐκ μικρῶν τεμαχίων εἶδους τινὸς φυκῶν γλαυκοφαίων, φυομένων ἐπὶ τῶν γηραλέων δένδρων καὶ ἐπὶ τῶν ἀγροτικῶν φρακτῶν· ταῦτα συγκολλᾷ στερεῶς διὰ τοῦ σιάλου του, καὶ οὕτω καθιστᾷ αὐτὰ ἀδιάβρογα. Μετὰ ταῦτα στρώνει ἐνδοθεν τὴν μικρὰν καλιὰν ταύτην διὰ λεπτῶν καὶ μεταξωδῶν πτεριδίων, τὰ ὁποῖα πατεῖ καὶ πλατύνει καλῶς, ἔπειτα δὲ ἀπλόνει ἄνωθεν αὐτῶν στρώμα ἄλλο ἀπαλότατον ἐκ τοῦ λεπτοτάτου γνοῦ τὸν ὁποῖον προάγει ἡ μεγάλη φλομὴ ἢ λευκὴ (molène)· τέλος, τὰ κλωνάρια τῆς κοινῆς πτερίδος συμπλεκόμενα σχηματίζουν τὸ χεῖλος τοῦ μικροῦ τούτου συμπήγματος. Ἡ βᾶσις τῆς φωλεᾶς στρέφεται περὶ τὸν κλῶνα, μετὰ τοῦ ὁποίου εἶναι ἐντελῶς συγκεκολλημένη· βλεπομένη δὲ κάτωθεν τοῦ δένδρου ὁμοιάζει μὲ κῆμβον μαλλώδη, ἢ μὲ τυχαῖόν τινα ὄζον. Τὰ ὡς εἶναι δύο, ὅμοια εἰς ἀμφοτέρας τὰς ἄκρας καὶ λευκότερα. Ἐὰν πλησιάζῃς ἐκεῖ, οἱ μικροὶ ἰδιοκτήται βάλλουςι βόμβον τινὰ ὄζον καὶ ὀρμῶσι κατὰ σοῦ, διερχόμενοι καὶ ἐπερχόμενοι ἔμπροσθεν τοῦ προσώπου σου· καὶ ἐὰν οἱ νεοσσοὶ τῶν ἐξῆλθον ἤδη ἐκ τῶν ὠν, ἢ θηλεία κἀθηται πάλιν ἐπὶ τῆς φωλεᾶς, ἀψηφούσα τὴν παρουσίαν σου.»

ΤΟ ΣΤΕΜΜΑ ΤΗΣ ΟΥΓΓΑΡΙΑΣ.

ΑΠΟΜΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΕΛΕΝΗΣ ΚΟΤΤΑΟΥΕΡ.

Κατὰ τὸ 1439 ἔτος ὁ αὐτοκράτωρ τῆς Αὐστρίας καὶ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας Ἀλβέρτος, ἀφοῦ γενναίως ἀλλ' ἀνεπιτυχῶς ἐπολέμησε κατὰ τοῦ Β' Αμουράτ, ἐτελεύτησεν ἀνευ ἀρρένου διαδόγου, ἀφήσας τὴν σύζυγον αὐτοῦ Ἐλισάβετ, ἔγκυον οὖσαν, ἔρμαιον τῆς ἀντιζηλιας δύο δυνατῶν κομμάτων ἐν Οὐγγαρίᾳ· τοῦ ἐθνικοῦ καὶ τοῦ γερμανικοῦ· τοῦ μὲν πρώτου θελοντος ν' ἀναβιβάσῃ εἰς τὸν οὐγγρικὸν θρόνον τὸν βασιλεὺς τῆς Πολωνίας Βλαδίσλαον, τοῦ δὲ δευτέρου προσπαθοῦντος νὰ διατηρήσῃ τὴν κυριαρχίαν ἐν τῇ οἰκογενείᾳ τοῦ αὐτοκράτορος Σιγισμούνδου, πατρὸς τῆς Ἐλισάβετ. Ἀλλ' ἐξαίφνης ἡ ἀρπαγὴ τοῦ ἱεροῦ στέμματος καὶ

ἡ ἀναγόρευσις τοῦ ἀρτιγεννήτου υἱοῦ τοῦ Ἀλβέρτου ἐνέβαλον εἰς μέγαν θόρυβον τὸ ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας κόμμα τῶν εὐγενῶν.

Ὡς τιμαλφές τοῦ ἔθνους κειμήλιον ἐθεωρεῖτο ἀνεκαθεν ὑπὸ τῶν Μαγυάρων τὸ στέμμα ὅπερ ὁ πάπας Σύλβεστρος Β' ἐδώρησατο ἐν ἔτει 1000 εἰς τὸν βασιλεῆ τῆς Οὐγγαρίας Στέφανον τὸν ἐπικληθέντα Ἅγιον· τοῦτο καὶ σήμερον ἀκόμη νομίζουσιν οἱ Οὐγγροὶ ὡς ἱερὸν καὶ μυστηριώδες σύμβολον, μόνον δυνάμενον νὰ καθιερώσῃ τὴν κατοχὴν τοῦ θρόνου τῆς Οὐγγαρίας.

Τὴν ἀρπαγὴν τοῦ στέμματος τούτου, κατὰ τὸ ἔτος 1439, διηγείται λεπτομερῶς καὶ μετὰ πολλῆς ἀφελείας ἡ Ἐλένη Κοτταουερ, παιδαγωγὸς τῆς τετραετοῦς θυγατρὸς τῆς Ἐλισάβετ.

Α'. Ἀρπαγὴ τοῦ οὐγγρικοῦ στέμματος.

Ἡ χαριεσσά μου ἀνασσα ἀφίχθη εἰς τὸ μέγαρον τοῦ Πλιντεμβούργου μετὰ πολυαριθμοῦ θεραπείας εὐγενῶν οὐγγρων, οἵτινες εἰσελθόντες ἐν τῷ ναϊδίῳ ὅπου τὸ ἱερὸν στέμμα ἐφυλάττετο ἐντὸς θήκης πολλὰς φερούσης σφραγίδας ἐπὶ τοῦ κλειθροῦ, καὶ ταύτας συντρίψαντες, ἐξήγαγον τὸ στέμμα καὶ περιέρχως παρετήρουν αὐτό. Παρευρισκόμην ἐκεῖ θεωροῦσα. Ἐπειτα δὲ λαβόντες τὸ στέμμα ἐναπέθηκαν ἐντὸς κιβωτίου, τεθέντες παρὰ τῆς βασιλίσσης τὴν κλίνην, ἐπὶ τῆς ὁποίας αὐτὴ ἔκειτο φέρουσα ἔτι ἐν γαστρὶ τὴν πολυτίμον αὐτῆς ἐλπίδα. Ἐν τῷ αὐτῷ κοιτῶνι καὶ παρ' αὐτὴν τὴν βασιλίδαν ἐκοιμῶντο δύο εὐγενεῖς νεανίδες, ἡ μὲν θυγάτηρ οὐγγρου εὐπατριδοῦ καλουμένη Βαρβάρρα, ἡ δὲ Εἰροναχερίν. Μία λυχνία ἦν ἀνημμένη παρὰ τὴν κοίτην τῆς ἀνάσσης καὶ μία λαμπὰς κατὰ τὸ ἡγεμονικὸν ἔθιμον. Μία τῶν νεανίδων ἠγέρθη κατὰ τὴν νύκτα, παρατηρήσασα ὅτι ἡ λαμπὰς ἔπεσε κατὰ γῆς καὶ τὸ πῦρ ἤρξατο καῖον τὸν θάλαμον, πλησίον τοῦ περιέχοντος τὸ ἱερὸν στέμμα κιβωτίου· σπινθηρὸς ἔπιπτον ἐπ' αὐτοῦ, καὶ τὸ ἐπικείμενον ἐκ βελούδου προσκεφάλαιον διετροπήθη ὑφ' ἐνδὲς σπινθηρὸς σχηματίσαντος ὀπὴν ἴσπην τῆ παλάμη τῆς χειρὸς.

Ὅποῖον θαῦμα! Ὁ βασιλεὺς, ὁ ἐν τῷ κόλπῳ ἔτι ὦν τῆς μητρὸς αὐτοῦ, ὁ βασιλεὺς ὁ μέλλων νὰ φορέσῃ τὸ ἱερὸν στέμμα, μόλις ὑπὸ ἀποστάσεως δύο ὀργυρίων ἀπ' αὐτοῦ ἐχωρίζετο! Τὸ πονηρὸν πνεῦμα εὐκόλως ἤθελε καταστρέφει ἀμφοτέρους ἐν τῷ πυρὶ· ἀλλ' ὁ σκέπων αὐτὸν Θεὸς ἐξήγειρεν ἐν καιρῷ τὴν βασιλίσσαν.

Ἐκοιμώμην πλησίον τῆς μικρᾶς πριγκιπέσσης, ὅτε αἱ δεσποινίδες ἤλθον λέγουσαί μοι νὰ ἐγερθῶ ταχέως, διότι ἐπερπολεῖτο τὸ μέρος τοῦ παλατίου ἔνθα ἔμενον ἡ βασιλίσσα. Ἠγέρθη ἐντρομος καὶ ἔδραμον πρὸς τὸ δῶμα τῆς βασιλίσσης.

Πλήρης ἦτο καπνὸς ὁ θάλαμος· ἀφοῦ δὲ ἠγωνίσθη πρὸς κατάσβεσιν τοῦ πυρὸς, ἤνοιξα τὰ παράθυρα ἵνα ἐξέλθῃ ὁ καπνὸς καὶ εἰσελθῇ καθαρὸς ἀήρ, ὥστε ἡ βασιλίσσα νὰ κοιμηθῇ καὶ κατ' ἐκείνην τὴν νύκτα.

Ἀμα τῇ πρώτῃ, οἱ οὐγγροὶ μεγιστάνες ἤλθον πρὸς τὴν εὐγενῆ μου κυρίαν, ἥτις διηγήθη αὐτοῖς τὸ κατὰ τὴν νύκτα γενόμενον, πῶς τὸ πῦρ ἐξέβράχη ἐγγύτατα αὐτῆς καὶ τοῦ ἱεροῦ στέμματος. Τὸ πρᾶγμα ἐφάνη θαυμασίον εἰς τοὺς μεγιστάνες· τῇ συνεβούλευσαν δὲ νὰ ἐπαναφέρῃ τὸ στέμμα ἐν τῷ ναϊδίῳ, ὅπου πρότερον ἔκειτο, ὅπερ καὶ αὐθημερὸν ἐτελέσθη. Ἡ θύρα ἐτειχίσθη καὶ πάλιν, ἀλλ' ὀλιγώτεροι τῶν προτέρων ἐτέθησαν ἐπὶ τοῦ κλειθροῦ σφραγίδες. Ἐπειτα οἱ μεγιστάνες

ἀπήτησαν ἵνα ἡ βασίλισσα παραχωρήσῃ τὸ μέγαρον εἰς τὸν ἐξάδελφόν της Λάσλαν Βάν Δὲ Γάρα. Αὐτὴ ὑπήκουσε, καὶ ὁ ἄρχων Λάσλας ἔλαβε κατοχὴν τοῦ μεγάρου ἐγκαταστήσας ἐν αὐτῷ βουργράβον (κυβερνήτην).

Τούτων γενομένων, ἡ εὐγενῆς χήρα καὶ χαριεσσά μου ἀνασσα ἀπῆλθεν εἰς Ὀφεν, βαστάζουσα ἔτι τὸ τιμαλφές αὐτῆς φορτίον, καὶ ὡς ἐκ περισσοῦ ὑπὸ μεριμνῶν καταβεβαρημένη· καθότι οἱ οὐγγροὶ μεγιστάνες ἐπέμενον προτρέποντες αὐτὴν ἵνα λάβῃ σύζυγον, ὁ δὲ ἐξάδελφος αὐτῆς ἄρχων Λάσλας παρεκίνησε ἵνα ἐκλέξῃ τὸν βασιλεῆ τῆς Πολωνίας. Αὐτὴ ὅμως ἠρνεῖτο, μαθούσα παρὰ τῶν ἰατρῶν ὅτι ἐκυσφόρει υἱόν· ἀλλ' ἀπλῶς ἤλπισε μηδὲν δυναμένη μετὰ βεβαιότητος νὰ πράξῃ. Τῇ συνεβούλευον ὅμως νὰ φανῇ μὲν πρὸς καιρὸν συγκατατιθεμένη ὑπὲρ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας, καθ' ὃν δὲ χρόνον οὗτος ἤθελεν ὀδοιπορεῖ ἐρχόμενος, αὐτὴ νὰ εὔχῃ μέσον τοῦ ν' ἀποφύγῃ τὴν ἔνωσιν ταύτην, καὶ ἐξέλθῃ τῆς ἀμνηχανίας.

Ἡ εὐγενῆς βασίλισσα ἤρξατο ἔκτοτε μελετῶσα τί ἠδύνατο νὰ πράξῃ ὅπως ἀνάλαβῃ τὸ ἱερὸν στέμμα ἀπὸ τῶν οὐγγρων μεγιστάνων. Οὗτοι ἐπεθύμουν νὰ ἴδωσι τὴν βασίλισσαν τίκτουσαν ἐντὸς τοῦ μεγάρου τοῦ Πλιντεμβούργου· τοῦτο ὅμως οὐδόλως ἤρσκεν εἰς τὴν χαριεσσάτην μου ἀνασσαν, ὥστε δὲν ἐπορεύθη εἰς τὸ μέγαρον, φοβουμένη μὴ κρατηθῇ μετὰ τοῦ τέκνου τῆς. Ἡ μόνη αὐτῆς ἐπιθυμία ἦτο ἡ ἀνάκτησις τοῦ ἱεροῦ στέμματος.

Δι' ὃ ἡ εὐγενῆς βασίλισσα, συμπαραλαβοῦσα τὴν νεωτάτην τῶν θυγατέρων της πριγκιπέσσαν Ἐλισάβετ, ἐμὲ καὶ δύο ἀμφιπόλους, ἀπῆλθε τοῦ μεγάρου τῆς Ὀφεν ἀφήσασα τὸ λοιπὸν τῆς θεραπείας αὐτῆς· ἕκαστος ἠπόρει διὰ τοῦτο, ἐπειδὴ πάντες οἱ αὐλικοὶ πιστῶς ἦσαν ἀφωσιωμένοι εἰς τὴν νεαρὴν ἡγεμονίδα. Διὰ τοῦτο οὐδεὶς ἐπρατεῖν· οὐδεὶς ἐγίνωσκε πλὴν τοῦ Θεοῦ, τῆς χαριεσσῆς μου ἀνάσσης καὶ ἐμοῦ.

Ἡ εὐγενῆς βασίλισσα ἐπορεύθη τότε μετὰ τῆς πριγκιπέσσης Ἐλισάβετ εἰς Κομόρνον. Ὁ Κόμης Κιλλὺ (ἐξάδελφος τῆς βασιλίσσης καὶ τοῦ Δὲ Γάρα) ἦλθεν ὡς πιστὸς φίλος πρὸς τὴν Αὐτῆς Γαληνότητα, καὶ συνεσκέφθησαν περὶ τοῦ πρακτέου πρὸς ἐξαγωγήν τοῦ ἱεροῦ στέμματος ἀπὸ τοῦ Πλιντεμβούργου.

Ἡ εὐγενῆς μου κυρία ἀνέθεσεν εἰς ἐμὲ τὰ κατὰ τὸ ἔργον, διότι οὐδεὶς τῶν εἰς ὄσους ἠδύνατο νὰ ἐμπιστευθῇ ἐγνώριζεν ὡς ἐγὼ τὰς χρήσιμους εἰς γνώσιν λεπτομερείας. Περιφόρος ἐγενόμην τὸ πρῶτον, διότι πλήρης ἦτο κινδύνων ἡ ἐπιχείρησις δι' ἐμὲ καὶ διὰ τὰ μικρὰ μου τέκνα. Ἠπόρουν περὶ τοῦ πρακτέου, ἀμνηγανούσα παρὰ τίνος νὰ ζητήσω συμβουλίην παρ' οὐδενός δὲ ἄλλου ἤλπίζον ἢ παρὰ τοῦ Θεοῦ. Ἐὰν δὲν ἐξετέλουν τὴν ἐπιθυμίαν τῆς βασιλίσσης καὶ προέκυπτον ἐκ τῆς ἀρνήσεώς μου μεγάλαι συμφοραὶ, διελογιζόμενοι ὅτι ἐγὼ ὑπεύθυνος ἐγίνομην ἐνώπιον Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων.

Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ κινδυνεύσω ἐν τῇ τολμηρᾷ ταύτῃ ἐπιχειρήσει· ἀλλ' ἐζήτησα καὶ ἕνα συνοδοιπόρον· μοι ἐπετράπη δὲ νὰ ἐκλέξω ὄντινα ἔκρινον ἱκανὸν πρὸς ἐκπλήρωσιν τῆς ἀποστολῆς ταύτης, καὶ ὡς τοιοῦτον ἐξελέξα ἕνα Κροάτην, τὸν ὁποῖον ἐνόμιζον ὑπέρτερον τῆς κυρίας μου πιστόν. Οὗτος προσκλήθει εἰς τὸ μυστικὸν συμβούλιον, καὶ μαθὼν τί παρ' αὐτοῦ προσεδόκων, τοσοῦτον ἐφοβήθη, ὥστε ὠχρίασεν ὡς ἐὰν

ἔμελλε νὰ ἐκπνεύσῃ· μὴ συγκατανεύσας δὲ, ἀνεχώρησεν εἰς τὸν σταῦλον καὶ ἔμεινε πλησίον τῶν ἵππων του. Εἶτε δὲ θέλημα Θεοῦ ἦτο, εἶτε τυχαῖον δυστύχημα, ἐμάθομεν τὴν ἐπιούσαν εἰς τὴν αὐλήν, ὅτι ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἐπληρώθη βαρέως, πεσὼν τοῦ ἵππου. Ἀμα θεραπευθεὶς ἀπῆλθεν εἰς Κροατίαν.

Ἡ ἐπιχείρησις ἡμῶν ἀνεβλήθη οὕτως. Ἡ χαριεσσά μου κυρία ἐγένετο ὁσημέραι σκυθρωποτέρα, ἀναλογιζομένη ὅτι ἄνθρωπος τοσοῦτον ἀνάνδρος κατεῖχε τὸ μυστικόν. Τοῦτο δὲ καὶ ἐμὲ ἐθορύβει τὰ μέγιστα.

Τελευταῖον ἐπέστη ἡ ὥρα ἣν ὁ Παντοδύναμος ἔταξε πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ θαύματός του, καὶ ἐπεμψεν εἰς ἡμᾶς ἄνδρα ἔχοντα σταθερὰν θέλησιν τοῦ ν' ἀρπάξῃ τὸ ἱερὸν στέμμα χάριν τῆς βασιλίσσης. Οὗτος ἦτο Οὐγγρος ὀνόματι Χ... διεξήγαγε δὲ τὸ ἔργον μετὰ νοημοσύνης ἅμα καὶ φρονήσεως, ὡς θαρράλεος καὶ τολμηρὸς ἀνὴρ. Πάντα ἠτοιμάσαμεν· ἐλάβομεν κλειθρα καὶ ῥινία.

Ὁ γενναῖος οὗτος ἀνὴρ, ἀπόφασιν ἔχων νὰ διακυβεύσῃ τὴν ζωὴν αὐτοῦ ὡς ἐγὼ, ἐφόρει ἐπενδύτην ἐκ μέλανος βελούδου καὶ πέδιλα ἐκ πιλήματος, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔθηκε τὰ ῥινία· τὰ δὲ κλειθρα ἔκρυπεν ὑπὸ τὰ ἐνδύματά του. Ἐγὼ ἔλαβον μικρὰν σφραγίδα τῆς χαριεσσῆς κυρίας μου καὶ τὴν κλειθρα μίξας τῶν ὀπισθίων θυρῶν τοῦ μεγάρου, διότι ἐπὶ τοῦ στροφῆος τῆς μεγάλης θύρας ὑπῆρχεν ἄλυσος καὶ σιδηροῦς μοχλός. Πρὶν ἢ ἀπέλθωμεν τοῦ Πλιντεμβούργου ἐξηλώσαμεν ἐν τῶν κλειθρῶν, ὥστε ὀλίγον μόνον ἔργον ἔμενον ἵνα ἐντελῶς ἀποσπάσωμεν αὐτὸ ἐπιστρέφοντες.

Ἀφοῦ προητοιμάσθημεν, ἡ εὐγενῆς μου κυρία ἐπεμψεν ἀγγελιαφόρον εἰς Πλιντεμβούργον ἵνα μνησθῇ εἰς τὰς ἀμφιπόλους καὶ εἰς τὸν ἐν τῷ μεγάρῳ κυβερνήτην, ὅπως πᾶσα αὐτῆς ἡ θεραπεία διατελῇ ἑτοιμῆ νὰ μεταβῇ παρὰ τὴν αὐτῆς Γαληνότητα εἰς Κομόρνον, ἅμα ἤθελε πέμψει τὴν ἄμαξαν.

Ἀμα δὲ τὸ ὄχημα καὶ τὸ ἔλκυθρον ἐφ' οὗ ἐγὼ ἔμελλον νὰ ὀδοιπορήσω ἠτοιμάσθησαν, ὁ σύντροφος τῶν κινδύνων μου ἦλθε μετ' ἐμοῦ, δύο δὲ οὐγγροὶ εὐγενεῖς διετάχθησαν νὰ μᾶς συνοδεύσωσιν. Ὁ κυβερνήτης τοῦ Πλιντεμβούργου καὶ πᾶσα ἡ αὐλὴ μαθόντες τὴν ἀφίξιν μου ἐξεπλήγησαν, διότι μοι ἐπετράπη ν' ἀφήσω τὴν μικρὰν πριγκιπέσσαν, τόσον νέαν ἔτι, ἀπὸ τῶν ὁποίων πάντες ἐγίνωσκον ὅτι οὐδέποτε ἐχωρίζομην.

Ὁ κυβερνήτης (βουργράβος) ἤθελε νὰ κατακλινηθῇ πλησίον τῆς θύρας διὰ τῆς ὁποίας εἰσέρχοντο εἰς τὸ ναϊδίον, ὅπου εὐρίσκατο τὸ ἱερὸν στέμμα, ἀλλ' ἦτο ἀσθενὴς καὶ, θέλημα Θεοῦ, ἡ ἀσθενεία του ἐχειροτέρευσε. Δὲν ἠδύνατο δὲ νὰ τοποθετήσῃ κανένα ὑπέρτερον του εἰς τὴν αἴθουσαν, διότι αὐτὴ ἀπετέλει μέρος τοῦ δώματος τῶν γυναικῶν· προσεκόλλησε λοιπὸν ἐπὶ τοῦ κλειθροῦ τεμάχιον ὀθόνης καὶ ἐσφράγισεν αὐτό.

Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς Πλιντεμβούργον, αἱ κυρίαὶ ὑπερέχαιρον διότι ἔμελλον νὰ ταξιδεύσωσι, καὶ διήλθον τὴν ἡμέραν προετοιμαζόμεναι τὰ κιβώτια των. Ὁ συνοδοιπόρος μου ἦλθε μετ' ἐμοῦ εἰς τὸ δωματίον, καὶ ἀστεϊζόμενος μετὰ τῶν κυριῶν ἔκρυψε τὰ ῥινία ὑποκάτω σωροῦ ξύλων τὰ ὁποῖα ἦσαν πλησίον τῆς ἐστίας. Ἀλλ' οἱ ὑπέρτεροι τῶν κυριῶν τὸν πᾶρετήρησαν, καὶ τοὺς ἤκουσα ψιθυρίζοντας. Εἰδοποίησα ἀμέσως αὐτόν· ἐφοβήθη πολὺ καὶ ἔγινε κάτωχρος, ἀλλὰ κατώρθωσε νὰ λάβῃ τὰ ῥινία καὶ νὰ τὰ κρύψῃ ἄλλου. Ἐπειτα μοι εἶπε κρυφίως· «Κυρὰ Ἐλένη, θέλομεν φῶς.» Τότε πα-

ρεκάλεσα μίαν γραϊάν γυναίκα να με δώση ὀλίγα κηρία, διότι εἶχον πολλές προσευχάς να κάμω· ἐπειδὴ ἦτο ἡμέρα σαββάτου καὶ τεσσαρακοστή. Ἐλαβον τὰ κηρία καὶ τὰ ἔκρυψα· ἀφοῦ δὲ ὅλοι ἐκοιμήθησαν ἐντὸς τοῦ πύργου, ἔμεινα εἰς τὸ δωμάτιόν μου μόνη μετὰ τῆς γραϊάς, ἡ ὁποία δὲν ἐνόει οὔτε λέξιν γερμανικὴν, δὲν ἐγνώριζε τὸ σχέδιον, οὔτε τί διέτρεγεν ἐντὸς τοῦ πύργου· δὲν ἤργησε δὲ να κοιμηθῆ βαθέως.

Ὅτε ἦλθεν ἡ στιγμή τοῦ ἔργου, ὁ σύντροφος τῶν κινδύνων μου ἦλθεν εἰς τὴν θύραν μου καὶ ἐκτύπησεν ἑλαφρῶς. Τῷ ἦνοιξα, καὶ ἐκλείσα τὴν θύραν.

Ἐφερε μαζὴ τοῦ ἑνα ὑπερήτην ὁ ὁποῖος ἐμελλε να τὸν βοηθήσῃ καὶ εἶχε τὸ ἴδιον ὄνομα. Ἀρτίστη δὲ ὅτι θὰ φυλάξῃ πίστιν. Πολὺ ἐτρόμαξα ὅτε ἐζήτησα τὰ κηρία καὶ δὲν τὰ εἶρον· δὲν ἐγνώριζον πῶς να πράξω, καὶ ἡ ἀπόπειρα ἐμελλε ν' ἀποτύχῃ, διότι δὲν εἶχομεν φῶς. Τέλος ἀπεφάσισα να ἐξυπνίσω τὴν γραϊάν, τῇ εἶπον ὅτι τὰ κηρία ἐχάθησαν καὶ ὅτι εἶχον ἀκόμη πολλές προσευχάς να κάμω. Μοὶ ἔφερεν ἄλλα καὶ τὰ ἔδωκα εἰς τὸν σύντροφόν μου μετὰ τῶν κλειθρῶν, τὰ ὁποῖα ἔπρεπε να θέσῃ εἰς τὸν τόπον ἐκεῖνον ἅτινα ἐμελλε να θραύσῃ· τῷ ἔδωκα καὶ τὴν σφραγίδα τῆς βασιλίσσης καὶ τὰ τρία κλειδιά τῆς ὀπισθίας θύρας. Αὐτὸς ἀφῆρσεν ἀπὸ τοῦ κλειθροῦ τὴν ὀθόνην καὶ τὴν σφραγίδα, ἣν ἔθεσε τὴν προτεραίαν ὁ κυβερνήτης, ἦνοιξε τὴν θύραν, εἰσῆλθε μετὰ τοῦ ὑπηρετοῦ καὶ προσεπάθει ν' ἀνοίξῃ τὰ ἄλλα κλειθρα· ὁ κρότος τοῦ σφυρίου καὶ τῶν ῥινίων ἔγινεν ἀρκετὰ ἐπαισθητός. Φαίνεται ὅτι οἱ φύλακες τοῦ ἱεροῦ στέμματος ἡμέλουν τὸ χρέος τῶν κατ' ἐκεῖνην τὴν νύκτα, ἡ ὅτι ὁ Παντοδύναμος Θεὸς ἐσφράγισε τὰ ὅλα ὄλων, ἵνα μὴ ἀκούσωσιν. Ἐγὼ ἐφρούρου ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ γονυπετής, παρακαλοῦσα τὸν Θεὸν καὶ τὴν Θεοτόκον να μὰς βοηθήσωσι. Πρέπει ὅμως να ὁμολογήσω ὅτι, ἐπειδὴ περισσότερον ἐφρόντιζον διὰ τὴν ψυχὴν μου ἢ διὰ τὴν ζωὴν, παρεκάλουν τὸν Θεὸν, ἐὰν ἔπραττον ἔργον ἐναντίον τῆς θελήσεώς του καὶ ἐμελλον να κολασθῶ, ἡ ἐὰν τοῦτο τὸ ἔργον ἐμελλε να προξενήσῃ δυστυχίαν εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος, να ἐλεήσῃ τότε τὴν ψυχὴν μου καὶ να με θανατώσῃ τὴν ἰδίαν στιγμήν. Ἐνῶ ἐδεόμην, ἤκουσα δυνατὰς φωνὰς καὶ κρότον, ὡς ἐὰν ἄνθρωποι ὀπλισμένοι ἐστέκοντο πρὸ τῆς θύρας διὰ τῆς ὁποίας ἐπέρασεν ὁ σύντροφός μου· ἐνόμιζέ τις ὅτι ἤθελον να τὴν συντρίψωσιν. Ἐντρομος ἔδραμον να εἰδοποιήσω τοὺς ἐργάζομένους να παύσωσιν· ἀλλὰ πρῶτον διχυθύνθη πρὸς τὴν θύραν ὅθεν ἤρχετο ὁ κρότος. Βαθεῖα σιωπὴ ἐπεκράτει. Ὑπέθεσα ὅτι ἦσαν φαντάσματα, καὶ ἐπέστρεψα εἰς τὴν προσευχὴν μου, ὑποσχεθεῖσα εἰς τὴν Θεοτόκον ὅτι θὰ ὑπάγω γυμνόπους να προσκυνήσω εἰς τὸ Ζέλλ, καὶ ὅτι δὲν θὰ κοιμηθῶ ἐπάνω εἰς πτερόν τὰς νύκτας τῶν σαββάτων, πρὶν ἐκτελέσω τὴν ὑπόσχεσίν μου. Ὑπεσχέθη προσέτι δι' ὅλην μου τὴν ζωὴν μίαν ἰδιαιτέραν προσευχὴν εἰς τὴν Παναγίαν, διὰ τὴν πρὸς ἐμὲ χάριν αὐτῆς καὶ τοῦ Μονογενοῦς αὐτῆς Υἱοῦ, τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

Ἐνῶ ἤμην ἐτι γονυπετής, ἤκουσα πάλιν μέγαν κρότον καὶ σύγκρουσιν ὀπλων πρὸ τῆς θύρας τοῦ δώματος τῶν κυριῶν. Ὀλόκληρόν μου τὸ σῶμα ἔτρεμε καὶ ψυχρὸς ἰδρῶς με περιέχουσε· τώρα δὲν εἶναι πλέον φαντάσματα ἔλεγον· καὶ ἐνῶ ἐγὼ διχυθύνονην πρὸς τὸ ἄλλο μέρος τοῦ ναϊδίου, οἱ ἄνθρωποι οὗτοι ἦλθον ἀπ' ἐδῶ. Δὲν ἐγνώριζα τί να πράξω· ἔτεινα τὸ οὖς, πλὴν οὐδένα

κρότον ἤκουσα πλέον. Κατέβην ἑλαφρὰ τὴν κλίμακα καὶ ἔφθασα μέχρι τῆς μικρᾶς θύρας, ἀλλ' οὐδένα εἶδον. Ἀνεκουφίσθη καὶ ἐδόξασα τὸν Ὑψιστον.

Μετὰ τὸ τέλος τῆς προσευχῆς μου ὑπῆγον να ἴδω τί ἐγίνετο ἐντὸς τοῦ ναϊδίου. Ὁ σύντροφός μου ἦλθε πρὸς ἐμὲ περιχαρῆς, λέγων ὅτι τὸ πρᾶγμα ἐτελέσθη. Ἐρρίνισε τὰ σίδηρα τῆς θύρας, ἀλλὰ τὰ τοῦ κιβωτίου ὅπου ἦτο τὸ στέμμα ἦσαν τόσον στερεὰ, ὡς ἠναγκάσθη να καύσῃ τὸ ξύλον, καὶ ἐκ τούτου προῆλθε καπνός, ὁ ὁποῖος μοὶ ἐπροξένησε νέας ἀνησυχίας. Ἀλλὰ, θέλημα Θεοῦ, ὁ καπνός δὲν μὰς ἐπροδῶκεν.

Ὅτε ἐλάβομεν τὸ ἅγιον στέμμα εἰς χεῖρας, ἐκλείσαμεν μετὰ προσοχῆς ὅλας τὰς θύρας καὶ ἐπανεθέσαμεν ἄλλα κλειθρα ἀντ' ἐκεῖνων τὰ ὁποῖα ἐθραύσαμεν. Ἐπειτα, ἀφοῦ ἐπεθέσαμεν τὴν σφραγίδα τῆς χαριτοδοροῦ κυρίας μου, ἐκλείσαμεν τὴν ἐξω θύραν θέτοντες τὸ τεμάχιον τῆς ὀθόνης καὶ τὴν σφραγίδα ὁποῖα τὰ εὑρομεν καὶ ὅπως εἶχον τεθῆ ὑπὸ τοῦ κυβερνήτου, ἔρριψα δὲ τὰ ῥινία εἰς τόπον κρύφιον. Ὁ σύντροφός μου ἔφερε τὸ ἅγιον στέμμα ἐκτὸς τοῦ ναϊδίου ὅπου ἡ ἁγία Ἐλισάβετ ἀναπαύεται ἐν Κυρίῳ. Ἐγὼ ἡ Ἐλένη Κοττάουερ χρεωστῶ διὰ τὸ περιστατικὸν τοῦτο εἰς τὸ ναϊδίον ἐν ἐπίβλημα τῆς ἁγίας τραπέζης καὶ ἐν ἱερὸν ἄμφιον. Ὁ χαριεστάτος μου βασιλεὺς Λαδίσλαος θέλει πληρώσει το χρέος μου. Ὁ σύντροφός μου ἔλαβεν ἐν προσκεφαλαίον ἐξ ἐρυθροῦ βελούδου, τὸ ἔσχισεν, ἀφῆρσε μέρος τῶν πτερῶν, καὶ ἔθεσε τὸ στέμμα ἐντὸς τοῦ προσκεφαλαίου, τὸ ὁποῖον ἐγὼ ἐπιμελῶς ἔρριψα.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ ἐξημέρωσεν· αἱ κυριαὶ ἠγέρθησαν καὶ ἠτοιμάσθημεν ν' ἀναχωρήσωμεν. Μία γραϊὰ ἦλθε πρὸς ἐμὲ λέγουσα ὅτι εἶδε παραξενόν τι πρᾶγμα ἐντὸς τῆς ἐστίας... Μ' ἐφόβισε πολὺ, διότι ἐνόησα ὅτι ὠμίλει περὶ τῆς θήκης τοῦ ἁγίου ζέμματος. Προσεπάθησα να καταπεισῶ αὐτὴν ὅτι ἠπατήθη, διχυθύνθη ὅμως κρυφίως πρὸς τὴν ἐξίαν, συνήθροισα τὰ λείψανα τῆς θήκης καὶ τὰ ἔκαυσα, ὡς οὐδὲν διεκρίνετο πλέον· ἔπειτα δ' ἔλαβον τὴν γυναῖκα ταύτην πλησίον μου κατ' ὅλην τὴν ὁδοποιρίαν, ἵνα μὴ λαλήσῃ πρὸς τινὰ καὶ ἀκουσίως με προδώσῃ.

Κατὰ τὴν ὁδοποιρίαν προσεῖχον πάντοτε εἰς τὴν γωνίαν τοῦ προσκεφαλαίου ὅπου εὐρίσκετο τὸ ἱερὸν στέμμα, ὅπερ ὁ πιστός μου σύντροφος ἐκράτει ἐπὶ τοῦ ὄμου του.

Ἦτο βαθεῖα νύξ ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὰς ὄχθας τοῦ Δουναβέως, σκεπασμένου ἀκόμη ὑπὸ παγετῶν. Εἰς τινὰ μέρη ὁ πάγος ἦτο ὀλιγώτερον στερεός, ὡς τε ἡ ἄμαξα τῶν κυριῶν ἐθραύσθη καὶ ἔπεσεν· αἱ γυναῖκες, ἐντρομοὶ διὰ τὸ βαθὺ σκότος, ἄφινον γοεράς κραυγὰς, καὶ ἐγὼ δὲ κατελήφθη ὑπὸ φοίχης νομίσασα ὅτι ἠθέλομεν καταποντισθῆ εἰς τὸν βυθὸν τοῦ ποταμοῦ. Πλὴν καὶ πάλιν ὁ Ὑψιστος ὑπῆρξε σωτὴρ ἡμῶν· οὐδὲν ἔπεσεν ὑπὸ τὸν πάγον, ἐκτὸς μικρῶν τινῶν πράγματων.

Ἐλαβον τὴν δούκισσαν τῆς Σιλεσίας καὶ τὰς εὐγενεστέρους τῶν νεανίδων ἐντὸς τοῦ ἐλκύθρου μου, καὶ θεῖα χάριτι ἐξηκολούθησα εὐτυχῶς τὴν πορείαν μου μέχρι Κομόρνου.

Ὁ πιστός καὶ γενναῖός μου σύντροφος, ἐξεληθὼν ἤδη τοῦ κινδύνου ὡς ἐγὼ, ἔλαβε τὸ προσκεφαλαίον καὶ ἔθεσεν αὐτὸ εἰς μέρος ἀσφαλές, ἐγὼ δ' ἐπορεύθη πρὸς τὴν χαριεστὴν μου κυρίαν, ἡ ὁποία με ὑπέδεχθη προσηθῶς, καὶ μοὶ συνεχάρη ὅτι, θεῖα βοηθεία, ἐπέτυχον εἰς τὴν ἀποστολήν μου.

Β'. Γέννησις καὶ στέψις τοῦ βασιλέως Λαδίσλαου τοῦ Ε'.

Κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν καθ' ἣν τὸ ἱερὸν στέμμα μετεκομίσθη ἀπὸ Πλιντεμβούργου εἰς Κομόρνον, ἐγεννήθη ὁ βασιλεὺς Λαδίσλαος. Ἡ εὐγενὴς βασίλισσα καὶ κυρία μου πλήρης ἀγαλλιάσεως ὕψωσε τὰς χεῖρας πρὸς τὸν οὐρανόν, εὐχαριστοῦσα τὸν Θεὸν διὰ τὸ πρὸς αὐτὴν ἔλεος.

Ὁ Κόμης Κιλλὺ, οἱ Κροάται καὶ πάντες οἱ ἐν τῇ αὐτῇ κόμητες καὶ μεγιστάνες ὑπερέχαιρον ἐπὶ τῇ γεννήσει τοῦ βασιλέως τῶν· ἔμειναν δὲ πανηγυρίζοντες τὸ αἴσιον συμβᾶν μέχρι τοῦ μεσονυκτίου. Τὴν ἐπαύριον δὲ ἀπὸ πρωίας εἰδοποιήθη ὁ ἐπίσκοπος τοῦ Γραν ἵνα ἔλθῃ καὶ ποιήσῃ χριστιανὸν τὸν νεογνὸν βασιλέα. Ἡ εὐγενὴς μου κυρία ἤξιώσε να με ζητήσῃ ὡς ἀνάδοχον τοῦ βασιλέως· ἐγὼ δὲ τῇ εἶπον·

« Χαριεστάτη μου ἀνασσα, ἂν καὶ χρεωστῶ ὑπακοὴν εἰς τὰς προσταγὰς σου, τολμῶ να σε παρακαλέσω να λάβῃς ἀνάδοχον τὴν Κυρίαν Μαργαρίταν, πρῶτην κυρίαν τῶν ἀνακτόρων. » Καὶ τοῦτο ἔκαμεν ἡ χάρις τῆς. Ἀφοῦ δὲ ἐβαπτίσθη ὁ βασιλεὺς, ἀφῆρσαν τὰ πένθημα ἐνδύματα τῆς μικρᾶς πριγκιπέσσης κυρίας Ἐλισάβετ, διότι ἐπενθηφόρει ἀκόμη διὰ τὸν θάνατον τοῦ πατρὸς τῆς, τοῦ ὑψηλοῦ καὶ ἀγαπητοῦ βασιλέως Ἀλβέρτου, ἐνέδυσαν δὲ αὐτὴν ἐρυθρὸν φόρεμα χρυσοῦφαντον. Πᾶσαι αἱ κυριαὶ ἐνεδύθησαν ἐπίσης ὡς ἐν πανηγύρει πρὸς τιμὴν καὶ δόξαν τοῦ Θεοῦ, τοῦ δόντος εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὸ ἔθνος διάδοχον τοῦ βασιλικῆς στέμματος.

Μετ' ὀλίγον ἐβεβαιώθημεν ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Πολωνίας ἤρχετο διευθυνόμενος πρὸς τὴν Ὀφεν. Ἠναγκάσθημεν λοιπὸν να ἐτοιμάσωμεν ἐν μεγάλῃ βίᾳ τὰ κατὰ τὴν στέψιν τοῦ νεοῦ βασιλέως, ἥτις πρέπει να γίνε-

Τὸ στέμμα τῆς Οὐγγαρίας.

ται πάντοτε εἰς μεγάλην καὶ ἐπίσημον ἐορτήν· προσήγγιζε δὲ τὸ Πάσχα καὶ ἔπρεπε να σπεύσωμεν. Δι' ἔλλειψιν βασιλικῆς ἐνδυμασίας ἐλάβομεν ἀπὸ τὸ ναϊδίον τοῦ μεγάρου ἐν ἱερὸν ἄμφιον, ἐρυθρὸν χρυσοῦφαντον. Ἐκ τούτου ἔκοψαν τὴν πρώτην στολὴν τοῦ νέου βασιλέως, καὶ ἤρχισα να ράπτω τὸ στιχάριον, τὸ ὄραριον, καὶ περιχειρίδας· τὴν λαβὴν τῆς σημαίας, τὰ πέδιλα, κλπ.

Μίαν νύκτα, ἐνῶ πάντες εἰς τὸν πύργον ἀνεπαύοντο, ἡ χαριεστὴ κυρία μου με προσεκάλεσε. Τὴν εἶδον περιπατοῦσαν εἰς τὸν θάλαμόν τῆς καὶ βεβουμισμένην εἰς σκέψεις.

— Να ἴδωμεν, μοὶ εἶπε, τί μοι συμβουλευεῖς; Τὰ πράγματα ἡμῶν δὲν ἔχουσι καλῶς· θέλουν να μὰς φράξωσι τὸν δρόμον. Ποῦ να κρύψωμεν τὸ ἅγιον στέμμα, διότι, ἐὰν πέσῃ εἰς τὰς χεῖρας τοῦ ἐχθροῦ, τετέλεσται!

Ἐστάθη κατὰ μέρος ὀλίγας στιγμὰς, παρακαλοῦσα

τὴν Μητέρα τοῦ ἐλέους καὶ τῶν οἰκτιρῶν να μὰς φωτίσῃ, ὡς να διευθύνωμεν καλῶς τὴν ἐπιχείρησιν. Ἐπειτα ἐστράφη πρὸς τὴν εὐγενῆ βασίλισσαν καὶ τῇ εἶπον·

« Χαριεσσα δέσποινά μου, δόξα καὶ τιμὴ εἰς τὴν φρόνησίν σου. Μοὶ φαίνεται, ὡς γνωρίζει καλῶς ἡ Χάρις Σου, ὅτι ὁ βασιλεὺς εἶναι πολυτιμότερος τοῦ ἁγίου στέμματος· ἐὰν θέσωμεν λοιπὸν τὸ στέμμα ἐντὸς τῆς κοιτίδος σου, ὅπου ὁ Θεὸς ὀδηγήσῃ τὸν βασιλέα, ἐκεῖ θὰ ἦναι καὶ τὸ στέμμα. »

Ἡ συμβουλή μου ἤρσεν εἰς τὴν Μεγαλειότητά τῆς, καὶ οὕτως ἔγινε.

Τὴν τετάρτην πρὸ τοῦ Πάσχα, μετὰ μεσημβρίαν, ἡ εὐγενὴς βασίλισσα ἀνεχώρησε μετὰ τοῦ νεοῦ βασιλέως. Μέγα πλοῖον ἦτο ἐτοιμὸν ἐντὸς τοῦ ποταμοῦ, καὶ ἐντὸς αὐτοῦ ἐπέβη ἡ βασίλισσα μετὰ τοῦ υἱοῦ καὶ τῆς θυγατρὸς τῆς· τόσον δὲ πολὺ ἦτο τὸ εἰσελθὸν πλήθος, ὡς τε μόλις τὸ πλοῖον ἐξεῖχε τοῦ ὕδατος καὶ

έπλεε. Σπουδαίος ἦτο τῷ ὄντι ὁ κίνδυνος, διότι ἔπνεε καὶ σφοδρὸς ἄνεμος· ἀλλὰ θεία βοήθεια διήλθομεν ἀσφαλῶς τὸν ποταμὸν.

Ἀφοῦ ἀπέβημεν εἰς τὴν ξηρὰν, τέσσαρες εὐγενεῖς ἔφερον τὸν βασιλέα ἐντὸς τῆς κοιτίδος του· ἐγὼ ἡ Ἐλένη Κοττάουερ ἐβάδιζον πλησίον, καὶ εἰς εὐσεβῆς ἱππότης, ὁ Σὶρ Δὲρ Πιλάχερ, μὲ ὠδήγει διὰ μέσου τῶν τελαμάτων. — Ἐπορευόμεθα δὲ ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ, διότι σχεδὸν πάντες οἱ χωρικοὶ ὄσους καθ' ὁδὸν ἀπνητῶμεν ἀνήκον εἰς ἄρχοντας ἐχθροὺς τοῦ βασιλέως.

Ἵστε ἅμα ἐφθάσαμεν εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὄρους, κατέβην τοῦ ἵππου, καὶ λαβοῦσα ἔθεσα τὸν βασιλέα ἐντὸς τοῦ ὀχήματος τῆς βασιλείσσης, ὅλοι δὲ αἱ κυριαὶ καὶ δεσποινίδες ἐσχηματίσαμεν κύκλον περὶ τῆς βασιλικῆς οἰκογενείας, ὥστε ἐὰν τυχὸν ἐπυροβόλουν κατ' αὐτῆς, ἡμεῖς νὰ προσβληθῶμεν ὑπὸ τῶν σφαιρῶν καὶ ὄχι αὐτῆ. Πολλοὶ θεράποντες ἐβάδιζον περὶ ἑκατέρωθεν τῆς ἀμάξης, καὶ παρετήρουν μὴ κρύπτηται τις ἐντὸς τῶν θάμων.

Οὕτω δ' ἐπεράσαμεν εὐτυχῶς τὸ ὄρος, ὅχι ὀλίγον ταλαιπωρούμενοι καὶ ὑπὸ βροχῶν βροχῶν, ἐνίοτε δὲ καὶ σφοδροῦ καύσους, ἕως οὗ, τὴν μεγάλην Παρασκευὴν, περὶ λύχων ἀφᾶς, ἐφθάσαμεν εἰς ζενοδοχεῖον.

Ἀφοῦ ἐδειπνήσαμεν, πάντες οἱ ἱππῶται συνήχθησαν περὶ τῆς οἰκίας ὅπου ἐμελλε νὰ καταλύσῃ ἡ βασιλικὴ οἰκογένεια, καὶ ἀνάψαντες μεγάλην πυρὰν ἠγρύπνησαν καθ' ὅλην τὴν νύκτα, ὡς εἶναι ἔθιμον εἰς τὴν Οὐγγαρίαν.

Τὴν ἐπιούσαν ἀνεχωρήσαμεν εἰς Βαϊσσεμβούργον· ἦλθε δὲ εἰς προὔπαντήριον ἡμῶν ὁ Μίκλος Βαΐδας μετὰ πεντακοσίων ἀνδρῶν, καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐφθάσαμεν εἰς τὴν πόλιν. Ἦτο παραμονὴ τοῦ Πάσχα.

Ἡ χαριεσσά μου δέσποινα προσεκάλεσεν ἀμέσως τοὺς ἐγκριτωτέρους πολίτας, τοῖς ἔδειξε τὸ ἅγιον στέμμα, καὶ παρήγγειλε νὰ ἐτοιμάσῃ τὰ ἀναγκαῖα κατὰ τὴν ἀρχαιοτάτην συνθήειαν διὰ τὴν στέψιν τοῦ βασιλέως. Μεταξὺ αὐτῶν ὑπῆρχον πολλοὶ ἐνθυμούμενοι ἀκόμη τὴν στέψιν τοῦ αυτοκράτορος Σιγισμούνδου. Τὴν πρωΐαν τοῦ Πάσχα ἠγέρθη ἐνωρίς, ἔλουσα τὸν βασιλέα καὶ τὸν ἐνέδυσσε λαμπρῶς· ἔπειτα δὲ ἔφερα αὐτὸν ἐν παρατάξει εἰς τὴν ἐκκλησίαν ὅπου στέφονται ὅλοι οἱ βασιλεῖς. Πλήθος ἀπειρον ἱερέων καὶ λαϊκῶν εἶχε συβρέουσι.

Αἱ κιγκλίδες τοῦ χοροῦ ἦσαν κεκλεισμέναι· ἐντὸς ἴσταντο οἱ πολῖται, ἔξωθεν δὲ ἡ χαριεσσά μου δέσποινα μετὰ τοῦ εὐγενοῦς υἱοῦ της. Ἐμίλησεν οὐγγριστὶ μετὰ τῶν Οὐγγρων καὶ ὤμοσε τὸν νενομισμένον ὄρκον ἀντὶ τοῦ εὐγενοῦς βασιλέως καὶ υἱοῦ της, ὅστις κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην εἶχεν ἡλικίαν τεσσαράκοντα ἡμερῶν.

Ἀφοῦ τὰ πάντα ἐτετέλεστοσαν κατὰ τὰ ἀρχαῖα ἔθιμα, οἱ πολῖται ἀφῆκαν τὸν νόμιμον αὐτῶν δεσπότην καὶ κύριον νὰ εἰσέλθῃ μετὰ τῶν περὶ αὐτὸν ἱερέων καὶ λαϊκῶν. Ἡ νέα πριγκιπέσσα Ἐλισάβετ, τετραετῆς τότε, ἴστατο ἐπάνω, ἐπὶ τῶν ὀργάνων, ἵνα μὴ καταπατηθῇ ὑπὸ τοῦ πλήθους.

Καθ' ἣν στιγμήν ἤρχιζεν ἡ λειτουργία, ἐγὼ ἠτοίμασα τὸν νεαρὸν βασιλέα διὰ τὴν στέψιν. Ὁ Μίκλος Βαΐδας, ἀνήκων εἰς τὴν ἀρχαίαν τῶν εὐγενῶν Οὐγγρων τάξιν, ἐμελλε νὰ χειροτονήσῃ αὐτὸν ἱππότην. Ὁ κόμης Κιλλὺ εἶχε ζήφος δαμασκηνὸν πολυτελέστατον, φέρον τὴν ἐπιγραφὴν Ἄτρωτος· τοῦτο ἐδώρησάτο εἰς τὸν νέον βασιλέα, ἵνα χρησιμεύσῃ εἰς τὴν χειροτονίαν. Τό-

τε ἐγὼ, ἡ Ἐλένη Κοττάουερ, ἔλαβον τὸν βασιλέα εἰς τὰς ἀγκάλας μου, καὶ ὁ ἄρχων Βαΐδας ἐκτύπησε τρεῖς τὸν βασιλέα διὰ τοῦ ζήφους, ἀλλ' οὕτως ὥστε μόνις τὸν ἠγγίζεν, ἐνῶ ἐγὼ σφοδρῶς ἠσθανόμην τοὺς κτύπους ἐπὶ τῶν βραχιόνων μου. Ἡ εὐγενὴς βασίλισσα φοβηθεῖσα τῷ εἶπεν οὐγγριστὶ, Ἰστέμερε, νὲμ μισερτέμ! (Πρὸς Θεοῦ, μὴ τὸν πονῆς.) Νὲμ (ὄχι), ἀπεκρίθη γελῶν οὕτως. Ὑστερον ὁ σεβάσμιος ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Γραν ἔλαβε τὸ ἅγιον ἔλαιον καὶ ἔχρισε τὸν εὐγενῆ βασιλέα, τὸν ὅποιον περιέβαλον ἀμέσως τὸν χρυσοῦν μανδύαν, καθὼς ἀρμόζει εἰς τοὺς βασιλεῖς· ἔπειτα ἔθεσε τὸ ἅγιον στέμμα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς ἐκείνου, ὅστις εἶναι ἤδη πρὸς ὅλους τοὺς χριστιανοὺς ὁ βασιλεὺς Λαδίσλαος, υἱὸς τοῦ βασιλέως Ἀλβέρτου καὶ ἔγγονος τοῦ αυτοκράτορος Σιγισμούνδου, στεφθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Βαϊσσεμβούργου κατὰ τὴν ἁγίαν ταύτην ἡμέραν τοῦ Πάσχα. Διότι τρεῖς νόμοι ὑπάρχουσιν εἰς τὸν βασιλεῖον τῆς Οὐγγαρίας, καὶ ἐὰν εἰς αὐτῶν δὲν ἐκπληρωθῇ, νομίζουσιν ὅτι ἡ βασιλεία δὲν εἶναι νόμιμος. Πρῶτον, ὅτι ὁ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας πρέπει νὰ σεφθῇ· δεύτερον, ὅτι πρέπει νὰ σεφθῇ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Γραν, καὶ τρίτον, ἡ σέψις νὰ γίνῃ ἐντὸς τοῦ Βαϊσσεμβούργου.

Φαίνεται ὅμως ὅτι ἡ τελετὴ αὕτη ὀλίγον νυχάρισται τὸν σεβαστὸν ἡμῶν βασιλέα, διότι ἔκλαιε μεγαλοφῶνως, ὥστε ὅλοι ἔλεγον θαυμάζοντες· « Δὲν εἶναι τεσσαράκοντα ἡμερῶν βρέφος· ὁμοιάζει ἐνὸς ἔτους παιδίον. »

Ἐκείθεν μετέφερον τὸν βασιλέα εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου Πέτρου, ἵνα καθίσῃ ἐπὶ μιᾶς ἑδρας, κατὰ τὸ ἔθιμον. Ὅτε ἐξήλθομεν τοῦ ναοῦ, ὁ κόμης Κιλλὺ ἦτο μόνος ἐφιππιεῖς, κρατῶν τὸ ἅγιον στέμμα ἀνωθεν τῆς κεφαλῆς τοῦ βασιλέως, ἵνα ἴδῃ ὁ λαὸς ὅτι ἦτο τὸ ἀληθὲς στέμμα ὅπερ ἐφόρεσεν ὁ ἅγιος Στέφανος καὶ ὅλοι οἱ βασιλεῖς τῆς Οὐγγαρίας. Ὁ κόμης Βαρθολομαῖος ἐκράτει τὴν σφαῖραν, ὁ δούξ τοῦ Λινδβὰχ τὸ σκήπτρον, ἄλλοι δ' ἔφερον πρὸ τοῦ βασιλέως τὴν βάρβαν λεγάτου· διότι δὲν ἔλαβε κἀνὲν μέρος τῆς Οὐγγαρίας ὡς τιμᾶριον παρὰ τοῦ Πάπα. Ἐφερον δὲ καὶ τὸ ζήφος δι' οὗ ἐχειροτονήθη ἱππότης, καὶ ἔρριπτον εἰς τὸ πλῆθος χρήματα.

Κατὰ τὴν λαμπρὰν καὶ μεγαλοπρεπῆ ταύτην πανήγυριν, ἡ εὐγενὴς δέσποινα μου ἐφαίνετο τόσον ταπεινὴ καὶ συγκεκνημένη, ὥστε ἐγὼ ἡ ἀναξία δούλη της ἠναγκάστην νὰ περάσω ἐμπρὸς της, διότι ἐστεκόμην πλησίον τοῦ βασιλέως.

Ἀφοῦ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὸ παλάτιον καὶ πάντες ἀνεχώρησαν, ἡ εὐγενὴς βασίλισσα ἔμεινε μόνη μετὰ τοῦ βασιλέως. Τότε ἐγονυπέτησα ἐνώπιόν της ἐνθυμίζουσα τὰς πρὸς αὐτὴν καὶ τὸν βασιλέα ὑπηρεσίας μου. Ἡ χαριεσσά μου δέσποινα μοι ἔειπε τὴν χεῖρα εἰποῦσα, « Ἐγέρθητι. Εἶθε διὰ τῆς βοήθειάς τοῦ Θεοῦ νὰ ἐπιτύχωμεν, καὶ θὰ ὑψώσω εἰς ἀξιώματα σὲ καὶ ὄλον « τὸν οἶκόν σου, διότι ὡς ἀξία καὶ πιστὴ θεράπεινα « ἐπράξας δι' ἐμὲ καὶ τὰ τέκνα μου ὅ,τι οὐδὲ ἐγὼ ἡ « ἴδια ἠθελὸν πράξει. » Ἐκλίνα τὴν κεφαλὴν καὶ νυχάριστιστα ταπεινῶς τὴν χάριν της διὰ τοὺς ἀγαθοὺς τοῦτους λόγους.

Ἐνταῦθα λήγουσι τ' ἀπομνημονεύματα τῆς Ἐλένης Κοττάουερ· γινώσκουμεν δὲ ἐκ τῆς ἱστορίας ὅτι, ἀντὶ τοῦ ἀνήλικος Λαδίσλαου τοῦ Ε', τὸ ἐπόμενον ἔτος

1440 ἀνηγορεύθη βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας ὁ τῆς Πολωνίας βασιλεὺς Βλαδίσλαος, ὅστις πολλὰς ἤρατο κατὰ τῶν Τούρκων νίκας διὰ τοῦ περικλεοῦς Οὐνιάδου· ἀλλὰ νικηθεὶς κατὰ κράτος, ἐφονεύθη εἰς τὴν ἐν Βάρνα μάχην τῷ 1444.

Ὁ δὲ Ε' Λαδίσλαος, καταφυγὼν πλησίον τοῦ κηδεμόνου αὐτοῦ Φριδερίκου Γ', αυτοκράτορος τῆς Αὐστρίας, ἀνεκλήθη ὑπὸ τῶν Οὐγγρων ἐν ἔτει 1453, καὶ ἀπέκρουσε τοὺς Τούρκους στρατηγούντος τοῦ Οὐνιάδου. Ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τούτου, ζηλοτυπῶν τὴν δόξαν τοῦ ἀνδρὸς, ἐθανάτωσε τὸν πρωτότοκον αὐτοῦ υἱὸν, καὶ οἱ Οὐγγροὶ ἀνανακτήσαντες διὰ τὴν μαιφρολίαν ταύτην ἐδίωξαν αὐτὸν τοῦ θρόνου. Ἀπελθὼν δὲ ἐτελετύτησεν ἐν Πράγᾳ τῷ 1457.

ΑΙ ΑΚΡΙΔΕΣ.

Αἱ ἀκρίδες φαίνονται προερχόμεναι συνήθως ἐκ τῶν ἐρήμων τῆς Ἀραβίας καὶ τῆς Ταρταρίας· φέρουσι δ' αὐτὰς εἰς τὴν Ἀφρικὴν καὶ εἰς τὴν Εὐρώπην οἱ ἀνατολικοὶ ἄνεμοι. Πολλὰκις νέφος ἐκ τοιούτων ἐντόμων ἔπεσεν ἐπὶ πλοίων ἀπεσκέπασεν. Ὁ ἄνεμος εἶναι τῶντι ἀνυπέρθετος αὐτῶν συμβουθός. Δὲν εἶναι δὲ χρεῖαν ἀνατρέξῃ τις εἰς τοὺς παλαιωτάτους χρόνους ἀναζητῶν παραδείγματα τῆς μεγάλης φθορᾶς τὴν ὅποιαν τὰ καταρραμένα ζώφια ταῦτα προσξενούσιν ὅπου ἐπιπέσωσι, τὸ μὲν ἀφανίζοντα πᾶν βλάστημα καὶ ἕνεκα τούτου ἐπακολουθούμενα ὑπὸ τῆς πείνης, τὸ δὲ γεννῶντα παντοίας λοιμικᾶς ἐπιδημίας διὰ τῆς ἐπισωρεύσεως τῶν πτωμάτων των. Ἡ Εὐρώπη ἐσημείωσε τὰ ἔτη 1747, 1748 καὶ 1749 ὡς πρὸ πάντων καταστρεπτικὰ εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτῆς διὰ τὰς ἐνσηψάσας τότε ἀκρίδας. Τῷ 1748, μίᾳ τῶν ὀλεθρίων νεφελῶν μετέβη καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Διηγούνται ὅτι συνέβη ποτὲ εἰς ἄμαζαν ὀδοπορικὴν νὰ στραφῇ εἰς τὰ ὀπίσω ἀπαντήσασα νέφος κανθάρων ἐνώπιον αὐτῆς· ἀλλὰ στρατὸς ὀλόκληρος, ὁ τοῦ Καρόλου ΙΒ', ὑποχωρῶν πρὸς τὴν Βασσαραβίαν μετὰ τὴν ἐν Πουλτάβα ἦταν αὐτοῦ, ἠναγκάσθη ἐκ τῶν ἀκρίδων νὰ σταθῇ καθ' ὁδόν. Εὕρισκετο ἐν τινι στενωπορίᾳ, ὅτε ἄνδρες καὶ ἵπποι ἐτυφλώθησαν ὡς ὑπὸ ζώσης χαλαζῆς ἐξελευθούσης ἀπὸ νεφέλης πυκνῆς, σκοτισάσης τὸν ἥλιον. Προανηγέθη δὲ ἡ προσέγγις των ὑπὸ συριγμοῦ οἷος ὁ πρὸ τῆς καταιγίδος, καὶ ὁ θόρυβος τῶν πτερυγῶν των ὑπερέβαινε τὸν βαρὺν ῥόχθον τοῦ πελάγους, ὅταν αὐτὸ διεγερθῇ.

Εἰς τὰς Ἰνδίας, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῶν Μαχατῶν, ὦφθη ποτὲ στήλη ἀκρίδων συμπετυκνωμένων εἰς μῆκος 80 λευγῶν καὶ πολλῶν ποδῶν πλάτους. Αἱ ἀκρίδες πολλακίς ἀφανίζουσι τὴν ὄψιν τῆς νοτίου Ἀφρικῆς, τόσον ὥστε ἡ γῆ φαίνεται ὡς σεσαομένη ἢ ἐξεσμένη, τὰ δὲ πτώματα τῶν ζώφίων καλύπτουσι τῶν ποταμῶν τὴν ἐπιφάνειαν. Τῷ 1835, τὰ νέφη τῶν ἀκρίδων ἔκρυστον ἐν Κίνα τὴν σελίην καὶ τὸν ἥλιον. Μετὰ τὰ βλαστήματα ὅλα ἀνεξαιρέτως εἶχον καταφάγει τὰ ἐν ταῖς ἀποθήκαις δημοπρατικὰ εἶδη, καὶ τέλος τὰ φορέματα ἐντὸς τῶν οἰκιῶν. Τῷ 1780, τὸ Μαρόκον ὑπέστη μέγαν λιμὸν συνεπέα τῶν ἀκρίδων, ὥστε οἱ πτωχοὶ ἀνεσκαπτοὺν τὰς ρίζας πρὸς τροφήν των, καὶ τινες κατήνησαν νὰ συνάγῃ τοὺς ἐν τῇ κόπρῳ τῶν καμήλων εὕρισκομένους κόκκους κριθῆς.

Πρὸς τὸ τέλος τοῦ 1864, αἱ ἀκρίδες κατέστρεψαν

εἰς τὴν Σενεγάλην τὰς βαμβάκοφυτείας, καὶ τότε παρετήρηθη ὅτι ἡ ἐμπροσθοφυλακὴ αὐτῶν ἐσχημάτιζε νέφος 15 λευγῶν μῆκους. Εἰς τὴν Ἀλγερίαν ἐνσηψάτουσι συνεχῶς· ἐκεῖ ὦφθη νέφος τι ἔχον μῆκος 3 ἢ 4 μιοριόμετρων, τὸ ὅποιον πέσον ἐπὶ τῆς γῆς ἐσχημάτισε στρώμα πάχους τριῶν ἑκατοστομέτρων.

Πρὸς ἀποφυγὴν τῆς πανολεθρίας ταύτης, ὁ ἄνθρωπος ἐπενόησε διάφορα μέσα κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἦπτον ἐπιτήδεια. Τὰ φθοροποιὰ ταῦτα ζώφια συνάγονται διὰ μεγάλων δικτύων συρομένων χαμαὶ, τὰ δὲ ὡὰ των ἄτινα καταθέτουσιν ἐπὶ τῆς γῆς ἢ καὶ ἐπὶ τῶν κλάδων, περικαλύπτοντα αὐτὰ διὰ γλοιώδους τινὸς περιελίματος, ἀναζητῶνται καὶ καίονται. Οἱ Αἰθίοπες τοῦ Σουδᾶν βάλλουσι φωνὰς ἀγρίας πειρώμενοι οὕτω νὰ ἐκφοβίσωσι τὰς ἀκρίδας ἐνῶ πετώσιν, εἰς δὲ τὴν Οὐγγαρίαν μετεχειρίσθησαν πρὸς τὸν σκοπὸν τούτον καὶ τὸν κρότον τῶν κανονίων. Εἰς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα οἱ νόμοι ὑπερέβουν τοὺς κατοίκους ἐπαρχιῶν τινων νὰ συνάγῃσιν ὠρισμένα τινὰ μῦδια ἀκρίδων. Τῷ 1613 ἐπληρώθησαν ἐν Γαλλίᾳ τὰ ὡὰ των πρὸς ἡμισυ φράγκον τὸ χιλιόγραμμον.

Λαοὶ τινες, πρὸς ἐκδίκησιν ἴσως ἢ καὶ ἐξ ἀνάγκης σκληρᾶς, τρώγουσι ταῦτα τὰ ἔντομα, ἐξ οὗ καὶ ἐπινομάσθησαν ἀκριδοφάγοι. Ὁ Μωϋσῆς συγγωρεῖ εἰς τοὺς Ἑβραίους νὰ τρώγῃσι τεσσάρων εἰδῶν τοιαῦτα ζώφια.

« Ἀλλὰ ταῦτα φάγεσθε ἀπὸ τῶν ἑρπετῶν τῶν πετεινῶν, ἃ πορεύεται ἐπὶ τέσσαρα, ἃ ἔχει σκέλη ἀνωτέρων τῶν ποδῶν αὐτοῦ, πηδᾶν ἐν αὐτοῖς ἐπὶ τῆς γῆς. Καὶ ταῦτα φάγεσθε ἀπ' αὐτῶν· τὸν βροῦχον, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὸν ἀττάκην, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ ὀφιομάχην, καὶ τὰ ὅμοια αὐτῶ· καὶ τὴν ἀκρίδα, καὶ ὅμοια αὐτῆ. » — Λεβιτ. ΙΑ', στ. 21, 22.

Οἱ Ἕλληνες τὰς ἐπώλουσαν εἰς τὴν ἀγορὰν (Ἀριστοφάνους Ἀχαρνεῖς, στ. 1115. Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτιστὴς ἔτρωγεν ἐξ αὐτῶν εἰς τὴν ἐρημον. (Ματθ. Εὐ. Κεφ. γ', στ. 4.)

Διόδωρος ὁ Σικελιώτης ἀναφέρει, ὅτι οἱ Αἰθίοπες τὰς μετεχειρίζοντο ὡς ἔδεσμα εἰς τὰς τραπέζας των. Ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, εἰς τὴν Ἀλγερίαν οἱ ἰθαγενεῖς τρώγουσι τὴν ὀδοπορικὴν ἀκρίδα, ἦτοι τὸ κοινότερον τῶν ἀκρίδων εἶδος, καλουμένην ὑπ' αὐτῶν τζερὰτ ἐλ ἀρπὶ (ἀραβικὴν ἀκρίδα). Παρατηρήθη ὅμως ὅτι πρὸ πάντων οἱ Βεδουῖνοι, ἦτοι οἱ κάτοικοι τῶν πεδινῶν μερῶν, καὶ οἱ Καβύλοι, οἱ τῶν ὄρεινῶν, σπανιώτατα δὲ οἱ Μαυριτανοὶ, τὰς τρώγουσι. Παρασκευάζοντες δὲ οἱ Ἀραβες τὴν ἀκρίδα πρὸς τροφήν, πρῶτον τῆς κόπτουσι τὴν κεφαλὴν προφέροντες τὰς ἐπομένας λέξεις· Πίσιμ Ἰλγὰχ (εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ), Ἀλλὰχ ἐκπερ (ὁ Θεὸς μέγιστος)· ἀποσπῶσιν ἔπειτα τὰς πτέρυγας καὶ τὰ μακρὰ σκέλη, ἀλατίζουσι τὸ σῶμα, καὶ μετὰ τινὰ καιρὸν τὰς τρώγουσι. Λέγεται ὅτι δὲν εἶναι εἰς τὴν γῆσιν πολλοὶ δυσάρεστοι. Εἰς τὴν Ἀραβίαν, αἱ γυναῖκες καὶ τὰ παιδιά περῶσι τὰς ἀκρίδας εἰς κλωσὴν καὶ οὕτω τὰς πωλοῦσιν ἐξηραμμένας. Εἰς ἄλλους τόπους τηγανίζονται ἢ βράζονται. Οἱ Ὀττεντότοι τὰς υπεραγαπῶσιν ὡς καλὸν φαγητόν.

Ὁ ἥλιος καὶ ὁ πλοῦτος ἐπιχέουσι λάμψιν καὶ εἰς τὰ ἔντομα αὐτά.

Πλούσιοι είναι οι γινώσκοντες να περιορίζωσι τὰς ἐπιθυμίας κατὰ τὰς δυνάμεις των.

Τὸ στόμα εἶναι καὶ ἰατρός καὶ δῆμιος τοῦ στομάχου.

Οἱ ἀδυνάτου χαρακτῆρος ἄνθρωποι ὠρύνονται μετὰ τῶν λύκων, ὀγκάζουσι μετὰ τῶν ὄνων, καὶ βελάζουσι μετὰ τῶν προβάτων.

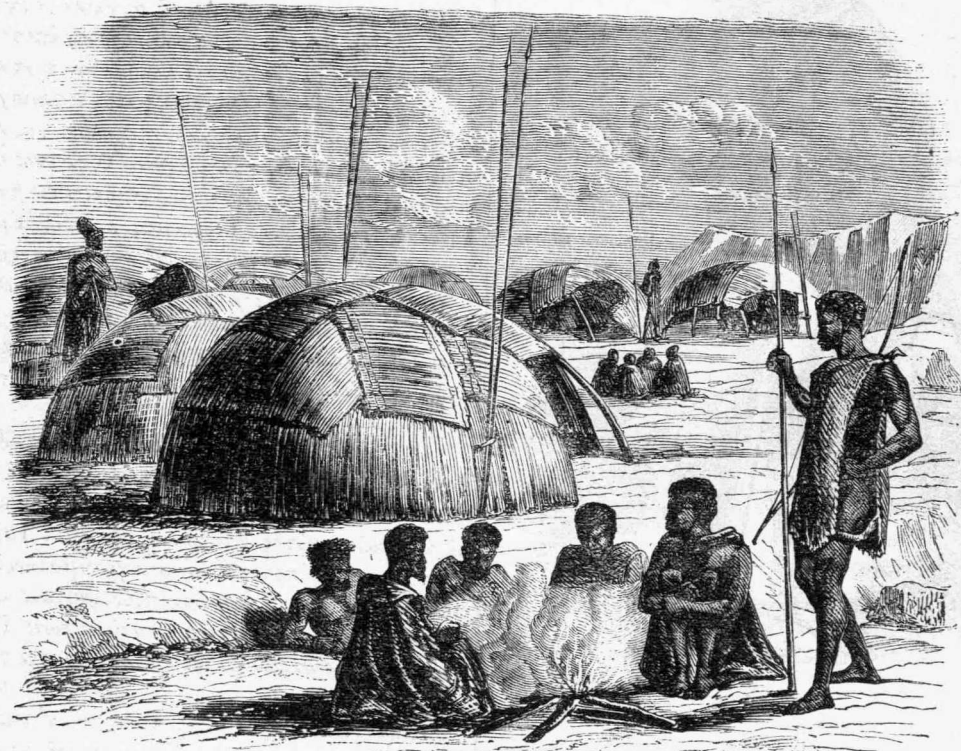
ΟΙ ΟΤΤΕΝΤΟΤΟΙ.

Καίτοι τὸ Εὐέλπι ἀκρωτήριον ἀνεκαλύφθη ἐν ἔτει 1493 ὑπὸ τῶν Πορτογάλων, μύλις ὅμως κατέστη αὐτόθι εὐρωπαϊκὴ ἀποικία πρὸς τὰ μέσα τοῦ 19' αἰώ-

νος. Οἱ Ὀλλανδοὶ, ἀγόμενοι ὑπὸ τινος χειρουργοῦ ὀνομαζομένου Βάν Ρίεβεκ, ἱδρυσαν τὸ πρῶτον εὐρωπαϊκὸν κατάστημα, ἀφοῦ οἱ Πορτογάλλοι περιῆλθον ἐξ ἀρχῆς εἰς ἀθυμίαν συγκρουσθέντες πολλάκις μετὰ τῶν ἰθαγενῶν.

Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἡ Ὀλλανδικὴ ἐταιρεία δὲν εἶχε σκεφθῆ κατὰ πόσον ἡδύνατο νὰ ὠφελῆθῃ ἐκ τῆς καλλιέργειας τοῦ τόπου ἐκείνου· ἀλλ' ἔπειτα, καθόσον ἀπέβαινον προφανέστερα τὰ ὠφελήματα, οἱ Εὐρωπαῖοι ἐπέζητεῖνον τὰ κτήματά των, μέχρις οὗ ἠνάγκασαν τοὺς αὐτόχθονας ν' ἀποχωρήσωσιν εἰς τὰς ἀγόνους ἐρήμους τοῦ ἐνδοτέρου, ἔνθα εὕρισκε καταφυγὴν ὁ φερέοικος Ναμακαῖος καὶ τὰ στίφη τῶν Βυσμάνων.

Οἱ Ὀττεντότοι ἔχουσι τὰς παρειάς λίαν πολὺ προεχούσας· τούναντίον δὲ τὴν σιαγὸνα ξενωτάτην, καὶ διὰ τοῦτο τὸ πρόσωπόν των, πλατὺ πρὸς τὰ ἄνω, ἀπο-

Καλύβη Ὀττεντότων.

λήγει πρὸς τὰ κάτω ὡς εἰς γωνίαν. Ἡ μύτη των εἶναι πλατυτάτη καὶ βραχυτάτη· οἱ βόθωνές των λίαν διεσταλμένοι· τὸ στόμα των μέγα καὶ οἱ ὀδόντες μικροὶ καὶ ὡς μαργαρίται λευκοί· οἱ ὀφθαλμοὶ των, κατὰ τ' ἄλλα ὠραῖοι, βλέπουσιν ὀλίγον τι πρὸς τὴν ῥίνα ὡς οἱ τῶν Κινέζων· αἱ ἀναλογίαι τῶν μελῶν των εἶναι τέλειαι· τὸ βᾶδιμά των εὐχαρὶ καὶ ἐλαφρόν. Καὶ αἱ γυναῖκές των δὲ κάλλιπα σχηματισμέναι· οἱ βραχίονές των, αἱ χεῖρες καὶ οἱ πόδες ἔχουσι τινὰ τύπον ἀβρόν, ἀπροσδόκητον παρὰ τοιοῦτοις λαοῖς.

Οἱ Ὀττεντότοι ἔχουσι πολλὴν ἀταραξίαν καὶ φέρονται πάντοτε ἐσκεμμένως καὶ μετὰ προφυλάξεως ἐπιμελοῦνται δὲ εἰς ἄκρον τὰ ποιμνία των, διότι εἶναι φύσει ποιμενικὸς λαός, οὐδεμίαν ἔχων γεωργικὴν γνῶσιν· οὐδέποτε σπείρει, οὔτε φυτεύει· ἐπομένως ἀγνοεῖ τί ἐστὶ συγκομιδὴ· μάλιστα οὔτε βούτυρον κατασκευάζει, ἀλλὰ πίνει τὸ γάλα του καθὼς τὸ χορηγεῖ εἰς αὐτὸν ἡ φύσις. Ὡς ὅμως λοιπὸν δεδομένος εἰς τὰ

ποιμνία του, ὁ Ὀττεντότος καθίσταται κυνηγὸς τολμηρὸς καὶ ἐπιτήδειος, διότι εἶναι καὶ ὀξυδερκέστατος φύσει· διηγούνται ὅτι ἐπὶ ξηρᾶς γῆς ὅπου ὁ ἐλέφας οὐδὲν ἀφίνει ἵχνος, ὁ Ὀττεντότος διακρίνει τὴν πορείαν τοῦ ζώου μεταξὺ τῶν νεκρῶν καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου συγκυλισμένων φύλλων.

Τὸ κυριωδέστατον φόρεμά του εἶναι μανδύας ἐκ δερῶν προβάτων ἢ ἄλλων ἀγρίων ζώων, τὰς ὁποίας σφράβπει διὰ νημάτων ἐντέρου· τὸν μανδύαν τοῦτον, καλούμενον κρὸς, μεταχειρίζεται τὴν νύκτα ἀντὶ σκεπάσματος· καὶ ἐν ὥρᾳ μὲν καύσωνος, τὸν ἀνοίγει, ἐν ὥρᾳ δὲ βροχῆς, τὸν κλείει. Ἀφοῦ παλαιωθῆ, σκεπάζει δι' αὐτοῦ τὴν καλύβην του· καὶ ὅταν ἀποθάνῃ, θάπτεται περιτυλιγμένος ἐντὸς αὐτοῦ. Δεύτερον φόρεμα ἔχει μικρὰν τινὰ ποδιάν ἐκ δέρματος, τὴν ὁποίαν δένει τριγύρω τῆς ὀσφύος του.

Ὁ Ὀττεντότος τοῦ ὁποίου παραθέτομεν τὴν εἰκόνα εἶναι, ὡς φαίνεται καὶ ἐκ τῆς ἀναζωογράφου, ἐκ τῶν

ὑποδημάτων καὶ ἐκ τοῦ πύλου, εἰς συναφὴν μετὰ τῶν Εὐρωπαίων, τῶν ὁποίων παρεδέχθη φορέματά τινά· ἀλλ' ἡ φυσιογνωμία του διατηρεῖ ἀκέραιον τὸν χαρακτῆρα τῆς γενεᾶς του.

Ἀπολέσαντες ὀλίγον κατ' ὀλίγον, ἕνεκα τῆς ἐπεκτάσεως τῶν Εὐρωπαίων, τὰς νομάς τῶν ποιμνίων των, οἱ Ὀττεντότοι κατῆλθον βαθμηδὸν εἰς δουλείαν τινὰ μικρὸν διαφέρουσαν τῆς συνήθους τῶν δουλοπαροίκων. Ἀλλ' ἡ ἀγγλικὴ Κυβέρνησις ἐχειραφέτησεν αὐτοὺς ἐν ἔτει 1828, καὶ ἔκτοτε οἱ εἰλωτες τοῦ Εὐέλπιδος ἀκρωτηρίου, ἀριθμοῦμενοι ἕως 30 χιλιάδες,

Ὀττεντότος.

ἀπέκτησαν τὰ αὐτὰ ἀστυκὰ καὶ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ προνόμια, ὧν ἀπολαύουσι καὶ οἱ λευκοὶ τῆς ἀποικίας κάτοικοι.

Ο ΕΝ ΜΕΣΟΛΟΓΓΙΩ.

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΛΟΡΔΟΥ ΒΥΡΩΝΟΣ.

1824.

(Ἐκ τῆς Ἱστορίας Σπυριδωνοῦ Τρικούπη.)

Ὁ λόρδος Βύρωνος, ὁ μεγαλοφυὴς οὗτος ἄγγλος ποιητῆς, ὅστις ἔφαλε παθητικώτατα τὴν Ἑλλάδα δούλην, ἐβουλήθη ἀφ' ἧς ὥρας ἀπέσεισε τὸν ζυγὸν τῆς νὰ τῆ δώσῃ χεῖρα βοήθειας καὶ εἰς ἀνόρθωσιν τῆς, καὶ νὰ βάλῃ εἰς κίνδυνον ὑπὲρ αὐτῆς καὶ αὐτὴν τὴν ζωὴν του. Ἐνίσχυσεν τὸν σκοπὸν τοῦ λόρδου καὶ ἡ ἐν Λονδίῳ σύστασις τῆς φιλελληνικῆς ἐταιρείας, ἡ ὁποία, μαθοῦσα ὅτι ἐμελέτα ν' ἀπέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, τὸν ἀνέδειξεν ἀντιπρόσωπόν της. Ἐπὶ τῆς συστάσεως τῆς ἐταιρείας ταύτης, διέτριβεν ὁ λόρδος εἰς Γενουὴν· ἐκεῖθεν ἀπέπλευσε τὴν 1 ἰουλίου καὶ κατευωδῶθη ἀρχομέ-

νου τοῦ αὐγούστου εἰς Ἀργοστόλι τῆς Κεφαλληνίας· τὸν συνηκολούθουν δὲ ὁ κόμης Γάμβας καὶ ὁ ἰατρός Βρυῶνος, Ἴταλοι, καὶ ὁ Τρελώνης καὶ ὁ Βράων, Ἄγγλοι.

Ἀνωμαλῆ καὶ ἐμφύλιος ταραχὴ ἐπεκράτησεν ἐν τῇ Ἑλλάδι καθ' ὃν καιρὸν ἔφθασεν ὁ λόρδος εἰς τὴν Κεφαλληνίαν· διὰ τοῦτο ἀπέστειλε τοὺς δύο συνοδοιπόρους τοῦ Ἄγγλου εἰς τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν, ἀναγγέλλων διὰ τῶν πρὸς αὐτὴν γραμμάτων του τοὺς φιλελληνικοὺς σκοποὺς του καὶ τοὺς τῆς ἀγγλικῆς ἐταιρείας· παρήγγειλε δὲ αὐτοῖς νὰ περιοδύσωσι καὶ τὴν λοιπὴν Ἑλλάδα ἵνα ἴδωσι τὴν κατάστασιν τῆς ἀπομείνας δὲ αὐτὸς ἐν Κεφαλληνίᾳ διέτριψεν ἐξ ἑβδομάδας ἐπὶ τοῦ πλοίου· μετὰ ταῦτα ἀπέβη εἰς Μεταξάτα, ἐπτά μίλια μακρὰν τοῦ Ἀργοστόλιου, ἐπὶ σκοπῷ νὰ διαμείνῃ ἐκεῖ ἕως οὗ μάθῃ ἀκριβῶς τὰ τῆς Ἑλλάδος καὶ ἰδῇ ποῦ καὶ πῶς νὰ διευθύνῃ τὰ βήματά του.

Συστηθεῖσα ἡ φιλελληνικὴ ἀγγλικὴ ἐταιρεία, καὶ πρὶν γνωρίσῃ τοὺς σκοποὺς τοῦ λόρδου ἀπέστειλεν ὡς ἀντιπρόσωπόν της εἰς τὴν Ἑλλάδα τὸν συνταγματάρχην Στάνωπον ἐπὶ τῇ αἰτήσῃ αὐτοῦ εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἐλληνικοῦ ἀγῶνος καὶ εἰς ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς καταστάσεως τῶν ἐλληνικῶν πραγμάτων. Ὁ εὐγενὴς οὗτος καὶ τὸ γένος καὶ τὴν καρδίαν ἀνὴρ ἐπισκεφθεὶς τὰς φιλελληνικὰς ἐταιρίας τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ἑλουητίας, καὶ συννηθεὶς εἰς εὐτυχέστεραν ἐπιτυχίαν τῆς φιλελληνικῆς ἀποστολῆς του, ἐπεσκέφθη τὸν ἐν Κεφαλληνίᾳ λόρδον ὡς ἀντιπροσωπεύοντα καὶ αὐτὸν τὴν ἀγγλικὴν ἐταιρίαν, καὶ ἐκεῖθεν μετέβη εἰς τὴν Ἑλλάδα φέρων πρὸς τὴν ἐλληνικὴν κυβέρνησιν ἐπιστολὴν του πλήρη συνετῶν παραίνεσεων.

Ἡ ἔλευσις δὲ τοῦ Βύρωνος καὶ τὰ ἐντεῦθεν προσδοκώμενα βοηθήματα ἔβαλαν εἰς κίνησιν ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Ἐν ᾧ ἡ κυβέρνησις τὸν ἐκάλεῖ ὅπου ἔδρευεν, οἱ ἀντίπαλοι αὐτῆς καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι Ἕλληνες τὸν ἀπέτρεπαν καὶ ἐπροσπάθουν διὰ γραμμάτων καὶ δι' ἀποστόλων νὰ τὸν ἐκλύσωσι πρὸς ἑαυτοὺς καὶ νὰ τὸν διαθέσωσι καθὼς πρὸς τοὺς ἐναντίους των· ἀλλ' ὁ λόρδος δὲν ἔπαυε καλῶν ὅλους εἰς κατεύνασιν τῶν παθῶν καὶ εἰς ὁμόνοιαν.

Ταλαντευόμενος δὲ μέχρι τινὸς ποῦ ν' ἀπέλθῃ, ἀπεφάσισε νὰ μεταβῇ εἰς Μεσολόγγι, μεταβάνας ἐκεῖ τοῦ Μαυροκορδάτου, καὶ κατευωδῶθη αὐτόσε τὴν 24 δεκεμβρίου.

Πρὸ τῆς εἰς Μεσολόγγι δὲ μεταβάσεως τοῦ λόρδου καὶ τῶν περὶ αὐτὸν, μετέβη τὴν 30 νοεμβρίου ἐκεῖ ἀπερχόμενος εἰς τὴν κυβέρνησιν ὁ συνταγματάρχης Στάνωπ, ὅστις ἐπεμελήθη νὰ συναζῇ τὰ διεσπαρμένα ἐντὸς τῆς Πελοποννήσου λείψανα τοῦ γερμανικοῦ λεγεῶνος πρὸς σύστασιν πολεμικοῦ μηχανουργεῖου ἐν Μεσολογγίῳ καὶ πρὸς αὐξήσιν τῶν πολεμικῶν γνώσεων τῶν Ἑλλήνων· ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῶν κακοπαθειῶν καὶ τῶν ἀσθενειῶν τῶν ἀνδρῶν τοῦ λεγεῶνος τούτου, ὀλιγιστοὶ εὐρέθησαν ἱκανοὶ νὰ ἐργασθῶσι· προσήλθαν καὶ τινες Ἕλληνες, καὶ ἐτέθησαν ὅλοι ὑπὸ τὸν μηχανουργὸν ἄγγλον Πάρην, τὸν ὁποῖον ἔστειλε πρὸς αὐτὸν τὸν σκοπὸν ἡ ἐταιρεία εἰς Ἑλλάδα, συνεπιτεῖλασα καὶ δῶρα, πυρόκωνιν, σφαίρας, ἕνα βημβροῦριπτήρα, ἕνδεκα ἑλαφρὰ κανόνια μετὰ τῶν εἰς κίνησιν καὶ χρῆσιν αὐτῶν ἀναγκαίων, ἐν εὐκόμιστον σιδηρουργεῖον, καὶ τοὺς ἀναγκαίους τεχνίτας ἐκ συνεισφορῶν τῶν μελῶν τῆς, ἐν αἷς καὶ χίλιαι λίραι τῆς δημοκρατίας τοῦ Λονδίνου.

Ὁ Στάνωπ ἐνησχολήθη καὶ εἰς σύστασιν γραμματοκομιστηρίου, καὶ διὰ τῆς ἐπιμελείας καὶ συνδρομῆς αὐτοῦ ἐξεδότησαν κατὰ πρώτην φοράν ἐπὶ τοῦ ἀγῶνος ἐφημερίδες· ἀλλ' ἐξ αἰτίας τῆς ἐκδόσεως αὐτῶν ἐγενήθησαν ἐρίδες μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τοῦ λόρδου Βύρωνος, διότι ὁ μὲν συστήτης αὐτῶν θεώρει τὰς πολιτικὰς ἀρχὰς τοῦ Βενθάμου ὡς ὀρθὰς, καὶ αὐτὰς ἐπροθυμεῖτο διὰ τῶν ἐφημερίδων νὰ διαδώσῃ· ὁ δὲ λόρδος σκοπιμώτατον λογιζόμενος τὴν εὐδόωσιν τοῦ ἀγῶνος καὶ ὄχι εἰσαξίν θεωρίων, ἐγλεύαζε τὰς ἀρχὰς ταύτας ὡς ἀκαταλλήλους. Ἀντιφερόμενος δὲ ὁ Στάνωπ πρὸς τὸν λόρδον ἐμέμφετο ὡς ἀντιδημοκρατικὸν καὶ τὸν Μαυροκορδάτον, καὶ ἀνεχώρησε τὴν 9 φεβρουαρίου δυσηρεστημένος εἰς Ἀθήνας, ἀλλὰ πλήρως πάντοτε εὐλικρινοῦς ζήλου ὑπὲρ τῆς ἀνεγέρσεως τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους· ὁ δὲ λόρδος ἐμείνεν ἐν Μεσολογγίῳ, ὅπου συνέβρευσαν ὑπὸ τὴν σκέπην του διάφοροι φιλέλληνες τῆδε κάκεισε τῆς Ἑλλάδος περιφερόμενοι.

Τὸ ταμεῖον τῆς δυτικῆς Ἑλλάδος ἦτο πάντῃ κενόν, καὶ τὰ ὄμματα ὅλων ἐστράφησαν πρὸς τὸν Βύρωνα. Ὁ γενναῖος οὗτος ἀνὴρ, ὁ ἐλθὼν εἰς Ἑλλάδα ἐπὶ σκοπῶν νὰ ἐξοδεύῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος ὅλα τὰ ἐτήσια εἰσοδήματά του, ἔδωκεν ἐπὶ λόγῳ δανείων εἰκοσι χιλιάδας διστήλων εἰς πληρωμὴν μέρους τῶν στρατιωτικῶν μισθῶν καὶ εἰς ἐξοικονομήσιν καὶ ἄλλων πολεμικῶν ἀναγκῶν· παρέλαβε δὲ καὶ ὡς ὑπομισθίους τοῦ 500 Σουλιώτας, τοὺς ὁποίους ἐμελέτα νὰ ὀδηγήσῃ εἰς τὴν μάχην ὁ ἴδιος αὐτὸς, μαινόμενος διὰ πολεμικὴν δόξαν. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον τοὺς ὠργίσθη διὰ τὰς πολυλὰς καὶ βαρεῖας ἀταξίας των, τοὺς ἀπέλυσε τῆς ὑπηρεσίας του, παρέλαβεν ἄλλους συμμίκτους Ἑλληνας, καὶ προετοιμάζετο εἰς τὴν ἐξῆς ἐκστρατείαν.

Ἡ φρουρὰ τῆς Ναυπάκτου συνίστατο κυρίως ἐξ Ἀλβανῶν. Φύσει ἀπειθεῖς οὗτοι, φιλοτάραχοι, καὶ μὴ μισθοδοτούμενοι, ἐμελέτησαν πρὸ τινος καιροῦ νὰ παραδώσωσι τὸ φρούριον εἰς τοὺς Ἑλληνας ἐπὶ ἀπολαβῆ τῶν καθυστερούντων μισθῶν των. Συνεννοοῦντο δὲ οἱ ἀρχηγοὶ αὐτῶν μετὰ τινῶν τῶν ἐν Μεσολογγίῳ περὶ τούτου μυστικῶς. Ἀλλ' οὗτοι δὲν ἦσαν πλουσιώτεροι ἐκείνων, καὶ ἀνεβλήθη ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸν ἐρχομὸν τοῦ λόρδου, ἀναδεχθέντος καὶ τὴν περὶ τῆς ὁ λόγος χρηματικὴν ποσότητα νὰ πληρώσῃ, καὶ τὴν ἐκστρατείαν αὐτὸς νὰ διευθύνῃ. Ἀλλ' ἐν ᾧ ἐγένετο φροντίς περὶ τῆς ἐξῶθεν μεταφορᾶς τῶν χρημάτων καὶ περὶ τῶν ἀναγκαιῶν πολεμικῶν προετοιμασιῶν, ὁ ἐν Πάτραις Ἰσοῦφ-Πασας, ὁ καὶ φρουραρχὸς τῆς Ναυπάκτου, ἀνεκάλυψε τὰ μελετώμενα καὶ τὰ διασκέδασε μεταφέρον εὐσχήμως εἰς τὸ Ῥίον τοὺς ἐνόχους ἀρχηγούς των Ἀλβανῶν, καὶ στεῖλας ἐντὸς τοῦ κινδυνεύοντος ἐκείνου φρουρίου ἄλλους πιστοὺς φύλακας.

Ἀποτυχόντος τοῦ σχεδίου τούτου, συνέλαβαν οἱ Ἑλληνας τὸν σκοπὸν νὰ προλάβωσι καὶ ἀνοίξωσι τὸν ἐφετεινὸν πόλεμον πέραν τῆς Αἰτωλοκακαρνιακῆς εἰς ἀνεγερσιν τῶν πλησιοχώρων χριστιανικῶν λαῶν. Ὅσον ὁ σκοπὸς οὗτος ἦτον ἐπωφελὴς, τόσον ἐκ πρώτης ὄψεως ἐφαίνετο καὶ εὐκατόρθωτος, διότι οὔτε ἐντεῦθεν ὑπῆρχεν ἐχθρὸς, οὔτ' ἐκεῖθεν προετοιμάζετο ἐχθρική ἐκστρατεία. Ἀλλ' ἐν ᾧ πάντες συνηγωνίζοντο εἰς εὐδόωσιν τοῦ σκοποῦ, καὶ ὑπὲρ πάντα ἄλλον ἐνίσχυεν αὐτὸν ὁ λόρδος, ἐπῆλθεν αἰφνης αὐτῶ, τὴν 3 φεβρουαρίου, ἐπιληψία καὶ μικρὰ τις νόσος. Ἀναλαβὼν, ἐπέμενεν ἐργαζόμενος εἰς τὰ τῆς ἐκστρατείας· ἀλλ' αἱ ἀταξίαι

τῶν εἰσέτι ἐντὸς τοῦ Μεσολογγίου διατριβόντων Σουλιωτῶν, ἐγχοτούντων διὰ τὴν ἀπόλυσιν των ἀπὸ τῆς ὑπηρεσίας τοῦ λόρδου καὶ ἀπαιτούντων καὶ τοὺς ὑπολειπομένους μισθοὺς, ἔφεραν ἀκαταπαύτως ἄνω κάτω τὴν πόλιν καὶ κατετάρατταν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ παθόντος λόρδου.

Ἠθέλησέ τις τῶν Σουλιωτῶν νὰ ἐμβῇ εἰς τὸ ὄπλοστάσιον, ὅπου ἦτο τὸ σιδηρουργεῖον· καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχεν εἰσιτήριον, ὁ σκοπὸς τὸν ἐμπόδισεν· ἀλλ' ἐκεῖνος ἐπέμενε καὶ βριζέεν. Ἦλθεν εἰς τὸ μέσον ὁ ἀξιωματικὸς Σάστος, καὶ λογομαχίας γενομένης, ὁ μὲν ἀξιωματικὸς μὴ εἰσακουόμενος ἐγρόνθισε τὸν Σουλιώτην, ὁ δὲ Σουλιώτης πιστολίσας ἐσκότωσε τὸν ἀξιωματικὸν καὶ ἐκράτηθη ὡς φονεὺς. Κατετάραχθη ὅλη ἡ πόλις διὰ τὸ συμβάν τοῦτο· οἱ Σουλιῶται ἔδραζαν τὰ ὄπλα καὶ ἀπήτουν ν' ἀπολυθῇ ὁ συμπατριώτης των ἀπειλοῦντες, ἂν δὲν εἰσηκούοντο, νὰ πατήσωσι καὶ τὸ οἰκοδόμημα ὅπου ἦτο τὸ σιδηρουργεῖον, καὶ αὐτὴν τὴν κατόικίαν τοῦ λόρδου προστάτου τοῦ καταστήματος. Ὡπλιώθησαν καὶ οἱ ἐναντίοι των εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ ὄπλοστασίου καὶ τῆς κατοικίας τοῦ λόρδου, καὶ ἔστησαν ἐπὶ τῆς εἰσόδου αὐτῶν κανόνια. Ἐπὶ τέλους ἀπελύθη ὁ φονεὺς καὶ ἐπανῆλθεν ἡ ἡσυχία· ἀλλ' ὁ λόρδος τόσον ἠγανάκτησε διὰ τὰ συμβάντα ταῦτα, ὥστε εἶπε παρήρησια ὅτι, ἂν δὲν ἀνεχώρουσιν οἱ Σουλιῶται, ἀνεχώρει αὐτὸς εἰς τὴν Ἐπτάνησον· ἀμετάπειστοι οἱ Σουλιῶται ἀπήτουν πάντοτε τοὺς μισθοὺς των· ἐντρομοὶ τῆτε οἱ δυστυχεῖς προσετώτες διὰ τὰ ἐπαπειλοῦντα τὴν πόλιν κακὰ, ἐδανείσθησαν παρὰ τοῦ λόρδου τρισχίλια διστήλα, τοῖς τὰ ἔδωκεν καὶ τοὺς ἀπεμάκρυναν. Ἐξεστράτευσαν μετ' αὐτοὺς καὶ οἱ λοιποὶ ἐν Μεσολογγίῳ στρατιωτικοὶ καὶ συνηνώθησαν ὅλοι εἰς Ἐπρόμαρον μέχρι δευτέρας διαταγῆς· ἀλλ' ἡ περὶ τῆς ὁ λόγος ῥῆξις ἔφερε καὶ ἄλλο κακόν. Ἐφοβήθησαν οἱ ὑπὸ τὸν Πάτρην ἐργαζόμενοι σιδηρουργοὶ, ἀνεχώρησαν εἰς τὰ ἴδια, καὶ τὸ σιδηρουργεῖον ἔμεινεν ἔκτοτε ἄχρηστον. Τὰ κακὰ ταῦτα ἐπεσφράγισε τὸ μέγιστον πάντων. Ἐν μέσῳ τῶσων φροντίδων καὶ δυσαρρεσκείων, ὁ λόρδος εἶχε μίαν καὶ μόνην διασκέδασιν, τὴν τῆς καθ' ἡμέραν ἰππασίας· ἀλλ' ἡ διασκέδασις αὕτη τὸν ἔφερε κατὰ δυστυχίαν εἰς τὸν τάφον. Ἐν ᾧ ἰππευε τὴν 28 μαρτίου κατεβράχη ἐπελθούσης βραδυαίας βροχῆς, κατελήθη μετ' ὀλίγον ὑπὸ σφοδροῦ πυρετοῦ, ἔπεσεν εἰς τὴν κλίνην, δὲν ἠθέλησε νὰ φλεβοτομηθῇ ἐν καιρῷ, καὶ κορυφωθείσης τῆς φλογώσεως ἐξέπνευσε τὸ ἑσπέρας τῆς 7 ἀπριλίου, ἦτοι τῆς δευτέρας τοῦ πάσχα. « Πίνω, » εἶπε τῷ ἰατρῷ του ἐπιμένοντι νὰ τὸν φλεβοτομήσῃ, καὶ κατ' ἀρχὰς μὴ εἰσακουόμενῳ, « πίνω ὅλα τὰ ἰατρικά σου, ἀλλ' αὐτὸς μίαν σταγόνα τοῦ αἵματός μου γίνω κείμενος αὐτῷ κλίνης· πρῶτος εἶμαι νὰ τὸ χύσω ὅλον ἐν τῷ « πεδίῳ τῆς μάχης. »

Τὸ μέγα ὄνομα τοῦ ἀνδρός, ἡ μεγαλοδορία του εἰς ἐνίσχυσιν τοῦ ἀγῶνος ἐν μέσῳ ἄκρας ἀπορίας, τὰ κακὰ τὰ ὅποια ὑπέφερε δι' ἀγάπην τῆς Ἑλλάδος, αἱ λαμπραὶ ἐλπίδες τὰς ὁποίας ἐφαίνετο ὅτι ἐγγὺς ἦτο νὰ πραγματοποιήσῃ, ἀρκοῦν νὰ δείξωσι τί ἔχασαν οἱ Ἑλληνας καὶ τί ἠσθάνθησαν ἐπὶ τῷ θανάτῳ του· ἕκαστος τῶν Ἑλλήνων δυστύχημα ἴδιον θεώρησε τὸ δυστύχημα τοῦτο τῆς πατρίδος του, καὶ ἐκλαυσε κλαυθμῶν μέγαν. « Πένθους ἡμέραι, » εἶπεν ὁ διευθυντὴς διατάτων τὰς ἐπιθανάτους τιμὰς του, « πένθους ἡμέραι ἐ- γίνων δι' ὅλους ἡμᾶς αἱ παροῦσαι χαρμύσαι ἡμέ-

« ραι τοῦ πάσχα, » καὶ εἶπε τὴν ἀλήθειαν. Ὅλοι ἐλθισμόνησαν τὸ πάσχα ἔχοντες ἔμπροσθεν των τὸν θάνατον τοιοῦτου ἀνδρός.

Τὴν ἐπαύριον δὲ τοῦ θανάτου του, ἀνατείλαντος τοῦ ἡλίου, τριάντα ἐπτὰ κανόνια, ἰσάριθμοι τῶν ἐτῶν τοῦ ἀποθανόντος, ἀνήγγειλαν τὸ μέγα δυστύχημα. Συγχρόνως ἐδόθη διαταγὴ νὰ κλείσωσι τρεῖς ἡμέρας ὅλα τῆς δημοσίας ὑπηρεσίας τὰ καταστήματα καὶ ὅλα τὰ ἐργαστήρια, νὰ λείψωσιν αἱ διὰ μουσικῆς, χορῶν καὶ πότων συνήθειαι κατὰ τοιαύτας ἡμέρας εὐθυμίας, νὰ γίνωσι καθ' ὅλας τὰς ἐκκλησίας τῆς πόλεως ἐπικηδεῖοι δεήσεις, καὶ νὰ πενηθορήσωσιν ὅλοι τρεῖς ἑβδομάδας. Ἀφ' οὗ δὲ ἐπαρχειύθη τὸ σῶμα, ἐγένετο ἡ ἐκφορὰ τὴν 10, καθ' ἣν ὅλος ὁ κλήρος τῆς πόλεως καὶ τῶν χωρίων, ὅλοι αἱ Ἀρχαὶ, ὅλα τὰ στρατεύματα καὶ ὅλος ὁ λαὸς συνόδευσαν διὰ μέσου τῆς πόλεως τὸ λείψανον, βασιζόμενον ὑπὸ Ἑλλήνων στρατηγῶν καὶ τῶν οἰκείων τοῦ λόρδου, καὶ τὸ ἔφεραν εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ τεύχους τῆς πόλεως ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου Νικολάου, ὅπου ἐψάλη ἡ συνήθης νεκρώσιμος ἀκολουθία, ἐξεφωνήθη ἐπικηδεῖος λόγος, καὶ ἐδόθη ὁ τελευταῖος ἀσπασμός. Ἐπρόκειτο νὰ ταφῇ ὅπου ἐτάφησαν ὁ Μάρκος, ὁ Κυριακούλης καὶ ὁ Νορμάννος· ἀλλ' ἀφ' οὗ ἐγνώσθη ὅτι ἡ θέλησις του ἦτο νὰ μετακομισθῇ τὸ λείψανόν του εἰς τὴν πατρίδα του καὶ νὰ ταφῇ ἐν τῷ κοιμητηρίῳ τῶν προγόνων του, διετηρήθη ὁ νεκρὸς ἐντὸς τοῦ ναοῦ ἡμέρας τινὰς, καθ' ἃς ἤρχοντο ἐξῶθεν οἱ χωρικοὶ καὶ τὸν ἠσπάζοντο· μετὰ δὲ ταῦτα μετεκομίσθη εἰς Ζάκυνθον καὶ ἐκεῖθεν εἰς Ἀγγλίαν. Αἱ δὲ ἐπικηδεῖοι τιμὰι, αἰάποδοθεῖσαι ὅπου ἀπέθανεν, ἐπανελήθησαν κατὰ διαταγὴν τῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν θέλησιν τοῦ καινοῦ καθ' ὅλην τὴν Ἑλλάδα. Εἶχαν ὑπ' ὄψιν οἱ λαοὶ τῆς τὸν διάπυρον τοῦ ἀνδρός φιλελληνισμὸν καὶ τὴν ἐντεῦθεν πραγματικὴν καὶ ἠθικὴν πρὸς τὴν πατρίδα των ὠφέλειαν, καὶ δὲν ἤξευραν πῶς νὰ δείξωσι τὴν εὐγνωμοσύνην των. Ὁ λόρδος ἀφ' ἧς ἐγγυμῆς ἐπάτησε τὴν γῆν τῆς Κεφαλληνίας δὲν ἔπαυσεν εὐεργετῶν τοὺς Ἑλληνας. Πεινῶντας Πατρεῖς καὶ εἰς τὴν νῆσον ἐκείνην καταφυγόντας ἐπὶ τῆς καταστροφῆς τῆς πατρίδος των ἐχόρτασε, γυμνοὺς ἐνέδυσε καὶ τοὺς ἐκεῖ ἀργούντας Σουλιώτας μισθώσας ἀπέστειλεν ἕκτοτε εἰς ἀντίληψιν τοῦ Μεσολογγίου ἐπὶ τῆς εἰσβολῆς τοῦ πασᾶ τῆς Σαῶδρας. Φύσει δὲ πρὸς πάντας φιλόανθρωπος, ἐπροσέταυσε, ἐπεριποιήθη καὶ ἀπέστειλεν εἰς Πρέβεζαν καὶ Πάτρας τὰς ἐν Μεσολογγίῳ ὑπ' αἰχμαλωσίαν γυναῖκας καὶ τὰ τέκνα τῶν Ὀθωμανῶν, κινήσας δι' αὐτῆς του τῆς πράξεως τὸν θαυμασμόν, καὶ αὐτῶν τοὺς ὁποίους ἦλθε νὰ πολεμήσῃ. Ἡ δὲ πόλις τοῦ Μεσολογγίου, εἰς ἐνδειξίν τῆς εὐγνωμοσύνης τῆς διὰ τὰς πρὸς αὐτὴν ἀγαθοεργίας του, τὸν ἐπολιτόγραφε, καὶ ἐπὶ τῆς μετακομιδῆς τοῦ λειψάνου του εἰς Ἀγγλίαν ἐκράτησε τὰ σπλάγγνα του καὶ τ' ἀπέθεσεν ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Σπυριδῶνος. Ἐνθουσιώδης ἦτον ὁ Βύρων ὡς ποιητῆς, ἀλλ' ὁ ἐνθουσιασμός του ἦτο βαθὺς ὡς ἡ ποίησις του· βαθεῖα καὶ συνετὴ ἦτο καὶ ἡ ἐν Ἑλλάδι πολιτικὴ του· δὲν ἀεροβάτει ὡς πολλοὶ φιλέλληνες· δὲν ὠνειροπόλοι δημοκρατικὰ ἢ ἀντιδημοκρατικὰ συστήματα· παράκαιρον θεώρει καὶ αὐτὴν τὴν ἐφημεριδογραφίαν· οὐσιωδέστατον δὲ πάντων τὴν ἀπολύτρωσιν τῆς Ἑλλάδος· διὰ τοῦτο ὁμόνοιαν ἐκέρυττε πρὸς ἀλλήλους καὶ σέβας πρὸς τὰς ξένας αὐλάς. Ἡ τακτοποίησις τῶν στρατευμάτων καὶ ἡ εὐρεσις πόρων εἰς διατήρησίν των

ἦσαν ἡ πρωτίστη φροντίς του· φιλόδοξος ἦτον, ἀλλ' ὄχι κενόδοξος· ἀπεποιήθη τὴν γενικὴν πολεμικὴν Ἀρχὴν τῆς στερεᾶς Ἑλλάδος, τὴν ὅποιαν καὶ ἡ κυβερνήσις καὶ οἱ κάτοικοι τῶ ἐπρόσφεραν· ἀπεστρέφετο γενικῶς τὰ πολιτικὰ, καὶ ἀπέφυγε τὰς βουλευτικὰς συζητήσεις καὶ αὐτῆς τῆς πατρίδος του· αἱ Μοῦσαι, ὁ Ἔρως καὶ ὁ Ἄρης ἦσαν πάντοτε τὰ εἰδωλά του· ἐν τρύφημα δὲ πολλάκις τῆς ποιητικῆς του μούσας ἡ Ἑλλάς.

Ἡ ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΠΙΣΤΩΣΙΣ.

Οἱ Αἰγύπτιοι ἠδύναντο νὰ δανεισθῶσι μεγάλα χρηματικὰ ποσὰ δίδοντες εἰς τὸν δανειστὴν ἐγγύριον τὸ πτώμα τοῦ πατρὸς των· ἐὰν δὲ ἐντὸς τῆς ὀρισμένης προθεσμίας δὲν ἀπῆλλαττον τὴν ἱεράν ταύτην παρακαταθήκην, ἐπληροῦντο ὀνειδῶς καὶ ἀτιμίας. — Κατὰ τὸν μεσαιῶνα συνέθη πολλάκις νὰ δώσωσιν οἱ δανειζόμενοι εἰς παρακαταθήκην τὸν μύστακα αὐτῶν, καὶ ὁ παραιτῶν ἀνεξαγόραστον τὸν μύστακά του κατασχέμενος ἐφ' ἔρου ζωῆς. — Σήμερον ἀρκεῖ νὰ δώσῃ τις μίαν ὑπογραφὴν, καὶ οὕτως ὑποχρεῖται τὴν τιμὴν του ὅσον ὁ Αἰγύπτιος καὶ ὁ ἐν τῷ μεσαιῶνι. Ἐκ τούτων γίνεται δῆλον ὅτι ἡ ἐμπιστοσύνη μεταξὺ τῶν ἀνθρώπων ἠῤῥησεν, ἀναπτύχθεισης τῆς φιλοτιμίας ἐκείνου ἐπ' ἀγαθῶ ὅλων.

ΖΥΘΟΣ.

Ὁ ζύθος ἦν ὅλος ἀγνωστός τοῖς ἀρχαίοις· ἦν δὲ ἐν πολλῇ χρήσει καθόλου παρὰ τοῖς ἔθνεσιν ὧν ἡ γῆ καὶ τὸ κλίμα δὲν ἦσαν ἐπιτήδεια εἰς φυτείας ἀμπελῶν (Plin. H. N. xxii, 82, Θεόφρ. περὶ φυτῶν αἰ τ. ε. 11, Διόδ. Σικ. Α. 3, Ε. 26, Στραβ. ΙΖ. 2. 1, Tacit. Germ. 23). Καθ' Ἡρόδοτον (B, 77) οἱ Αἰγύπτιοι ἐχρῶντο « οἶνω ἐκ κριθῶν πεποιημένῳ » ὅπερ αἰνιττεται καὶ ὁ Αἰσχύλος (ἐκ κριθῶν μέθυ, Εὐ μιν. 954). Ὁ Σικελιώτης Διόδωρος λέγει (Α. 30, 34) ὅτι ὁ αἰγυπτιακὸς ζύθος (τὸ ἐκ τῆς κριθῆς κατασκευαζόμενον πόμα) οὐκ ἦν ὑποδεέστερος πολὺ τοῦ οἴνου κατὰ τὴν εὐωδίαν καὶ τὴν δύναμιν. Οἱ Ἰθῆρες, οἱ Θραῖες καὶ οἱ κάτοικοι τῶν βορείων μερῶν Ἀσίας τῆς μικρᾶς, ἀντὶ νὰ πίνωσι τὸν ζύθον ἐκ ποτηρίων, ἐτίθεισαν αὐτὸν ἔμπροσθεν ἑαυτῶν ἐν μεγάλῳ κρατῆρι, ὄντι ἐνίστε χρυσῷ ἢ ἀργυρῷ. Πληρουμένου δὲ τούτου ἰσοχειλῶς κριθῶν μετὰ τοῦ ἐξ αὐτῶν οἴνου, οἱ συμπάται, ὅποτε φιλοφρονούμενοι ἤθελον νὰ προπίωσι τινα, πλησιάζοντες εἰς τὸν κρατῆρα καὶ ἐπικύπτοντες ἔπινον ῥοφητὰ ἐκ τοῦ αὐτοῦ πάντες (ὡσπερ βόες)· ὅτε δὲ δὲν ὑπῆρχεν ἀφορμὴ εἰς ἐπίδειξιν φιλοφοροσύνης τοιαύτης, ἐμύζον τὸν ζύθον διὰ καλάμου διατετροπημένου (Ἀρχιλόχ. Ἀποσπ. σελ. 67. ἐκδ. Siebel, Ξενοφ. Ἀνάβ. Α. 5. 26, Ἀθῆν. Α. 28, Virg. Georg. III. 380, καὶ Serv. ἐνταῦθα). Οἱ Σουῆβοι καὶ ἄλλα βόρεια ἔθνη προσέφερον τοὺς θεοὺς αὐτῶν σπονδὰς ζύθου. Ἐπίστευον δὲ ὅτι τὸ πίνειν αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ Ὀδίνου εἴη ἂν εὐάρεστον τῷ Βαλχάλλα (Keisler, Antiq. Septent. p. 150-156).

ΑΕΕ. ΕΛΛ. ΑΡΧ. ὑπὸ Smith.
(μετάφρ. Δ. Πανταζῆ.)

Ο ΑΓΡΟΤΙΚΟΣ ΒΙΟΣ.

Ποίηση Παναγ. Σούτσου.

Στῆς κουκουναριᾶς τὸν ἴσκιο ξέκομαι πολλαῖς φοραῖς
Καὶ τῶν χωρικῶν κυττάζω ταῖς ἀπλοῖκαῖς χαραῖς.
Στὸ νερὸ ἐδῶ μὴ νέα τ' ἄσπρα χέρια τῆς δροσίζει,

Καὶ ἔς ταῖς ῥοδοδάφνας ἄλλη τὸ μωρὸ τῆς νανουρίζει.
Ἐκεῖ ἐν ἀπλῷ παιδάκι βίγχει γρύπο ἔς τὸ ποτάμι.
Χρυσᾶ ψάρια πιάνει ἄλλο παρεκεῖ μὲ τὸ καλάμι.

Κι' ὁ βοσκὸς μὲ τὴν βοσκή του ζαπλωμένος ἔς τὰ λουλούδια
Τὸν αὐλό του συντροφεύει μὲ ποιμενικὰ τραγούδια.
Πῶς ἐστὶ βοσκή δὲν εἶσαι, πῶς βοσκὸς δὲν εἶμ' ἐγὼ,

Καὶ μαζί σου ἔστὸ λιβάδι,
Καὶ μαζί σου ἀπ' ἀρνάκια τρυφερὰ δὲν ὀδηγῶ
Ἐνα εὐμορφο κοπαδι;

Ο ΑΛΙΕΛΕΦΑΣ.

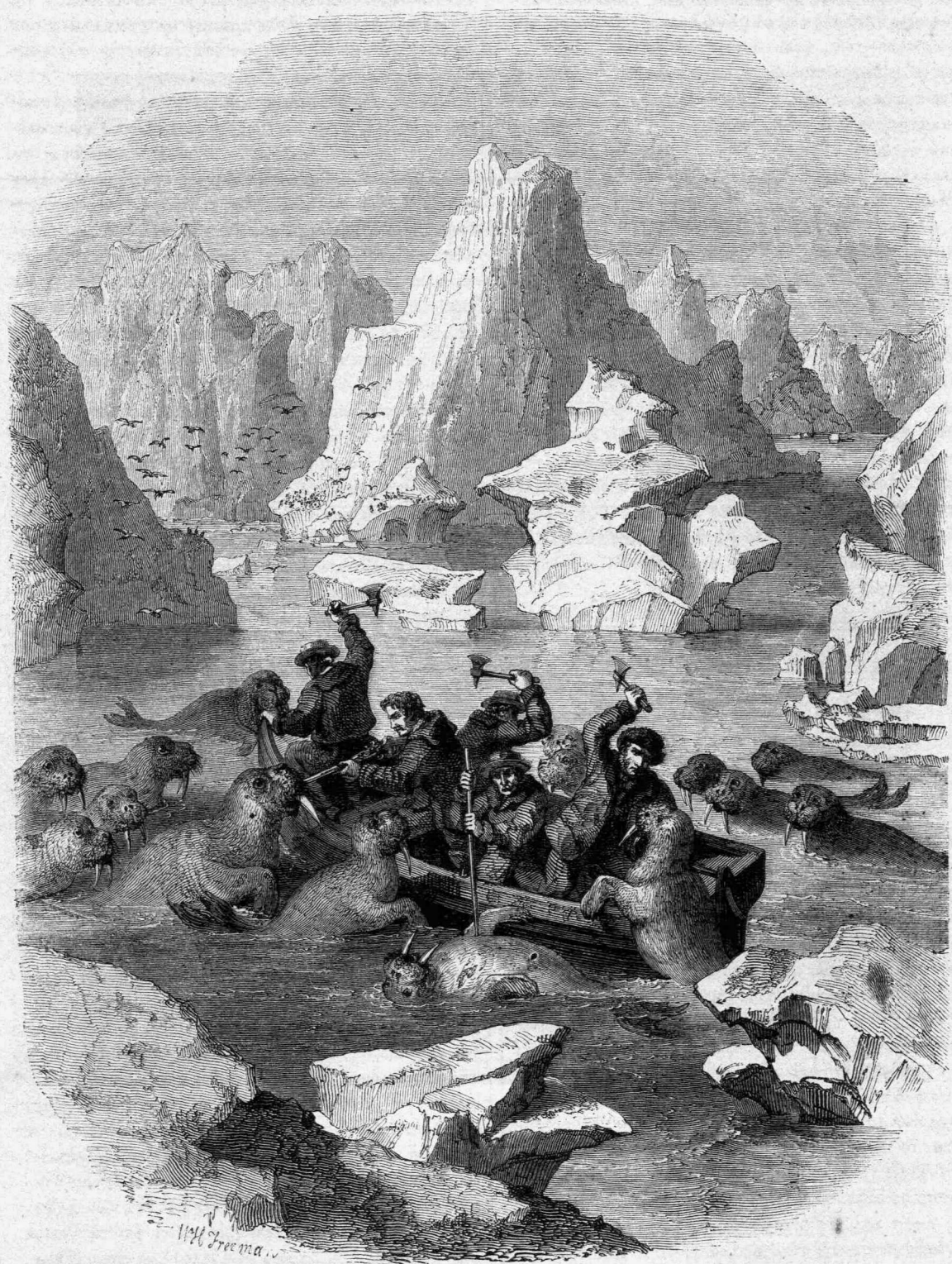
Κατὰ τοὺς πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους 1818, τὸ ἀγγλικὸν ναυαρχεῖον ἐπανελάθε τὰς ναυτικὰς ἐκδρομὰς εἰς τὰς ἀρκτῶας θαλάσσας, ἵνα εὕρῃ διόδον τινα βορειανατολικῶς. Παρεσκευάσε λοιπὸν πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον τὴν Δωροθέαν, πλοῖον 370 τόννων, καὶ τὸ Τρέντον, βρίκιον τόννων 250· καὶ τοῦ μὲν πρώτου

τὴν διοίκησιν ἐνεπίστευθη εἰς τὸν πλοίαρχον Δαβὶδ Βούχαν (Buchan), τοῦ δὲ δευτέρου εἰς τὸν ὑποπλοίαρχον Ἰωάννην Φραγκλῖνον, τὸν ἀκολούθως δοξασθέντα διὰ πολλῶν ἀνακαλύψεων, καὶ τέλος ἀπολεσθέντα εἰς τὰς βορείας θαλάσσας πρὸ ὀλίγων ἐτῶν. Ἀφοῦ ἐξηρεύθησαν τὴν Ἀρκτόνησον (île des Ours) καὶ τὰ ἀνατολικὰ τῆς Σπισβέργης, τὰ δύο ταῦτα πλοῖα ἐκρατήθησαν 30 ὅλας ἡμέρας ὑπὸ τῶν πάγων πλησίον τῆς νή-

σου τοῦ Πρίγκηπος Καρόλου. Μὴ ἔχοντες δὲ οἱ τοῦ πληρώματος τί νὰ πράξωσιν ἐν τῇ κατηναγκασμένῃ ἐκείνῃ ἀργίᾳ των, ἐδόθησαν εἰς τὴν κυνηγεσίαν τῶν ἀρκτων καὶ τῶν ἀλιελεφάντων, τῶν μόνων κατοίκων τῶν

κατεφυγμένων καὶ ἐρήμων ἐκείνων χωρῶν. Εἰς τῶν ἀξιωματικῶν τοῦ Τρέντου διηγεῖται λοιπὸν τὰ ἐπομένα.

Τὴν 27, ἡ θάλασσα εἶχεν ἀρχίσει ν' ἀνοίγεται,

Λέμβος προσληθείσα ὑπὸ ἀλιελεφάντων.

ἔγινε δὲ ὡραία ἐσπέρα, καὶ οἱ ναῦται διέκριναν ἐπὶ τῶν ἐκ πάγου βράχων ἀγέλας πολλὰς ἀλιελεφάντων, περὶ τοὺς ἑκατὸν εἰς ἑκάστην, ἐλθόντων ἐκεῖ ἵνα δοθῶσιν εἰς τὰς συνθήεις των ψυχαγωγίας, καὶ ἔπειτα νὰ κοιμηθῶσιν. Ὅλοι ἀμέσως ἐζήτησαν παρὰ τοῦ

πλοίαρχου τοῦ βρικίου καὶ ἔλαβον τὴν ἄδειαν νὰ τοὺς κυνηγήσωσι. Μέρη λοιπὸν τῶν ἀξιωματικῶν ἐπέβησαν εἰς μίαν λέμβον προσλαβόντες τὰ ἀναγκαῖα, καὶ κατηθύνθησαν πρὸς τινα ὡραίαν ἀγέλην, τὴν ὅποιαν ἤδη ἐθεώρουν ὡς βέβαιον θήραμα· ἀλλὰ τὰ ζῶα ταῦτα, εἶδο-

ποιηθέντα ὑπ' ἐκείνου τὸ ὅποιον συνήθως βάλλουσι νὰ ἐπαρτυπηθῇ ἐνῶ τὰ ἄλλα παίζουσιν ἢ κοιμῶνται, ἐπέστρεψαν ἀμέσως ἀπὸ τῶν ὑδάτων πρὸς τοὺς πάγους μετὰ γελωίων κυβιστημάτων καὶ κινήσεων, καὶ ἔγιναν ἄφρανα ὑπ' αὐτούς.

Ἄλλη τις ὁμοίως ἀγέλη τόσον εἶχε προσηλωθῆ εἰς τὰς ψυχαγωγίας της, ὥστε μὴ προσέξασα εἰς τὴν λέμβον ἐπλησιάσθη ὑπ' αὐτῆς καὶ περιεζώσθη ὑπὸ τοῦ πληρώματος. Ἄμα ἀκούσαντες τὸν πρῶτον τυφεκισμὸν, ὤρμησαν οἱ ἀλιεῖς ἀφ' ἑαυτῶν πρὸς τὴν ὄχθην τοῦ πάγου μετὰ τόσης βίας, ὥστε ἔπεσον χαμαὶ σχεδὸν ὅλοι οἱ ἄνδρες ὅσοι εὐρέθησαν ἐκεῖ τοποθετημένοι ἵνα τοὺς ἐμποδίσωσιν εἰς τὴν πορείαν των, καὶ οὕτως ἀφῆκαν αὐτούς νὰ βυθισθῶσιν ὅλοι ἀβλαβεῖς εἰς τὴν θάλασσαν. Δὲν ἦτο εὐκόλον νὰ τοὺς τραυματίσωσι καιρίως, ἕνεκα τῶν ἀκαταστάτων κινήσεων των, τῆς ἀκρας τραχύτητος τοῦ δερμάτος των, καὶ τῆς ἀποστάσεως ὅπου ὄφειλον νὰ μένωσι πρὸς ἀποφυγὴν τῶν δύο φοβερῶν ὀδόντων διὰ τῶν ὁποίων εἶναι ἡ κεφαλὴ των ἐξωπλισμένη. Ἄλλ' ὁμοίως ἐν τῶν ἀμφιβίων ἐκείνων ἐκτυπήθη ὑπ' ἐνὸς μολύβδου εἰς τὴν κεφαλὴν, καὶ ἐπειδὴ ὁ ναύκληρος Γεώργιος Κιρβὺ ἔθελεν ἀνπεροθέτως νὰ συλλάβῃ τὸ θήραμά του, πλησιάσας κατέφευγεν ἐπ' αὐτοῦ μίαν δι' ἐνὸς πελέκους· τὸ ζῶον τότε, ὡς μαινόμενον, ἀνετίναξε τὸ ὄπλον ὑψηλὰ, καὶ ἐπίσειον τὴν κεφαλὴν βιαίως, ὡς θέλον νὰ καταστρέψῃ διὰ τῶν φοβερῶν του ὀδόντων πᾶν πρόσκομμα, ἐπρόφρασε νὰ βιβθῆ εἰς τὸ νερόν. Οἱ ναῦται τοῦ Τρέν του εἰσπεθῆσαν εὐθὺς εἰς τὴν λέμβον των ἵνα τὸ καταδιώξωσιν· οἱ ἀλιεῖς ὅμως, ὡς ἰσχυρότεροι ἐντὸς τοῦ στοιχείου τούτου, ἀντὶ νὰ ἐξακολουθήσωσιν ἀμυνόμενοι, ἐπετέθησαν τότε κατὰ τῶν ναυτῶν, καὶ οὕτως ἡ ὑπόθεσις ἔλαβε χαρακτῆρα σπουδαιότατον. Ἡ λέμβος περιεκυκλώθη ὑπὸ πλῆθος ἀλιελεφάντων πεισματωδῶς ὁρμώντων ἐπ' αὐτῆς καὶ βρυχωμένων· προσεπάθουν δὲ ν' ἀναβῶσιν εἰς τὰ χεῖλη της βοήθεια τῶν ὀδόντων των, ἢ νὰ συντρίψωσι τὸ σκάφος διὰ τῆς κεφαλῆς των.

Εἰς ἐξ αὐτῶν, πολὺ μεγαλύτερος τῶν ἄλλων καὶ ἰσχυρότερος, ἐφαίνετο ὀδηγῶν αὐτούς καὶ διευθύνων ὡς ἀρχηγὸς τὴν ἐπίθεσιν· πρὸς τοῦτον λοιπὸν οἱ ναῦται ἔστρεψαν τὴν προσοχὴν των· ἀλλ' ἐνῶ κατέφερον ἐπ' αὐτοῦ πανταχόθεν τοὺς μικροὺς πελέκεις δι' ὧν ἦσαν ὀπλισμένοι, ἢ τοὺς κάμακας διὰ τῶν ὀπίμων τραυματίζονται συνήθως αἱ φάλαιναι, αὐτὸς ἐπέμενε μαχόμενος ἀνεκδότως. Ἄλλως τε, αἱ αἰχμαὶ τῶν κάμακων ἢ ὀλισθαίνον ἐπὶ τοῦ ἀδιαπεράστου δερμάτος του, ἢ ἐκάμπτοντο.

Διὰ τὸ ἀδιάκοπον τῶν προσβολῶν τῶν θηρίων, οἱ ναῦται δὲν ἐλάμβανον καιρὸν νὰ γερμίσωσι κανὲν τυφεκισμὸν, τὸ ὅποιον θὰ ἀπέβαινε τελεσφορώτατον πάντων. Μόνος ὁ ἐπὶ τῆς τροφοδοσίας, ὀνόματι Βιλέλμος Βέννετος, εἶχεν εὐτυχῶς ἔμπλεον τὸ τυφεκίον του· ἰδὼν δὲ οὗτος ὅτι οἱ σύντροφοί του ἀπυθόθησαν μαχόμενοι, ἤρπασε τέλος τὸ ὄπλον του, ἐστήριξε τὸ ζῴμιον τοῦ σωλῆνος εἰς τὸν λαίμονα τοῦ μεγίστου καὶ λυσσωδεστεροῦ τῶν ἀλιελεφάντων, καὶ ἐπυροβόλησεν εἰς τὰ σπλάγγνα του. Τὸ τραῦμα τοῦτο ὑπῆρξεν, ὡς φαίνεται, θανατηφόρον, ἐπειδὴ ἔπεσον ἀμέσως τὸ ζῶον ὑπὸ μεταξὺ τῶν ἄλλων, καὶ τότε ὅλα, παραιτηθέντα τῆς μάχης, πρῶτον περιεκύκλωσαν τὸ τραυματισθὲν, ἔπειτα δὲ, ὑποβαστάζοντα αὐτὸ διὰ τῶν ὀδόντων εἰς

τὴν ἐπιφάνειαν τοῦ ὕδατος μετὰ παραδόξων βοηθητικῶν προσπαθειῶν, ἀπεμακρύνθησαν ἀμέσως κολυμβῶντα μετὰ τοῦ φορτίου των.

Ἐν μόνον μικρὸν εἶχε μείνει ἐξ ὅλης τῆς ἀγέλης, καὶ τοῦτο δὲν ἤθελον οἱ ναῦται νὰ θανατώσωσι, λυπούμενοι· διότι τὸ εἶδον νὰ μάχεται πλησίον τοῦ ἀρχηγοῦ, καὶ ἐκ τῆς προστασίας τῆν ὁποίαν ἐλάμβανεν ἐξ αὐτοῦ ἐσυμπέρανον ὅτι ἦτο τέκνον του. Ἐξηκολούθει νὰ ὀρμᾷ κατὰ τῆς λέμβου κολυμβητὶ πεισματωδέστατα, καὶ ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀκόμη ὀδόντας, τὴν ἐκτύπα διὰ τῆς κεφαλῆς ἀλλεπαλλήλως, καὶ θὰ τῆς κατέθραυε τὴν πλευρὰν ἂν δὲν ἀπεκρούετο διὰ τῶν κάμακων, τινὲς τῶν ὁποίων τοῦ κατέσχισαν τὸν ἔτι τυφεκισμὸν τράχηλον καὶ τὸ σῆθος. Ἄλλ' αὐτὸ ἐπέμενε, ὡς μὴ αἰσθανόμενον πῶς τὰ τραύματα· καίτοι δὲ κατηφανίσθη τὸ πρόσωπόν του ἐκ τῶν πολλῶν πληγῶν, τὸ λυσσωδὲς μικρὸν τοῦτο θηρίον εἶπεν ἐπὶ τοῦ πάγου εἰς καταδίωξιν τῶν ναυτῶν, ἀποθάντων ἐκ νέου, ἕως οὗ εἰς ἐξ αὐτῶν, οἰκτω φερόμενος, ἔδωκε τέλος εἰς τὰς βασάνους του.

Εἰς ὀλίγα ζῶα παρετηρήθη τοσαύτη στοργὴ μεταξὺ γονέων καὶ τέκνων, ὅση εἰς τοὺς ἀλιελεφάντας. Ὁ αὐτὸς ἀξιοματικὸς διηγεῖται καὶ ἄλλην τινὰ περίεσιν, ἧς ὑπῆρξεν ὡσαύτως αὐτόπτης. Λέμβος τις προσέβαλεν ἐν ζεῦγος ἀλιελεφάντων, ἄρρῆνα μετὰ θηλείας, τὴν ὁποίαν καὶ ἐτραυματίσεν εἰς τὴν κεφαλὴν ἐνῶ ἐγαλούχει τὸ μικρὸν της, βαστάζουσα αὐτὸ διὰ τῶν χειρῶν της ἐπὶ τοῦ στήθους της. Ὁ ἄρρῆν ἔπεσε πάραυτα εἰς τὴν θάλασσαν ὡς προτιθέμενος νὰ ἐκδικηθῆ τοὺς ἐν τῇ λέμβῳ· ἡ δὲ θηλεία ἀκολούθως, λαβοῦσα τὸ μικρὸν ὑπὸ τὸν ἀριστερὸν βραχίονά της, διήλθεν ἀτρομήτως μετ' αὐτοῦ μεταξὺ τριῶν λογγῶν ἐστραμμένων κατ' αὐτῆς, καὶ πεσοῦσα εἰς τὴν θάλασσαν, καὶ αὐτὴ παρήτησεν ἐκεῖ πλέον τὸ τέκνον της. Αὐτὸ τότε ὤρμησεν ὡς μαινόμενον κατὰ τῆς λέμβου μετὰ βρυχηθμῶν, ὡς ἂν ἤθελε νὰ τὴν καταπιῇ· ἀλλὰ τραυματίσθη εἰς τὴν κεφαλὴν ἀπεμακρύνθη πρὸς τὴν μητέρα του ἦτις, πάσχουσα ἐκ τῶν πληγῶν της, ἔσπευδε νὰ καταφύγῃ εἰς τοὺς πλησιέστερους πλωτοὺς πάγους· ὁ δὲ ἄρρῆν κατόπιν αὐτῆς τὴν προῦθει διὰ τῶν ὀδόντων του, ὡς ἔχων ἀπόφασιν νὰ τὴν προσκατεύσῃ μέχρις οὗ ἴδῃ αὐτὴν ἐκτὸς κινδύνου.

Τῶν ἀλιελεφάντων οἱ ὀδόντες εἶναι σκληρότεροι καὶ συμπαγέστεροι καὶ λευκοίτεροι τῶν τοῦ ἐλεφαντος, διὸ καὶ πολὺ ἐπιζητοῦνται· ἀλλὰ πρὸς τοῦτοις ἐξάγεται ἐκ τοῦ ἀλιελεφάντος καὶ ἔλαιον ἐξαιρετον, πρὸς δὲ καὶ κάλλιστον δέρμα. Καίτοι ἠλαττώθησαν μεγάλως τὰ μαστοφόρα ταῦτα ἀμφίβια, τὰ πλεῖστα εὐρίσκονται ἐπὶ τῆς δυτικῆς παραλίας τῆς Σπιςβέργης μᾶλλον ἢ εἰς τὸν κόλπον τοῦ Βαφρίνου, εἰς τὸν Βεργίγγιον πορθμὸν καὶ εἰς πᾶν ἄλλο μέρος τῶν Ἀρκτικῶν θαλασσῶν, ἐξαιρουμένης ἴσως τῆς Ἀρκτονήσου. Πρὸς τὸ τέλος τοῦ δεκάτου ἑκτου αἰῶνος, ὁ Γεράρδος Βέερος, περιγράφας τοὺς « Τρεῖς ἑκπλοὺς τῶν Ὀλλανδῶν πρὸς βορρᾶν », δίδει περὶ τῶν ζῶων τούτων ἀκριβεῖς τινὰς πληροφορίας.

« Οἱ ἀλιελεφάντες, λέγει, (walrusses) εἶναι θαλάσσια τέρατα παραδόξου σχήματος, μεγαλύτερα βοῶς, ζῶντα ἐντὸς τῆς θαλάσσης· τὸ δέρμα των ὁμοιάζει τὸ τοῦ θαλασσίου κυνὸς (robbe), ἔχον δυνατὰς τρίχας, τὸ δὲ ρύγχος των παρεμφερεῖ πρὸς τὸ τοῦ λέοντος. Πολλὰκις κἀθηναι ἐπὶ τῶν πάγων. Ὁ ἀλιελεφας φρονεῖ-

ται δυσκόλως, ἂν δὲν κτυπηθῆ εἰς τοὺς κροτάφους· ἔχει δὲ πόδας μὲν τέσσαρας, ὅτα δὲ οὐδόλους, καὶ γεννᾷ ἐν ἡ δύο συγχρόνως μικρά. Ὅσακις οἱ ἀλιεῖς ἀπαντήσωσι τὰ ζῶα ταῦτα ἐπὶ τῶν πάγων, πρῶτον αὐτὰ ρίπτουσι τὰ μικρὰ των ἐντὸς τοῦ ὕδατος, ἔπειτα δὲ πίπτουσι καὶ οἱ γονεῖς, καὶ λαμβάνοντες τὰ μικρὰ εἰς τὰς ἀγκάλας των ἀναδύουσι μετ' αὐτῶν ἐναλλάξ καὶ καταδύουσι. Ὅσακις δὲ θέλουσι νὰ ἐκδικηθῶσι τοὺς ἀλιεῖς εἰς τὰς λέμβους των ἢ νὰ ὑπερασπισθῶσι, ρίπτουσι τὰ μικρὰ ὀπίσω των, καὶ ὀρμῶσι πρὸς τὴν λέμβον κολυμβητὶ· δὲν εἶναι δὲ μικρὸς ὁ ἐκ τῆς προσβολῆς ταύτης κίνδυνος. Ἀλιελεφας τις ἦλθεν οὕτω μίαν ἡμέραν καὶ συνέλαβε τὴν λέμβον τῶν ἡμετέρων ἀπὸ τῆς πρυμνης της διὰ τῶν δύο τοῦ ὀδόντων, θέλων νὰ καταβύθισῃ αὐτὴν, ἀλλὰ τὸν ἐπτόησαν αἱ φωναὶ τῶν ἀνθρώπων, καὶ ἔπεσε πάλιν εἰς τὰ ὕδατα, ὅπου ἀναλαβὼν τὸ τέκνον του εἰς τὰς ἀγκάλας ἀνεχώρησεν. Οἱ ἀλιελεφάντες ἔχουσι δύο ὀδόντας, ἕνα ἀφ' ἑκάστου μέρους τοῦ ρύγχους των, ὀδόντας μακροὺς ἕως ἡμίσειαν ὠλένην (aune), οἵτινες τιμῶνται ἕως καὶ οἱ τοῦ ἐλεφαντος, ἰδίως εἰς τὴν Ῥωσίαν, εἰς τὴν Ταρταρίαν, καὶ ὅπου ἂν ἦναι γνωστοί· ἐπειδὴ πρὸς τὴν λευκότητα ἔχουσι καὶ τὴν σκληρότητα καὶ λευκότητα τοῦ ἐλεφαντόδοντος. »

Τῷ 1608 ἦλθη εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐν ἐξ αὐτῶν τῶν ζῶων ἔτι ζῶν, καὶ ἐκίνησε τὸν θαυμασμὸν τῆς αὐτῆς σύγχρονός της δὲ περιγράφων αὐτὸ λέγει, ὅτι ἐφάνη οὐχ ἦττον παράδοξον καὶ διὰ τὴν εὐπειθειάν του, ὡς ἐπιδεικτικὸν ἀνατροφῆς.

ΑΣΘΕΝΕΙΑΙ ΤΩΝ ΟΡΝΙΘΩΝ.

Αἱ ἀσθένειαι εἰς τὰς ὁποίας ὑπόκεινται αἱ ὀρνίθες εἶναι πάντοτε σχεδὸν ἀνίατοι· ἀλλὰ πρέπει τούλαχιστον νὰ γινώσκουν πῶς νὰ τὰς προσταθῶσιν οἱ ἀνατρέφοντες τοιαῦτα πετεινά. Κυρίως προσέρχονται ἐκ τῆς ἀκαθαρσίας τῶν ὀρνιθῶν, ἐκ τῆς ἐλλείψεως ἀέρος, καὶ τῆς ἀνεπαρκούς τροφῆς. Ὅθεν οἱ ὀρνιθῶνες πρέπει νὰ ἦναι εὐρύχωροι καὶ εὐαέροι, καὶ νὰ μὴ συναθροίζονται ἐντὸς αὐτῶν πολλὰ ὀρνίθια, ἐπειδὴ τότε μολύνεται ὁ ἀήρ, μεταβαλλομένου τοῦ ὀξυγόνου εἰς ἀνθρακικὸν ὀξύ. Κατὰ μὲν τὸν χειμῶνα πρέπει λοιπὸν νὰ κοιτάζονται εἰς τὰς φάτνας, κατὰ δὲ τὸ θέρος εἰς μέρη προπεφυλαγμένα διὰ δικτυωτῶν ἐκ σύρματος, καλῶς ἀερίζομενα καὶ ἔχοντα κοττάνθηρα, ἵνα τὰ ὀρνίθια ἀναβάνωσιν ἐπ' αὐτῶν. Κατὰ πᾶσαν δὲ πρῶταν πρέπει νὰ σαρώνονται ἐπιμελῶς οἱ ὀρνιθῶνες, διότι πᾶν περιττωμα ζῶου περιέχει ἀμμωνιακόν, ἐπιφέρει νοσήματα.

Δὲν πρέπει δὲ νὰ ἐξέρχονται εἰς τοὺς ἀγρούς τὰ ὀρνίθια τὸ πρῶτὸ πρὸ τῆς ἐκλείψεως τῆς δροσῆς. Ἡ πρῶτη αὕτη ὑγρασία εἶναι ἐπιβλαβεστάτη, ὡς περιέχουσα πρὸς τοὺς ἄλλοις ἀερίοις καὶ γλωφουρικὸν ὀξύ, τὸ ἄλλως λεγόμενον πνεῦμα ἁλατος.

Εἰς προσδιορισμένας δὲ ὥρας νὰ τοῖς δίδεται τροφὴ ὑγιῆς καὶ ἀρκούντως ἄφθονος. Ἐν Γαλλίᾳ, ἡ συνήθης δόσις πρὸς ὁκτώ ἢ δέκα μεγάλας κόττας εἶναι ἐν λίτρον καλῆς κριθῆς ἢ καλοῦ βρόμου, πρῶτὸ καὶ ἔσπεραν. Κατὰ δὲ τὸ διάστημα τῆς ἡμέρας, ἐὰν μὲν κρατῶνται κλεισμένα, δίδεται εἰς αὐτὰς ἄφθονον πίτυρον ἐντὸς νεροῦ· ἐὰν δὲ ἀφίνονται εἰς τοὺς ἀγρούς ἐλευθεραὶ, εὐρίσκουσιν ἀφ' ἑαυτῶν τὴν δέουσαν τροφήν. Οὕτως ἐπιμελούμενα τὰ ὀρνίθια σπανίως ἀσθενοῦσι.

Ἐὰν συμβῆ νὰ ἐξέλθωσι λίαν πρῶτὸ, ἢ νὰ βραχῶσιν, ἢ καὶ, ἀφοῦ εὐρέθησαν ἐκτεθειμένα εἰς πολὺν ἥλιον, νὰ μεταβῶσιν εἰς τόπον δροσερὸν, ἐνίοτε παλαίνουσιν ἀσθένειαν τῶν ἐντοσθίων, ἢ συμφορῆσεις κινδυνώδεις· καὶ ἡ ἔλλειψις δὲ γῆς ξηρᾶς καὶ ἀμμώδους, διὰ τῆς ὁποίας ἀγαποῦν νὰ ἐπιπάσωνται, προξενεῖ εἰς αὐτὰ φθειρίασιν, ἐξ ἧς ἀποθνήσκουσι πολλά.

Περὶ δὲ τῶν θεραπευτικῶν μέσων, τὸ θεῖον τοῦ σιδήρου (sulfate de fer) ὄφειλε πολλὰκις, ἐμποδίζον διὰ τῆς στυπτικῆς του ἐνεργείας τὴν διαστολὴν καὶ παραλυσίαν τῶν κυψελῶδων ἰσθῶν· ἀλλ' ἡ δυσκολία τῆς θεραπείας ταύτης ἐγκρίεται ἐν τῇ διακρίσει τῆς ἀπαιτουμένης δόσεως, ἐπειδὴ τὸ ὑπεραρκὲς βλάπτει. Δόσις ἡμίσεος γραμμαρίου ἐντὸς ἐνὸς λίτρον ὕδατος δὲν δύναται ὀπωρόποτε νὰ βλάψῃ. Ὅσαύτως γίνεται χρῆσις καὶ τοῦ καμφορᾶ, συγκεντρῶντος τὸ νόσημα καὶ οὕτως ἰατρεύοντος ἐνίοτε, πάντοτε δὲ ἀνακουφίζοντος. Ἀλλὰ καταπραῦνει μὲν εἰς μικρὰν δόσιν, ἐρεθίζει δὲ εἰς μεγάλην, καὶ διὰ τοῦτο δὲν πρέπει νὰ υπερβαίνῃ ἡ δόσις τὴν κεφαλὴν μιᾶς καρφίδος εἰς ἐκάστην κότταν. Ἐπαναλαμβάνεται δὲ δις ἢ τρίς τῆς ἡμέρας ἀπὸ ὥρας εἰς ὥραν.

Περὶ ὀρνιθοτροφίας ἀνεφέραμεν καὶ ἐν σελίδι 77.

Πρὸς τὸν ὅστις λαλεῖ συνεχῶς περὶ τῆς τιμιότητός του μὴ δίδε πίστιν, καθὼς οὔτε πρὸς τὸν ὅστις λαλεῖ συνεχῶς περὶ τῆς ἀνδρίας του.

Η ΠΟΛΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΙΣΙΩΝ

ΚΑΙ ΤΑ ΜΑΛΛΟΝ ΛΕΙΟΘΕΑΤΑ ΑΥΤΗΣ.

(Ἰδε σελίδα 227.)

Μία τῶν μεγάλων οἰκοδομῶν τῆς πόλεως τῶν Παρισίων, ἔχουσα φήμην καὶ ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ, εἶναι τὸ λεγόμενον Πάνθεον. Τοῦ κτιρίου τούτου εἶχε γίνεαι ἀρχὴ ἐν ἔτει 1757 κατὰ τὰ σχέδια τοῦ ἀρχιτέκτονος Σουφλότου (Soufflot), βᾶσις τῶν ὁποίων εἶναι σταυρὸς ἑλληνικὸς σχηματιζόμενος ὑπὸ τεσσάρων σηκῶν συναπτομένων εἰς τὸ κέντρον, ὅπου ὑψοῦται ὁ τροῦλος. Ὁ τῆς εἰσόδου σηκὸς καὶ ὁ τοῦ βᾶθους εἶναι ὀλίγον τι μεγαλύτεροι τῶν δύο ἄλλων. Τὸ Πάνθεον ἔχει μῆκος μὲν 112 μέτρων, συμπεριλαμβανομένου καὶ τοῦ περιγύλου, πλάτος δὲ 84. Τὸ μέτωπον αὐτοῦ ἐγείρεται ἐπὶ ὑπαίθρου κλίμακος ἐκ 12 βαθμίδων, ἄνω δὲ τῆς κλίμακος ὑψοῦται προπύλαιον κατ' ἀπομίμησιν τοῦ Πάνθεου τῆς Ῥώμης, ἐξ οὗ ἔλαβε καὶ τὸ ὄνομα. Ἐγείρεται δὲ εἰς μὲν τὴν πρόσοψιν ἐξ στήλας, ἐν ὅλῳ δὲ στήλας εἰκοσιδύο, τάξεως κορινθιακῆς, ὧν αἱ μὲν 18 εἶναι μονήρεις, αἱ δὲ λοιπαὶ υποσκαλλημέναι εἰς τὸν τοῖχον. Αἱ στήλαι αὗται ὑποσκαλλοῦσιν ἀέτωμα, ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἀνάγλυφα παρισώσι τὴν Γαλλίαν διανεμούσαν στεφάνους, μετ' ἐπιγραφῆς, « τοῖς μεγάλοις ἀνδράσιν ἡ εὐγνωμονοῦσα πατρίς » (aux grands hommes la patrie reconnaissante).

ὑπεράνω δὲ τοῦ κέντρου ἐγείρονται 32 κορινθιακαὶ στήλαι κυκλοειδῶς, σχηματίζουσαι οὕτω τέλειον περίστυλον ὑποβαστάζον τὸν τροῦλον, ἀπολήγοντα εἰς φανόν, καὶ τοῦτον κυκλοειδῆ καὶ ὑποβασταζόμενον ὑπὸ 8 στήλων. Περὶεργον εἶναι ὅτι ὁ τροῦλος τοῦ Πάνθεου συγκολληθεὶς ἐκ τριῶν θύλων, ὧν ὁ πρῶτος μένει ἡγεωγμέ-

νος εις τὸν ὀμφαλὸν αὐτοῦ, σκεπαζόμενον ὑπὸ τοῦ δευτέρου. Καὶ τοῦ μὲν πρώτου τὸ ὕψος, ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ χεῖλους του, εἶναι 59 μέτρων· τοῦ δὲ δευτέρου, ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τῆς κορυφῆς του, εἶναι μέτρων 70· τοῦ δὲ τρίτου, ἐπιστέφαντος τὸ ὄλον, εἶναι ἀπὸ τοῦ ἐδάφους μέχρι τοῦ φανοῦ, συμπεριλαμβανομένου καὶ τούτου, 83 μέτρων.

Ὁ ναὸς οὗτος ἔχει καθ' ὅλην τὴν ἑκτασίαν του ὑπόγεια, καὶ ὑπὸ τὸν ἀνατολικὸν αὐτοῦ σηκὸν ναῖσκον. Εἰς τὰ ὑπόγεια ταῦτα εὐρίσκονται τάφοι διαφόρων ἱστορικῶν ἀνδρῶν τῆς Γαλλίας, περὶ τοὺς τεσσαράκοντα, ἐν οἷς διακρίνονται οἱ τῶν φιλοσόφων Ρουσσὸ καὶ Βολταίρου. Ἐκ τοῦ τάφου τοῦ Ρουσσὸ ἐξέρχεται χεῖρ προσφέρουσα δάδα ἀνημμένην. Ἐκεῖ ὑπάρχει καὶ ἡγῶ ἀξιοθαύμαστος, τὴν ὁποίαν ὁ ὄδηγός ἐξεγείρει χάριν τῆς περιεργείας τῶν ἐπισκεπτομένων.

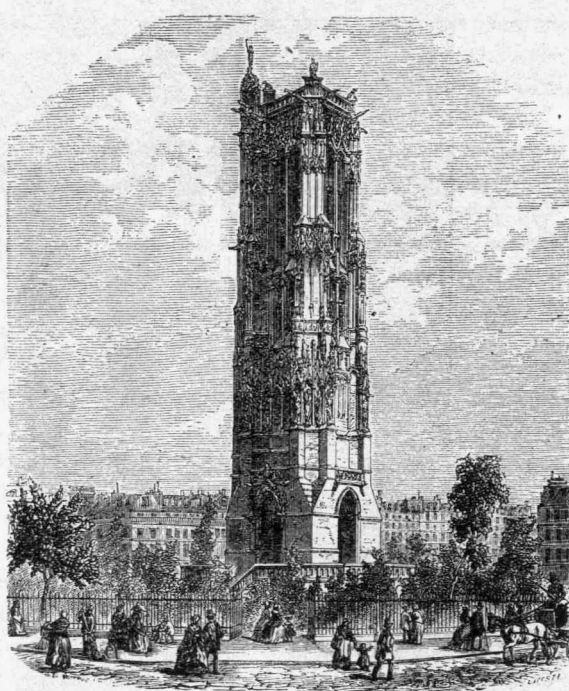

Τὸ Πάνθειον.

Ἡ οἰκοδομὴ αὕτη μετέβαλε προωρισμὸν πεντάκις· ἐκτίσθη μὲν κατ' ἀρχὰς ὡς ναὸς εἰς προσκύνησιν τῆς ἁγίας Γενεβιέθης, πολιοῦχου τῶν Παρισίων· κατὰ δὲ τὸ 1791 ἡ τότε δημοκρατικὴ Κυβέρνησις ἐψήφισεν ἵνα τίθενται ἐν αὐτῇ τὰ λείψανα τῶν μεγάλων τῆς Γαλλίας ἀνδρῶν, καὶ τότε ἐγαράχθη ἐπὶ τοῦ μετώπου αὐτῆς ἡ ἀνωτέρω ἐπιγραφή. Ἐγένοντο δὲ μεταβολαὶ καὶ εἰς τὸ κτίριον καὶ τὰς ἐν αὐτῷ ζωγραφίας, αἱ ἀπαιτούμεναι ὑπὸ τοῦ νέου αὐτοῦ προορισμοῦ. Ἐπὶ τῆς ἀνιδρύσεως τῆς δυναστείας τῶν Βουρβόνων, τὸ Πάνθειον ἀπεδόθη εἰς τὴν θρησκείαν, καὶ τότε ὁ ζωγράφος Gros ἐζωγράφησεν εἰς τὸν θόλον τὴν « Ἀποθέωσιν τῆς ἁγίας Γενεβιέθης », εἰκόνα ἀξιοθέατον· ἀφῆρθη δὲ ἡ πρὸς τοὺς μεγάλους ἀνδρας ἐπιγραφή. Ἀλλὰ τὸ 1830, ἡ μοναρχία τοῦ Λοδοβίκου Φιλίππου ἀποκατέστησε τὴν ἐπιγραφήν ταύτην, ἀποδόσασα ἀποκλειστικῶς εἰς τοὺς μεγάλους ἀνδρας τὸ Πάνθειον. Τέλος, ἐν ἔτει 1851, προεδρεύοντος τῆς δευτέρας γαλλικῆς δημοκρατίας τοῦ νῦν αὐτοκράτορος Λοδοβίκου Ναπολέοντος, τὸ Πάνθειον ἐπεστράφη εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Ἐμείνεν ὅμως

ἡ ἐπιγραφή « πρὸς τοὺς μεγάλους ἀνδρας » μέχρι σήμερον, οὔτε ἀφῆρθησαν τὰ μνημεῖα τοῦ Ρουσσὸ καὶ Βολτέρου, καὶ τὸ ὄνομα Πάνθειον ἐπικρατεῖ τοῦ τῆς ἁγίας Γενεβιέθης.

Ἐντὸς τοῦ Πανθείου, εἰς τὸ κέντρον, ὑπάρχουσι τέσσαρες ἐκ μέλανος μαρμαροῦ τράπεζαι, ἐφ' ὧν εἶναι κεχαραγμένα γράμμασι χρυσοῖς τὰ ὀνόματα τῶν πολιτῶν οἵτινες ἔπεσον κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας τῆς πολιτικῆς μεταβολῆς τοῦ 1830· τέσσαρες δὲ λαμπραὶ εἰκόνας, θεωρούμεναι ὡς ἀριστουργήματα, παριστώσιν ὑψηλὰ τὸν Θάνατον (γαλλιστὶ θηλυκοῦ γένους, ἤτοι μίαν βλοσυρὰν γυναῖκα, — la Mort), τὴν Πατρίδα, τὴν Δικαιοσύνην καὶ τὴν Δόξαν, μετὰ τῶν ἐμβλημάτων αὐτῶν. Περὶ δὲ τὴν ἁγίαν Γενεβιέθην εἶναι ἐζωγραφημένοι οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας Κλόβις, Κάρολος ὁ Μέγας, Λοδοβίκος ὁ ἐπονομασθεὶς Ἅγιος, καὶ Λοδοβίκος

Ὁ πύργος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου.

ὁ III'. Τούτους ἡ ἁγία Γενεβιέθη παρίσταται δεξιούμενη ἐν οὐρανοῖς.

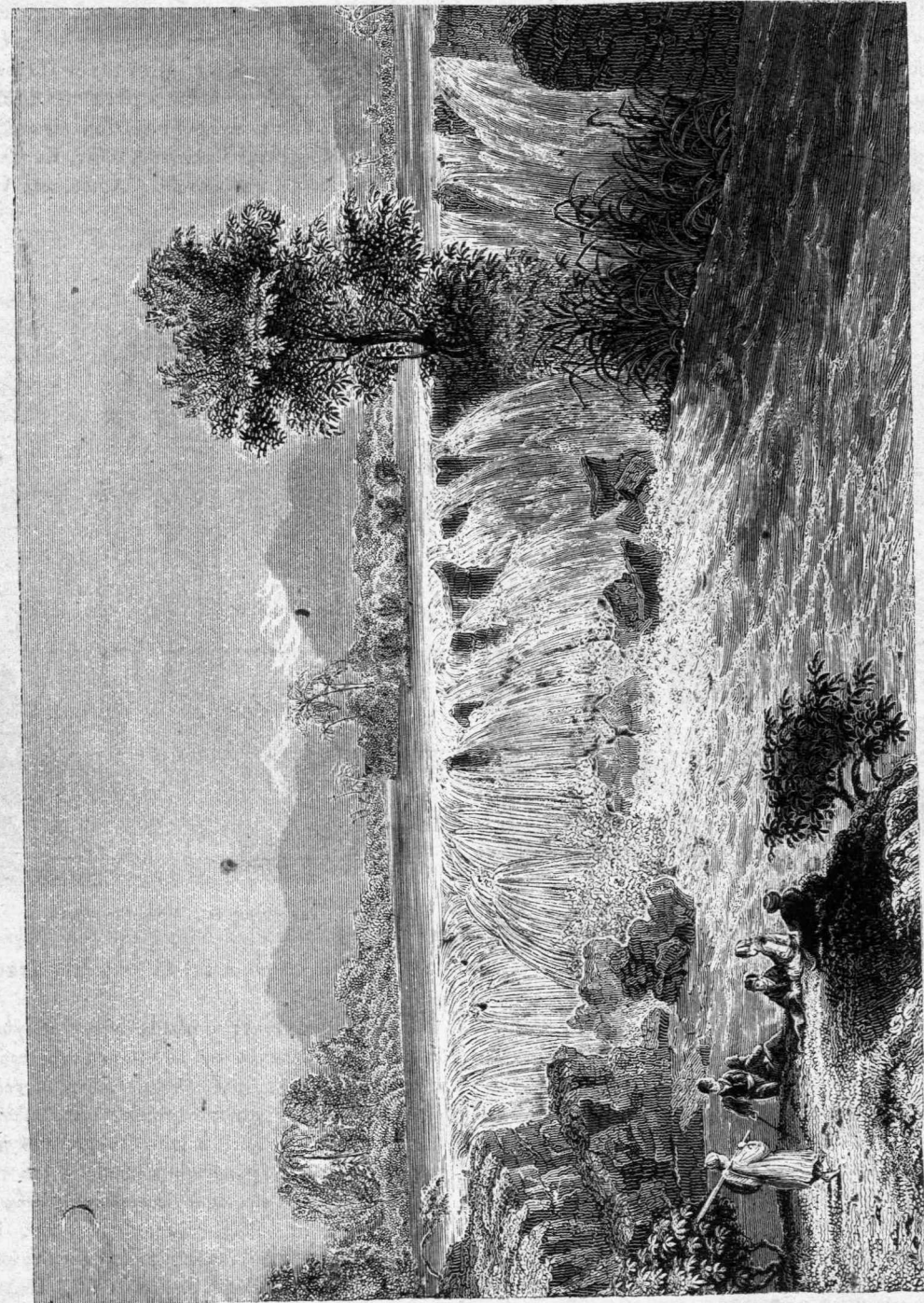
Ἐτερον ἀνεξάλειπτον μνημεῖον τῆς ἀπεχθείας τὴν ὁποίαν ἡ Δημοκρατία τοῦ 1789 συνέλαβε πρὸς τὰ ἱερά προσκυνήματα, ὀρμηθεῖσα εἰς τοῦτο ἐκ τῆς φιλαρχίας καὶ τῶν καταχρήσεων τοῦ λατινικοῦ κλήρου, εἶναι πύργος τῆς ὑψηλῆς, κείμενος παρὰ τὴν πλατεῖαν τοῦ Καστελλέτου (place du Châtelet), ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Ῥιβολίου καὶ τοῦ νῦν βουλευσατορίου τῆς Σεβαστουπόλεως. Ὁ πύργος οὗτος, πύργος τοῦ Ἁγίου Ἰακώβου (tour Saint-Jacques) καλούμενος, ἦτο τὸ κωδωνοστάσιον ναοῦ ἐγερεθέντος ἐν ἔτει 1502. Ἡ Δημοκρατία ἀφῆκε τὸν πύργον καὶ κατηδάφισε τὸν ναόν, ἵνα ἐγείρῃ εἰς τὴν θέσιν αὐτοῦ ἀγορὰν. Ἐπεσκευάσθη δὲ ἀκολούθως ὁ πύργος, ἡ ἀγορὰ ἀφῆρθη, καὶ σήμερον εἰς τὴν θέσιν αὐτῆς ἐφυτεύθη εὐθαλὲς κηπάριον, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποίου ὁ πύργος ἐγεγέρηται μεμονωμένος, εἰς ὕψος 52 μέτρων. Θεωρεῖται δὲ ὡς ἐν τῶν καλλίστων λειψάνων τῆς ἀρχιτεκτονικῆς ἐκεῖνου τοῦ καιροῦ.

(ἀκολουθεῖ.)

Ο ΠΟΤΑΜΟΣ ΚΥΔΝΟΣ.

Ἐπάρχει εἰς τὴν Κιλικίαν ποταμὸς τις ἱστορικὸς, πηγάζων μὲν ἐκ τοῦ Ταύρου, ἐκβάλλων δὲ διὰ τῆς πόλεως Ταρσοῦ. Ὁ ποταμὸς οὗτος, ὃν ἐπεσκότησε τὸ βαρβαρικὸν αὐτοῦ ὄνομα Καρὰ-σοῦ, γινώσκετε ποῖος εἶναι; — Ὁ Κύδνος.

Ὁ Κύδνος κατὰ τοὺς ἀρχαίους καιροὺς ἐσχημάτιζε πρὸς τὸ στόμιόν του λιμένα, εἰς ἀπόστασιν ἐνὸς μιλίου ἀπὸ τῆς εἰρημένης πλουσίας πόλεως, ἄνω τῆς ὀπείας, εἰς ἀπόστασιν πέντε λευγῶν, ὑπῆρχεν, ἐπὶ τοῦ Κύδνου καὶ αὐτῆ, ἡ ἀρχαία Ἀγγιᾶλη, κτίσμα τοῦ Σαρδαναπάλου, ἐνθα ἐδείκνυτο καὶ τὸ μνημα αὐτοῦ φέρον τὴν ἐπιγραφήν· « Σαρδανάπαλος ἤγειρεν ἐν μιᾷ

Καταράκτις τοῦ Κύδνου ποταμοῦ.

ἡμέρᾳ τὴν Ἀγγιᾶλην καὶ τὴν Ταρσόν. Ἀπελθε, ὦ διαβάτα, φάγε, πίε, εὐφράνηθητι, ἐπειδὴ πᾶν ἄλλο οὐδὲν ἐστί.»

Τινὲς ὅμως διατείνονται ὅτι τῆς Ταρσοῦ ὁ κτίτωρ ὑπῆρχεν, ὅχι ὁ Σαρδανάπαλος, ἀλλὰ Περσεύς ὁ τελευταῖος βασιλεὺς τῶν Μακεδόνων. Ἐπὶ Κύρου τοῦ νεωτέρου ἡ Ταρσὸς ἦτο πόλις μεγίστη, καὶ ἐπὶ τινα χρό-

νον μετωνομάσθη Ἰουλιόπολις, εἰς τιμὴν Ἰουλίου τοῦ Καίσαρος, διατρίψαντος ἐν αὐτῇ ἐπὶ τῆς ἐκστρατείας κατὰ Φαρνάκου. Εὐνοοῦντες τὴν πόλιν ταύτην, ὁ Αὐγουστος καὶ ὁ Ἀδριανὸς τὴν ἐκάλουν τοσοῦτον, ὡς ἐθεωρεῖτο ὡς ἐφάμιλλος τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς Ἀλεξανδρείας.

Εἰς τὴν Ταρσὸν εἶχεν ἔλθει ἡ Κλεοπάτρα πρὸς εὐ-

ρεσιν του Αντωνίου επί νηός διακεχυσμένης, και της οποίας τα μὲν ἰστία ἦσαν ἐκ πορφύρας, αἱ δὲ κώπαι ἐπικεκοσμημένοι δι' ἀργύρου· ἐκεῖ εἶχε στηθὴ σκηνὴ χρυσοῦφαντος, ὑφ' ἣν ἡ βασίλισσα παρουσιάσθη ἐνδεδυμένη ὡς Ἀφροδίτη και περικυκλωμένη ὑπὸ τῶν ὠραιωτάτων νεανίδων τῆς αὐλῆς τῆς, μεταμεμορφωμένων εἰς Νηρηίδας και Χάριτας. Ἐγένοντο δὲ τότε ἑορταὶ και θίασοι και συμπόσια μεγαλοπρεπῆ, και ἡ Κλεοπάτρα γελῶσα διὰ τὴν λιτότητα τῶν γευμάτων τοῦ Ῥωμαίου συνυπάτου, τῷ εἶπεν ὅτι ἐμελλε δι' ἐν και μόνον γεῦμα νὰ δαπανήσῃ ἑκατομμύριον δραχμῶν. Εἰς τὸ γεῦμα τοῦτο οὐδὲν ἄλλο παρετέθη εἰμὴ δοχεῖον ἐνέχον ὀλίγον τι ὄζου· ἡ δὲ Κλεοπάτρα ἐξέριψεν ἐντὸς αὐτοῦ μαργαρίτην ἀξίας ἐνὸς ἑκατομμυρίου, και ἀναλυθέντος αὐτοῦ τὸν ἔπιε.

Ἡ σημερινὴ Ταρσός, — ἀθλιότης, — μόλις κατέχει τὸ τέταρτον τῆς ἐκτάσεως τῆς ἀρχαίας, ὀλίγιστα δὲ ἀπαντῶνται εἰρήπια τῆς ἀρχαίας λαμπρότητος. Περιλείεται ὑπὸ τείχους, ἐγεθέντος ἐπὶ τοῦ καλίου Ἀρουῖν ἀλ' Ῥασοῖτου, ὡς λέγεται, και προσφυλαττομένου ὑπὸ φρουρίου κτισθέντος ἐπὶ τοῦ σουλτάνου Βεγιαζίτου. Ὑπάρχει ἐν αὐτῇ ἀρμενικὴ ἐκκλησία κτισθεῖσα, ὡς λέγεται, ὑπὸ τοῦ ἀποστόλου Παύλου, γεννηθέντος ἐν Ταρσῷ· ἀλλὰ τὸ μὲν κτίριον φαίνεται τῶντι παν-ἀρχαῖον, τὴν δὲ περὶ τοῦ κτίριτος δόξαν οὐδὲν πιστοποιεῖ.

Ὅπισθεν τοῦ ναοῦ τούτου ῥέει μεγαλοπρεπῶς ὁ Κύνδος. Εἰς τούτου τὰ ὕδατα, καθυγρῶς ὑπὸ ἰδρωτός και κατακεκοιμημένος, ἠθέλησε μίαν ἡμέραν ὁ μέγας Ἀλέξανδρος νὰ λουσθῇ. Τὸ νῆμα ἦτο διαυγές μὲν, ἀλλὰ παγετώδες, και ὁ ἀνὴρ ἐκεῖνος, καταληφθεὶς ὑπὸ πυρετοῦ σφοδροῦ ἦλθεν εἰς τὰ λούσια. Οἱ στρατιῶται τὸν ἐξέλαβον ὡς θετνωτότα. Τότε ὁ ἰατρὸς Φίλιππος ἐπρότεινε νὰ τῷ δώσῃ ἀλάνθαστόν τι φάρμακον· ἀλλὰ συγχρόνως εἶχον καταφθάσει ἀπεσταλμένοι τοῦ Παρμενίωνος ἀναγγέλλοντες ὅτι ὁ Φίλιππος, διαφθαρὴς ὑπὸ τοῦ Δαρείου διὰ χρημάτων και ὑποσχέσεων, ἐμελλε νὰ ποτίσῃ τὸν Ἀλέξανδρον δηλητήριον. Ὅτε εἰσῆλθεν ὁ ἰατρὸς φέρων τὸ φάρμακον, ὁ Ἀλέξανδρος, κρατῶν ἐπὶ τὴν ἐπιστολὴν διὰ τῆς μῆς χειρὸς, ἔλαβε διὰ τῆς ἄλλης τὸ πόμα και ἔπιε χωρὶς νὰ δεῖξῃ τὸν ἐλάχιστον δισταγμόν· τότε δ' ἔδωκε τὴν ἐπιστολὴν εἰς τὸν Φίλιππον. Οὗτος ἀνέγνωσεν, ἐξέριψεν αὐτὴν ἐπὶ τῆς κλίνης τοῦ μονάρχου, και, — Βασιλεῦ, εἶπεν, ἐντὸς ὀλίγου ἀπολογεῖται ἡ ἰσῆς σου ἀντ' ἐμοῦ. — Πέποιθα, ἀπεκρίθη ὁ Ἀλέξανδρος, οὐδένα ἔχων δισταγμόν περὶ τῆς ἐμῆς ἰσῆως και τῆς σῆς δικαιοσύνης.

Μετὰ τρεῖς ἡμέρας, ὁ βασιλεὺς ἀνεφάνη ἐν μέσῳ τῶν στρατιωτῶν αὐτοῦ.

Τινὲς περιηγηταὶ ἀναφέρουσι λαμβασμένως ὅτι εἰς τὸν ποταμὸν Κύνδον ἐπνήγη και Φριδερίκος ὁ Βαρβαρόσσας, αυτοκράτωρ τῆς Γερμανίας, ὅτε ἀπῆρχετο μετὰ στρατοῦ ἐκ τριακοντα χιλιάδων ἀνδρῶν κατὰ τοῦ σουλτάνου Σαλαδίν, κυριεύσαντος ἐκ νέου τὴν Ἱερουσαλήμ ἐπὶ τῶν σταυροφόρων· τὸ δὲ βέβαιον εἶναι ὅτι ὁ Βαρβαρόσσας ἐπνήγη εἰς τὸν ποταμὸν Καλύκαδνον, ὡσαύτως πηγάζοντα ἀπὸ τοῦ Ταύρου, ἀλλ' ἐκβάλλοντα εἰς τὴν τραχεῖαν Σελευκίαν (τὴν σήμερον Σαλέφ), εἶτε λουόμενος ἐν αὐτῷ ἀπερισκέπτως, ὡς ὁ μέγας Ἀλέξανδρος εἰς τὸν Κύνδον, εἶτε ἐπιχειρήσας νὰ διέλθῃ ἔφιππος τὸ βίαιον ῥεῦμα (τὴν 10 ἰουνίου 1190).

ΚΑΤΑΜΕΤΡΗΣΙΣ ΤΗΣ ΓΗΣ.

Κατὰ διαφόρους καιροὺς ἐπεχείρησαν τῆς γῆς τὴν καταμέτρησην, σήμερον δὲ και τὰ παιδία διδάσκονται πῶς ἐκ τῆς καταμετρήσεως τοῦ γῆνιου μεσημβρινοῦ παράγεται τὸ δεκαδικὸν σύστημα· ἀλλὰ τὸ ἐν Πουλκὸν τῆς Ῥωσσίας ἀσεροσκοπεῖον, θέλον νὰ ὀρίσῃ ἀκριβέστερον τὰ πράγματα, ἀνέλαβε τὴν ἐπιστημονικὴν διεύθυνσιν τοῦ ἔργου, ἥτοι νὰ παρατείνῃ διὰ τῆς Τουρκίας τὸ μέγα Ῥωσσοσκανδιναυικὸν μεσημβρινὸν τόξον, και ἐξ αὐτοῦ νὰ διαγράψῃ ἀκριβέστατα τὸ σχῆμα και τὸ μέγεθος τοῦ ἡμετέρου πλανήτου. Διὰ τῆς ἐπιχειρήσεως ταύτης τὸ εἰρημένον τόξον μέλλει νὰ ἐκταθῇ μέχρι τῆς μεσημβρινωτάτης ἀκρας τῆς Εὐρώπης.

Τὸ ἔσχατον μεσημβρινὸν σημεῖον τοῦ Ῥωσσοσκανδιναυικοῦ τόξου, ἐν τῇ παρουσίᾳ ἐκτάσει αὐτοῦ, κεῖται εἰς τὸ χωρίον Σταρόνε Κρασόβκα, πλησίον τοῦ Ἰσμαϊλίου. Ἡ τελευταία βῆσις αὐτοῦ εἶναι ἡ τοῦ Τὰς-βουνάρ, ὀλίγας τινὰς λεύγας ἀπέχοντος ἀπὸ τοῦ Ἰσμαϊλίου πρὸς βορρᾶν, ἐπὶ τοῦ μεθορίου τῆς χώρας ἧτις ἐν ἔτει 1856 παρεχωρήθη εἰς τὴν Μολδαβίαν. Οἱ γεωδαῖται προτείνουσιν ἵνα τὰ τρίγωνα διευθυνθῶσιν ἀρχόμενα ἀπὸ τῆς βῆσεως τοῦ Τὰς-βουνάρ, διερχόμενα τὴν Ἰσραήλ, ἔπειτα δὲ ἀκολουθοῦντα τὴν ἀριστερὰν ὄχθην τοῦ Δουνάβητος μεταξὺ τῆς πόλεως ταύτης και τοῦ Ρουστουκίου, και τέλος ὑπερβαίνοντα τὸν Αἶμον ὀλίγον τι πρὸς δυσμὰς τῆς Σούμας, ὅπου ἡ τοπογραφικὴ κατάστασις εἶναι πολὺ μᾶλλον ἀρμοδιὰ πρὸς ἐργασίαν γεωδαιτικῆς. Περαιτέρω, τὸ σύμπλεγμα τῶν τριγῶνων διευθυνθήσεται πρὸς τὸν Ἑλλήσποντον, και ἀκολουθήσει τὰ παράλια τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἔχον πάντοτε μίαν τοῦλάχιστον τὸν κορυφὸν του ἐπὶ τινος τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου. Αὐτόθι πρὸ πάντων παρίσταται ἀρμοδιωτάτη ἡ γεωδαιτικὴ κατάστασις, διότι ὅλα τὰ ἐκλεχθέντα τρίγωνα ἔχουσι και τὸ μέγεθος πολὺ και τὸ σχῆμα λυσιτελέστατον. Καίτοι ἡ παρούσα κατάστασις τῆς νήσου Κρήτης δὲν ἐπέτρεψεν εἰς τοὺς ἐπισημονας ὁδοιπόρους νὰ μεταβῶσιν ἐκεῖσε αὐτοπροσώπως, ἀλλ' ἐπλησίασαν ἀρκετὰ ὥστε νὰ σχηματίσωσι πεποιθήσιν ὅτι ὁ γεωδαιτικὸς σύνδεσμος δύναται εὐκόλως νὰ γίνῃ εἰς διάφορα μέρη, μεταξὺ τῆς νήσου ταύτης και τῶν πλησιεστέρων σταθμῶν, τοὺς ὁποίους ἔθεσαν ἐπὶ τῶν Σποράδων και τῶν Κυκλάδων.

Ἐπειδὴ δὲ εἶδον πρὸς τούτοις ὅτι ἠδύνατο νὰ καταμετρήσωσιν ἐπὶ τῆς νήσου Κρήτης ἀρμοδιὰν τινὰ βῆσιν ἰκανῶς ἐκτεταμένην, ἐσχέδιασαν νὰ χωρίσωσιν ἐπὶ τοῦ τόξου τῆς Τουρκίας, περιλαμβάνοντος βαθμῶς 10 και τέταρτον μεταξὺ τῶν ἐσχάτων σημείων τῶν μεταξὺ τοῦ Ἰσμαϊλίου και τῆς νήσου Κρήτης, βῆσεις τέσσαρας, αἵτινες, μετὰ τῆς βῆσεως τῆς ἀφετηρίας, θὰ διαιρέσωσι τὸ τόξον τοῦτο εἰς τέσσαρα μέρη ἴσα ὡς ἔγγιστα. Περὶ δὲ τῶν τριῶν ἄλλων ἐκλεχθέντων τόπων, ἐβεβαιώθησαν ἤδη ὅτι ἡ καταμετρήσις τῆς βῆσεως και ὁ σύνδεσμος αὐτῶν μετὰ τῶν κυριωδεστέρων τριγῶνων δὲν θ' ἀπαντήσῃσι δυσκολίαν τινὰ.

Ὁ πορθμὸς τοῦ Ἑλλήσποντου διαιρεῖ τὸ τόξον εἰς δύο τμήματα ὡς ἔγγιστα ἴσα. Καὶ πρὸς νότον μὲν ὁ ἀριθμὸς τῶν ἐκλεχθέντων τριγῶνων δὲν ὑπερβαίνει τὰ 18, ἐνὸς πρὸς βορρᾶν, ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἐκτάσεως, εἶναι χρεῖα νὰ μετρηθῶσι τοῦλάχιστον 25 ἕως 30 τρίγωνα, μὴ συγκαταριθμουμένων τῶν προσθέτων. Δὲν κατωρ-

θήθη δὲ εἰσέτι νὰ προσδιορισθῇ ἀκριβῶς ὁ ἀριθμὸς τῶν ἀναγκαιούτων τριγῶνων πρὸς βορρᾶν· ἀλλ' ἤδη προσδιορίσθησαν αἱ γεωγραφικαὶ θέσεις 31 διαφόρων τόπων, κειμένων ἐν ταῖς ἐπαρχίαις τῆς Βουλγαρίας και Ῥουμέλης.

Εἰς τοὺς προσδιορισμοὺς τούτους προστίθενται πλῆθος τοπογραφικῶν γνώσεων συλλεθεισῶν εἰς τοὺς τόπους αὐτοὺς, και αὐταὶ θὰ μεταβάλλωσι μὲγάλως τὴν ὄψιν τῶν ἀρίστων γεωγραφικῶν χαρτῶν τοὺς ὁποίους ἔχομεν σήμερον, διαγράφοντας ταύτας τὰς ἐπαρχίας.

Πιστεύεται ὅτι ἐντὸς τοῦ παρόντος μηνὸς ὁκτωβρίου οἱ εἰρημένοι ἐπιστήμονες θὰ προβῶσι και εἰς τὰς τριγωνομετρικὰς καταμετρήσεις. Προσθέτοντες τὸ τόξον τοῦ τουρκικοῦ μεσημβρινοῦ εἰς τὸ τοῦ Ῥωσσοσκανδιναυικοῦ, θὰ ἔχωσιν ἐν συνόλῳ 35 βαθμοὺς και 35 λεπτὰ μεταξὺ τῆς Παγωμένης θαλάσσης και τῆς νήσου Κρήτης.

Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι τὸ μέγιστον τόξον τοῦ μεσημβρινοῦ, τὸ δυνάμενον νὰ καταμετρηθῇ ἐν Εὐρώπῃ. Ὅσα αὐτῶς δὲ και πρὸς τὴν ἄλλην διεύθυνσιν τὸ 69 βαθμῶν μήκους τόξον, τὸ μεταξὺ τῆς ἐν Ἰρλανδία Βαλεντίας και τοῦ εἰς τὰ μεθόρια τῶν Κιργισίων πεδιάδων Ὀρσκου (τόξον τοῦ ὁποίου ἡ καταμετρήσις ἀπεπερατώθη πρὸ μικροῦ ἔτι διὰ τῆς συμπράξεως τῶν γερμανῶν, βέλγων και ἄγγλων γεωδαϊτῶν), παριστᾷ τὴν μεγίστην ἐκτασιν ἧτις ἠδύνατο νὰ ἐπιτευχθῇ ἐν Εὐρώπῃ ὑπὸ τὴν αὐτὴν παράλληλον.

ΤΟ ΕΠΙΤΗΔΕΥΜΑ ΔΕΝ ΦΕΡΕΙ ΟΝΕΙΔΟΣ.

Τὴν 12 αὐγούστου παρουσιάσθησαν εἰς τὸν Ἴωνσῶνα, τὸν νῦν πρόεδρον τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς, ἀντιπρόσωποι τῆς συντεχνίας τῶν βράπτων. Ἦσαν πενήτηκοντα· ὁ δὲ πρόεδρος, ὑποδεχόμενος αὐτοὺς, εἶπε τὰ ἐπόμενα· (Ὡς γνωστὸν, ἦτο ποτὲ βράπτῃς ὁ νῦν πρόεδρος Ἰώνων.)

«Ὀυδὸλως πρέπει νὰ ἐντραπέμωμεθα διὰ τὸ ἡμέτερον ἐπιτήδευμα, εἴτε βράπτῃ ἢ ἡμεθεα, εἴτε ὑποδηματοποιοὶ, εἴτε σιδηρουργοὶ, εἴτε ὀπιονδῆποτε ἂν ἔχωμεν ἐργόχειρον. Ἡ ἐργασία πρέπει ν' ἀνυψωθῇ εἰς ἀριστοκρατίαν, και ἂν ὅλοι οἱ ἐργάται, ἂν ὅλοι οἱ τεχνῖται ἀκολουθήσωσι τὴν εὐθεῖαν ὁδὸν, θὰ ἔλθῃ καιρὸς νὰ πλάσωμεν ἀριστοκρατίαν τινὰ τῆς ἐργασίας· ἡ δὲ ἀριστοκρατία τῆς ἐργασίας θὰ προῆγε τὴν ἀξίαν, τὴν ἠθικὴν, τὴν ἀρετὴν, τὴν σοφίαν. Ταύτην ἐγὼ τὴν ἀριστοκρατίαν ἀγαπῶ και εὐχόμεμαι. Τὸν ἄνθρωπον δὲν ἐξευτελίζει τὸ ἐπιτήδευμα, ἀλλὰ τὰ περὶ αὐτόν. Ἄς προσπαθήσωμεν ν' ἀνυψώσωμεν ἑαυτοὺς, και θ' ἀνυψώσωμεν οὕτω τὰ ἡμέτερα ἐπιτηδεύματα. Τὸν ἄνθρωπον οὐνιστᾷ ἡ προσωπικὴ αὐτοῦ ἀρετή. Ὅπως ἐπιτύχωμεν δὲ, ἂς ἐρεισθῶμεν εἰς τὴν προσωπικὴν ἀρετὴν και ἀξίαν ἡμῶν. Ἐγὼ τὰς ἡδίστας ὥρας τῆς ζωῆς μου διήγαγον ἐν τῷ ἐργαστηρίῳ ὅπου διετέλουν βράπτων. Μάλιστα δ' ἐκ τούτου σεμνύνομαι. Δὲν ἤμην ἀπλῶς ἐργάτης, ἀλλ' εἶχον και φήμην ἐργάτου καλοῦ. Δὲν θέλω ἐνταῦθα ν' ἀστεϊσθῶ· ἐπειδὴ ὅμως ἐγίνε λόγος πολὺς περὶ τοῦ ἡμετέρου προσέδρου ὅτι ὑπῆρξε ποτὲ βράπτῃς, ἀναφέρουμαι μόνον εἰς τὴν Παλαιὰν Γραφήν, λέγουσαν ὅτι βράπτῃς ὑπῆρξε και ὁ Ἀδάμ· ὥστε ἂν ὁ Ἀδάμ ὑπῆρξε βράπτῃς, δὲν θεωρῶ ἑμαυτὸν πρόεδρον ὡς ἡτιμασμένον ὅτι κ' ἐγὼ ἐργαστήσασα τοιοῦτος. Χαίρων δὲ λέγω ὑμῖν

ὅτι, και μετὰ τὸ πρῶτον ἐπιτήδευμά μου, ἡ παρούσα μου θέσις οὐδὸλως μοῦ ἐνέβαλεν εἰς τὴν κεφαλὴν καπνὸν τινὰ ὑπεροψίας.

» Καὶ πάλιν, κύριοι, σὰς εὐχαριστῶ ὅτι μ' ἐτιμήσατε διὰ τῆς ὑμετέρας ἐπισκέψεως. »

ΣΥΡΑΚΟΥΣΙΑΙ.

Οὕτως ἐπιγράφεται τὸ ἰε' τῶν Εἰδυλλίων τοῦ Θεοκρίτου, ἐν τῶν χαριστάτων και θαλερωτάτων ποιημάτων ὅσα διεσώθησαν ἡμῖν ἐκ τῆς ἀρχαιότητος· ζῶσα εἰκὼν, τῆς ὁποίας τὰ πάντα εἶναι πιστότατη ἀπομίμησις αὐτῆς τῆς φύσεως. Προσθετόν ὅτι τὸ ποιημάτιον τοῦτο εἶναι ἴσως και τὸ μόνον δίδον εἰς ἡμᾶς ἀκριβεστέρην νύξιν περὶ εἶδους τινὸς συνθέσεως, τὸ ὅποιον σπανίως εὑρεν ἔκτοτε μιμητὰς, ἐνὼ ἐτιμᾶτο, ὡς φαίνεται, ὑπὸ τῶν ἀρχαίων· διότι ὁ Πλάτων εὗρισκε τέρψιν ἐν αὐτῷ πολλήν.

Τὰ πρότιστα τοῦ εἰδυλλίου τούτου πρόσωπα εἶναι δύο συρακούσαι γυναῖκες, Γοργὼ και Πραξινόη, φίλαι στεναί, κατοικοῦσαι ἐν Ἀλεξανδρείᾳ μετὰ τῶν συζύγων. Εἰκάζεται ὅτι ὁ Θεόκριτος, ἀφοῦ πολλὰ ἔτη ἐκατοίκησεν εἰς Ἀλεξανδρείαν, τέλος, μὴ τυγῶν ὅσης ἠλπισεν ἀντιλήψεως παρὰ Πτολεμαίου τοῦ Φιλαδέλφου, ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν λήγοντος τοῦ 27ῷ ἔτους πρὸ Χριστοῦ, και ἐπανῆλθεν εἰς Συρακούσας, ὅπου ἐγραψε τὸ παρὸν εἰδυλλιον.

Κατὰ τὸν Σχολιαστὴν, ὁ Θεόκριτος «παρέπλασε τὸ ποιημάτιον τοῦτο ἐκ τῶν παρὰ Σώφρονι Θεωμένων τὰ Ἰσθμια,» μὴ διασωθέντων μέχρις ἡμῶν· ἔπαθον και ταῦτα τὴν τύχην πολλῶν και ἄλλων κειμηλίων.

Ἄλλ' ἐρχόμεθα εἰς τὴν Γοργὼν και τὴν Πραξινόην, ἐκ τοῦ διαλόγου τῶν ὁποίων ὑποσχόμεθα τέρψιν ὄχι συνιθῆ εἰς τοὺς ἀναγνώσοντας, και τοὶ ἡ παράφρασις ἡμῶν εἶναι σκία ὡς πρὸς τὸ πρωτότυπον· ἀλλὰ παραθέτομεν και ἐν πρωτοτύπῳ τινὰς τῶν ἀρχαίων φράσεων, ἵνα ἐκτιμῶσιν τὴν γλυκύτητα αὐτῶν.

ΓΟΡΓΩ. — Μέσα εἶν' ἡ Πραξινόη¹;

ΠΑΡΞΙΝΟΗ. — Μέσα, μέσα. ὦ Γοργὼ μου, φίλη μου, χρόνους και καιροὺς εἶχα νὰ σὲ ἰδῶ². Καὶ πῶς ἦτον αὐτὸ τὸ θαῦμα³! — Εὐνὴ, μίαν καθέδραν φέρε γρήγορα⁴· βάλε και ἐν προσκεφάλαιον.

ΓΟΡΓΩ. — Εἶμαι πολὺ καλά⁵.

ΠΡΑΞ. — Κάθησε.

ΓΟΡΓΩ. — ὦ τί ὑπέφερα⁶! Εἶδα κ' ἔπαθα, ἀδελφῆ, καθ' ὁδὸν ἕως νὰ ἔλθω ἐδῶ⁷. Τί κόσμος! τί πλησμονὴ τεθρίππων! Παντοῦ κρηπίδες⁸, παντοῦ

¹ Ἐνδοῖ Πραξινόη;

² Γοργὼ φίλη, ὡς χρόνῳ.

³ Θαῦμ' ὅτι και νῦν ἦλθε.

⁴ Ὅρα (ζήτησε) δίφρον. — Δίφρους λοιπὸν ἔλεγον τὰς παρ' ἡμῖν σολοικῶς λεγομένας καρέγλας.

⁵ Ἐχει κάλλιστα· ὡς ἂν ἔλεγε, καλά κάθημαι, εἶναι περιττόν.

⁶ ὦ τῆς ἡλεμάτου (παραδόξου) ψυχῆς!

⁷ Μόλις ὑμῖν ἐσώθη.

⁸ Ἐννοεῖ τῶν στρατιωτῶν τὰ σάνδαλα, ἥτοι τοὺς στρατιώτας.

χλαμυδοφόροι ἄνδρες⁹. Καταντᾶ ὁ δρόμος ἀδιαπέραστος. Ἦλθες καὶ σὺ κ' ἐκατοίκησες εἰς τὴν ἄκραν τοῦ κόσμου, τόσον μακρὰν ἀπ' ἐμοῦ!

ΠΡΑΞ. — Ἐχεις δίκαιον· ἀλλὰ τί νὰ εἰπῶ ἐκεῖνον τοῦ ἀνδρός μου, τοῦ προκομμένου, ὅστις ἦλθε καὶ ἔλαβεν εἰς τὰ ἔσχατα τῶντι τῆς γῆς, ὄχι κατοικίαν, ἀλλὰ φωλεάν, καὶ τοῦτο διὰ νὰ μᾶς στερήσῃ ὁ φρονερὸς τοῦ νὰ ἤμεθα γείτονες. Τοιοῦτος φιλόνηκος μοῦ εἶναι εἰς ὅλα ὁ κακὸς ἄνθρωπος.

ΓΟΡΓΩ. — Σιῶπα· μὴν ὁμιλεῖς οὕτω περὶ τοῦ ἀνδρός σου ἔμπρός εἰς τὸν μικρόν. Ἴδέ το πῶς ἐστράφη καὶ σὲ παρατηρεῖ· ἰδέ το. Ὅχι, Ζωπυρίων μου· ὄχι, ψυχὴ μου· δὲν λέγει διὰ τὸν παππάκα σου¹⁰.

ΠΡΑΞ. — Αἰσθάνεται τὸ βρέφος, μὰ τὴν Περσεφόνην!

ΓΟΡΓΩ. — Εἶναι καλὸς ὁ παππάκας σου, εἶναι καλός.

ΠΡΑΞ. — Ἐκεῖνος λοιπὸν ὁ ἄλλος ὁ παππάκας τοῦ παραμυθιοῦ (μὲ ἔνοεῖς), ὑπῆγε ταῖς προάλλαις νὰ μοῦ ἀγοράσῃ νίτρον καὶ φύκος¹¹, καὶ ἀντ' αὐτῶν τί φαντάζεσαι νὰ μ' ἔφερες; Ἄλας, ἀδελφὴ· κατάλαβε ἄνθρωπος ἐκεῖ τρισκαίδεκάπηγος¹².

ΓΟΡΓΩ. — Τὰ αὐτὰ καὶ ὁ ἐδικός μου ὁ Διοκλείδης· οὕτω κ' ἐκεῖνος ὑπάγει καὶ ρίπτει τὰ χρήματα. Χθὲς ἐπλήρωσε πρὸς ἑπτὰ δραχμάς πέντε ποκάρια μαλλὶ προβάτου, ἀλλὰ τί προβάτου! σκύλου μαλλον· ὅ,τι ῥυπαρώτερον δύνασαι νὰ φαντασθῆς· σάκων γυναικῶν ἀποξέσματα. Κάθου τώρα λάμβανε δι' αὐτὰ τὰ πράγματα κόπους διπλοῦς¹³. Ἄλλ' ἔλα, ἔλα· φέρεσε τὸ ἀμπέχονον καὶ τὴν περονητρίδα σου¹⁴, καὶ ὑπάγωμεν εἰς τὰ πολυτελῆ ἀνάκτορα τοῦ βασιλέως Πτολεμαίου, νὰ ἰδῶμεν τὸν Ἄδωνιν¹⁵. Ἀκούω ὅτι ἡ βασίλισσα ἐκάμε προετοιμασίας λαμπράς.

ΠΡΑΞ. — Τῶν ὀλβίων ὅλα βέβαια θὰ ἦναι ὀλβια. Ἄλλ' ἀφ' ὅσα εἶδες ἐρχομένη εἶπέ με τοῦλάχιστον τίποτε.

ΓΟΡΓΩ. — Δὲν ἔχομεν καιρὸν νὰ χάνωμεν· σπεῦσε νὰ ὑπάγωμεν, κ' ἐκεῖ τὰ βλέπεις.

ΠΡΑΞ. — Οὕτως ἢ ἄλλως ἐκαθήμην ἀργῆ· ὑπάγωμεν. Εὐνόη, ἔπαρε αὐτὸ τὸ νῆμα, καὶ κύτταξε, ἀκαμάτρα, νὰ τὸ ἀφῆσῃς πάλιν εἰς τὸ μέσον τοῦ δώμα-

τος, διὰ νὰ κοιμηθῇ ἐπάνω του μαλακὰ ἢ γαλῆ! Κι νήσου· δὲς με γρήγορα νερὸν νὰ νιφθῶ. — Κύτταξε· ἀντὶ νὰ μὲ φέρῃ πρότερον τὸ νερὸν, μὲ δίδει τὸ σμημα¹⁶. Ἄς ἦναι τώρα καὶ αὐτὸ· δὲς με το. Πρόσεξε, μὴ γύνεις, βρὲ ἀπληστη, τόσον πολὺ. Ἴδὲ, ἰδὲ τὴν ἀθλίαν· μοῦ κατέβρεξε τὸ χιτῶνιον. Φθάνει. Ἄς ἔχουν οἱ θεοὶ δόξαν! ἐτελείωσε καὶ αὐτὴ ἡ ἱστορία. Ποῦ εἶναι τὸ κλειδί τῆς μεγάλης λάρνακος¹⁷; Φέρε μέ το.

ΓΟΡΓΩ. — Νὰ ξεύρης, Πραξινόη, αὐτὸ τὸ καταπτυχον φόρεμα (ἐμπερόνημα) σὲ πρέπει πολὺ. Μὲ λέγεις πόσον σὲ κατέβη¹⁸;

ΠΡΑΞ. — Μὴν ἐρωτᾷς· ὑπὲρ τὰς δύο μνάς καθαροῦ ἀργυρίου· καὶ ἐβγήκεν ἡ ψυχὴ μου εἰς αὐτὴν τὴν ἐργασίαν¹⁹.

ΓΟΡΓΩ. — Ἄλλὰ τὸ ἐπέτυχες λαμπρά.

ΠΡΑΞ. — Ναι, εἶμαι εὐχαριστημένη. Φέρε με τὸ ἀμπέχονον, καὶ ἀμφίθεσέ μου εἰς τὴν κεφαλὴν τὴν θολίαν²¹ ἐπὶ τὸ εὐπρεπέστερον. — Ὅχι, τέκνον, σὺ θὰ μείνης εἰς τὴν οἰκίαν. Ἐξὼ εἶναι Μορμῶ²²· δαγκάνει ὁ ἵππος. Δάκρυε ὅσον θέλεις· δὲν ἐπιθυμῶ νὰ σὲ πατήσουν, καὶ νὰ χωλαίνης ἔπειτα. — Φεύγωμεν. — Φρυγία²³, ἔπαρε τὸ παιδί, καὶ κράζε μέσα τὸν σκύλον, καὶ κλείσε καλὰ τὴν θύραν τῆς αὐλῆς.

Ὁ θεοὶ, πόσον πλήθος! καὶ πῶς νὰ περάσῃ τις ὄλον αὐτὸ τὸ κακόν! Μύρμηκες ἀναρίθμητοι καὶ ἄμετροι. Τῶντι, ὦ Πτολεμαῖε, πολλὰ ἐποίησες μεγάλα καὶ ὠραῖα ἔργα, ἀφότου μετέβη ὁ πατήρ σου εἰς τοὺς ἀθανάτους²⁴. Οὐδεὶς πλέον κακοποιὸς ἐνεδρεῖται τὸν διαβάτην, ἔρπων κατὰ τὸν αἰγυπτιακὸν τρόπον κατόπιν του. — Καὶ τώρα, Γοργῶ μου ἠδίστη, τί γινόμεθα; Ἴδου τοῦ βασιλέως οἱ πολεμικοὶ ἵπποι. — Σὲ παρακαλῶ, καλὲ ἄνθρωπε²⁵, πρόσεξε μὴ με πατήσης. — Τὸ εἶδες ἐκεῖνο τὸ κόκκινον ἄλογον; ὄρθιον ἐστάθη ἐπάνω εἰς τοὺς δύο τοῦ ὀπισθοῦς πόδας. Τί ἄγριον ζῶον! — Βρὲ Εὐνόη, βρὲ κυνοθαρής κόρη, δὲν φεύγεις ἀπ' ἐκεῖ; — Ὅα τὸν σκοτώσῃ αὐτὸν ὅστις τὸ κρατεῖ. Θεὸς μ' ἐφότισε καὶ ἄφησα τὸ παιδί μου εἰς τὴν οἰκίαν.

ΓΟΡΓΩ. — Θάρσει, Πραξινόη· ἐπέρασεν ἔμπρός· τώρα εἶμεθα ἐκτὸς κινδύνου.

ΠΡΑΞ. — Ἄς ἔχουν δόξαν οἱ θεοὶ! Ἀδελφὴ, ἵππον καὶ ψυχρὸν ὄφιν, τὰ φοβούμαι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας

¹⁷ Τοῦ μεγάλου σανδουκίου.

¹⁸ Ἴδου τὸ — πόσον σοῦ ἐκόστισε. «Πόσου κατέβη σοι» λέγει τὸ κείμενον. Μία δὲ μνᾶ ἤξιζεν ἑκατὸν δραχμάς.

¹⁹ Τοῖς δ' ἔργοις καὶ τὴν ψυχὴν προτέθηκα.

²⁰ Ἀλλὰ κατὰ γνώμην ἀπέβη σοι.

²¹ Θολία ἢ σαλία ἦτο πλέγμα τι καλῶ ὄμοιον, τὸ ὁποῖον ἐφόρουσαν αἱ Λάκαιναι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς· εἰκάζεται δ' ἐκ τούτου τοῦ στίχου τοῦ Θεοκρίτου ὅτι ἡ θολία εἶχε τὸ σχῆμα τοῦ σημερινοῦ καπελλίνου, ἢ τῆς γαλλιστὶ λεγομένης coiffure. Τὴν εἰκασίαν ταύτην ἐνισχύουσι καὶ τῆς Πραξινόης αἱ λέξεις, «κατὰ κόσμον ἀμφίθεσ», ἦτοι, διόρθωσέ την νὰ στέκη καλά.

²² Ὁ Μπαμπούλας, ὡς λέγουσι σήμερον.

²³ Καλεῖ οὕτω τὴν τροφὸν τοῦ παιδός. Πολλάκις εἰς τὰς δούλας ἐδίδετο τὸ ὄνομα τῆς πατρίδος των.

²⁴ Αὐτὸς ὁ Πτολεμαῖος Φιλᾶδελφος εἶχε τάξει τὸν πατέρα του Πτολεμαῖον Λάγον μεταξὺ τῶν θεῶν.

²⁵ Ἀποτείνεται πρὸς ἵπποκόμον τινά.

⁹ Ἐξ ἀντιθέσεως πρὸς τὰς κρηπίδας, ἐπειδὴ τὰς χλαμύδας ἐφόρουσαν οἱ ἵππεῖς, ἢ οἱ νῦν λεγόμενοι καλὸς κόσμος.

¹⁰ Ἀπφύς, ὑποκορισμὸς νηπιακὸς τοῦ πατρός, ὡς ἔλεγον καὶ ἄττα, τέττα, πάππα, καὶ διὰ τὴν μητέρα, μάμμα, ἀπφά.

¹¹ Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις, αἱ γυναῖκες ἐψιμμυθιοῦντο ἀναφανδόν· ὥστε οἱ σύζυγοί των αὐτοὶ ταῖς ἔφερον τὸ φύκος, ὡς πρᾶγμα ἀναγκαιοῦν εἰς τὴν οἰκίαν καθὼς τὸ ἄλας. Τοιαῦτα ἦσαν τὰ ἦθη.

¹² Τρισκαίδεκάπηγος, ὡς θὰ ἐλέγομεν σήμερον, ἄνθρωπος ἕως ἐκεῖ ἀπάνω, ἢ βαρβαριστὶ οὐζοῦν ἀχμάκης.

¹³ Ἐργον ἐπ' ἔργω, λέγει τὸ κείμενον.

¹⁴ Τὴν ἐσθῆτα καὶ τὸ ἐπανωφόριον.

¹⁵ Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν ἐρωτᾶζέτο πανηγυρικῶς ὁ Ἄδωνις, ἐξ οὗ καὶ ἡ τοσαύτη πολυανθρωπία εἰς τὰς ὁδοὺς.

¹⁶ Τὸ σαπώνιον.

μου. Ἄλλα σπεύδωμεν, ἐπειδὴ σφύρει πρὸς τὰ ἐδῶ ὄχλος πολὺς.

ΓΟΡΓΩ. (πρὸς τινὰ γραῖαν ἀπαντηθεῖσαν καθ' ὄδον.) — Ἐκ τῆς αὐλῆς²⁶ ἐξέρχεται, ὦ μήτηρ;

ΓΡΑΙΑ. — Ναι, τέκνα, ἐκ τῆς αὐλῆς.

ΓΟΡΓΩ. — Εἶναι τρόπος νὰ ἐμθῇ κάνεις;

ΓΡΑΙΑ. — Ξεύρω κ' ἐγώ, εὐμορφὴ μου κόρη²⁷; εἰς τὴν Τρωάδα κατώρθωσαν νὰ ἔλθουν οἱ Ἄχαιοὶ προσπαθήσαντες. Διὰ τῆς προσπαθείας κατορθόνονται ὅλα.

ΓΟΡΓΩ. (πρὸς τὴν Πραξινόην.) — Μᾶς ἄφησεν ἡ γραῖα τὸν χρησμόν της καὶ ὑπάγει τὸν δρόμον της²⁸.

ΠΡΑΞ. — Καλὰ λέγουσιν ὅτι ὅλα τὰ εἰσεύρουσιν αἱ γυναῖκες, ἔτι καὶ πῶς ἀπήγαγε τὴν Ἥραν ὁ Ζεὺς.

ΓΟΡΓΩ. — Κύτταξε, κύτταξε, Πραξινόη, περὶ τὰς θύρας τί πλήθος λαοῦ!

ΠΡΑΞΙΝΟΗ. — Φοβερόν! Γοργῶ, ἐδῶ πρέπει νὰ κρατούμεθα διὰ χειρός. Λάβε καὶ σὺ, Εὐνόη, τὴν τῆς Εὐτυχίδος²⁹, καὶ πρόσεχε μὴ πλανηθῆτε. Νὰ ἐμθωμεν ὅλα ὁμοῦ. Καλὰ κράτει μᾶς, Εὐνόη. Ὁ δυστυχία μου! πάγει τὸ θερίστριόν μου³⁰, εἰς δύο μοῦ τὸ ἔσχισαν. — Ἄνθρωπε, σὲ παρακαλῶ, νὰ ἰδῆς καλόν, πρόσεξε τὸ ἀμπέχονόν μου.

ΞΕΝΟΣ. — Δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν μου, ὅμως θὰ κάμω ὅ,τι εἰμπορῶ.

ΠΡΑΞ. — Ἴδὲ, ἰδὲ συμπύκνωσιν λαοῦ! συνωθοῦνται ὡς χοῖροι εἰς τὴν θύραν τῆς φάτνης.

ΞΕΝΟΣ. — Θάρσει, γύναι³¹, ἐδῶ ἤλθομεν εἰς λιμένα.

ΠΡΑΞ. — Πολλὸ σ' εὐχαριστῶ, φίλε ἀνδρῶν, ὅτι τόσον μ' ἐπροφύλαξες. — Τί χρηστὸς καὶ οἰκτίρμων ἄνθρωπος! Ἀκόμη ἡ Εὐνόη δὲν ἠμύρησε ν' ἀπαλλαγθῆ. — Ἐλα, κατάβαλε καὶ σὺ, καυμένη, ὀλίγην ἔτι βίαν. Καλὰ καὶ τὸ κατώρθωσες. «Ὅλοι μέσα,» ὡς λέγει καὶ ὁ ἀποκλείων τὴν νύμφην³².

²⁶ Αὐλὴν ἐνοεῖ ἡ Γοργῶ τὰ ἀνάκτορα. Μήτηρ δὲ λέγει, διὰ τὴν ἡλικίαν της πρὸς τὴν τῆς γραίας. «Ἐξ αὐλῆς, ὦ μήτηρ;» φέρε ἀπλῶς καὶ ἐπιχαρίτως τὸ πρωτότυπον.

²⁷ Καλλίστη παιδῶν.

²⁸ Ὅλων τούτων τῶν παρεμπιπτόσεων ἡ χάρις δὲν θὰ διαφύγῃ τοῦ ἀναγνώστου τὴν προσοχὴν· εἰκονίζουσι ζωηρῶς τὸν εἰς τὰς τότε συνήθεις κοινωνικὰς σχέσεις πολιτισμῶν, ὃν ἐπεκόσμει καὶ ἡ γλώσσα. «Χρησμοὺς ἢ προσβύτις ἀπώχρητο θεσπίξασα.»

²⁹ Ἐνταῦθα φαίνεται ὅτι εἶχον παραλάβει καὶ ἄλλην τινὰ κόρην μεθ' ἑαυτῶν.

³⁰ Θερίστριον, ἦτοι ἔνδυμα θερινόν· εἰκάζεται ὅτι εἶναι τὸ αὐτὸ καὶ ἀμπέχονον, ἀναφερόμενον κατωτέρω· ἦτο ἐπέन्दυμα τι, ἐλαφρὸν μὲν ἐν ὥρᾳ θέρους, βαρύτερον δ' ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ὅτε καὶ ἐκαλεῖτο χειμαστρῶν.

³¹ Διατὶ νὰ μὴ τὴν προσαγορεύῃ διὰ λέξεώς τινος ἀντιστοιχούσης πρὸς τὸ madame, ὁ ἀγροῖκος, ἀλλὰ τὴν λέγει ἀπλῶς, γύναι, μεταχειρίζεται δὲ καὶ τὸν ἐνικὸν πρὸς αὐτήν; Διότι ὁ τότε πολιτισμὸς ἦτο ἀφέλης καὶ γνήσιος, ὁ δὲ νῦν, ψευδὴς καὶ ἐπιτετηδευμένος. Ἡ γυνὴ σήμερον τιμᾶται μόνον κατ' ἐπίδειξιν, καὶ μόνον πρὸς τὸ νὰ φανῇ ὁ ἀνὴρ καθ' ἀλλερέσκος. (Ζήτει εἰς τὰ λεξικά chevaleresque.)

³² «Ἐνδοῦ πάσαι»· εἶναι δὲ τοῦτο παροιμία προερχομένη ἐκ τῶν τότε ἐθίμων τοῦ γάμου. Αἱ πα-

ΓΟΡΓΩ. — Πραξινόη, πέρασε ἀπ' ἐδῶ. Τὰ ποιήλα³³ πρῶτον παρατήρησε, πόσον λεπτὰ καὶ χαριέντα! λέγεις ὅτι εἶναι περονήματα³⁴ θεῶν!

ΠΡΑΞ. — Πότνια Ἀθηνᾶ, ποῖαι χεῖρες τὰ κατειργάσθησαν; ποῖοι ζωγράφοι ἐξεπώνησαν τὰ θαυμαστά ταῦτα ζωγραφήματα! Νομίζεις θὰ κινηθῶν νομίζεις θὰ ὁμιλήσουσιν ὡς ἐμψυγα, καὶ ὄχι ἐνυφαντά. Μεγάλην σοφίαν ἔχει καὶ ὁ ἄνθρωπος! Ὁ Ἄδωνις ἰδὲ πόσον εἶναι ἐξαίσιος, καθὼς κατὰκειται ἐπὶ κλίνης ἀργυρᾶς, ὁ τριφύλιτος Ἄδωνις, ὁ καὶ εἰς τὸν ἄδην ἀγαπητός.

ΕΤΕΡΟΣ ΞΕΝΟΣ. — Παύσετε πλέον καὶ σεῖς, καλὸν τρυχεῖ, παύσετε πλέον. Ἄλλοι τρυγόνες, τῶν ὀπιῶν ἢ φληναφία δὲν ἔχει τέλος! Μᾶς ἐξέσχισαν τ' αὐτὰ πλατειάζουσαι ὄλους τοὺς λόγους των³⁵.

ΓΟΡΓΩ. — Μᾶ³⁶! αὐτὸς δὲ πάλιν ἀπὸ τοῦ ἐξεφύτρωσε; Καὶ τί σε μέλει ἂν ἡμεῖς ἤμεθα φληναφοί; Ὅταν ἀποκτηθῆς δούλους, τότε πρόσταξε. Συρακούσιος ἔχεις τὴν ἀξίωσιν νὰ ἐπιτάττῃς; Γνώρισε ὅτι εἶμεθα ἐκ καταγωγῆς Κορινθιαί, ὡς καὶ ὁ Βελλεροφῶν³⁷. Πελοποννησιστὶ λαλοῦμεν, καὶ ἐπιτρέπεται, νομίζω, εἰς τοὺς Δωριεῖς νὰ δωρίζωσι.

ΠΡΑΞ. — Μὴ γένοιτο, Μελιτώδης μου θεᾶ³⁸, νὰ πέσωμεν ποτε ὑπὸ δεσπότην καὶ ἄλλον. Ἡ χάρις σου μᾶς νὰ φυλάξῃ! ὁ εἰς μᾶς εἶναι ἀρκετός.

ΓΟΡΓΩ. — Σιῶπα, Πραξινόη· μέλλει τώρα νὰ ψάλλῃ τὸν Ἄδωνιν ἢ τῆς Ἀργείας θυγάτηρ, ἢ πολυπειρος ψάλλτρια, ἧτις ἠρίψευσεν καὶ εἰς τὸν Ἰάλεμον τοῦ Σπέρχιος. Πάντως θὰ μέλψῃ τι καλόν. Ἦδη ἐτοιμάζεται διαθρυπτομένη. Ἄκουσε, ἄκουσε!

ΓΥΝΗ ΑΟΙΔΟΣ.

Δέσποινα, ἧτις ἠγάπησας
Τοὺς τε Γολγοῦς, τὸ Ἰδάλιον

ἀνυμφοὶ ὠδήγουν τὴν νύμφην μέχρι τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου, τοῦ ὁποῖου τὴν θύραν ἐκλείει ὁ γαμβρός προφέρων τὰς λέξεις, «ἐνδοῦ πάσαι». Καὶ τότε αὐτὰ ἤρχίζον ἀδουσαι τὸν ἐπιθαλάμιον.

³³ Εἶδος κεντημάτων.

³⁴ Περώνημα ἦτο φόρεμα κρατούμενον διὰ περόνης (agrafe).

³⁵ Αἱ δύο γυναῖκες λαλοῦσι δωριστὶ, τὰν ψυχὰν προσφέρουσαι, ἀντὶ τὴν ψυχὴν, κτλ., διὸ καὶ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἔλεγον περὶ τῶν Δωριέων ὅτι ἐπλατείαζον, ἦτοι ἐπλατυστόμουσαν πλεονάζοντες τὸ α.

³⁶ Τὸ μᾶ τοῦτο, τὸ χαριέστατον εἰς τὴν παρούσαν περίπτωσιν, ἐπιφωνεῖται ἀντὶ τοῦ καθ' ἡμᾶς, μάνα μου! Μᾶ γὰρ, δωριστὶ, ἀντὶ τοῦ μήτηρ γῆ.

³⁷ Αἱ Συρακούσαι ἦσαν ἀποικία Κορινθίων, καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῶν ἐσεμνύοντο ἐπὶ ταύτῃ τῇ καταγωγῇ των. — Ὅα δεῖξωμεν εἰς τοὺς Ἀθηναίους, λέγει ἐν Θεουκυδίδῃ ἀντιπροσώπως τις, ὃν εἶχον ἀποστείλει εἰς τὸ Ἀμφικτυονικὸν συνέδριον, «ὅτι οὐκ ἴωνες τὰδε εἰσίν, οὐχ Ἕλλησπόντιοι καὶ νησιῶται... ἀλλὰ Δωριεῖς, ἐλευθεροὶ ἀπ' αὐτονόμου τῆς Πελοποννήσου τὴν Σικελίαν οἰκοῦντες.» Οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ὅμως οὐδὲν τοιοῦτο εἶχον νὰ καυχῶσιν, ὡς κάτοικοι νέας πόλεως μηδεμίαν σχέσιν ἐχούσης μετὰ τῶν ἀρχαίων τῆς Ἑλλάδος.

³⁸ Ἐπώνυμον τῆς Περσεφόνης, εἰς τὴν ὁποίαν συνήθως ὠμνον αἱ γυναῖκες, καὶ μάλιστα αἱ Συρακούσισαι.

Καὶ τὴν ὑφαύγενα Ἔρικα³⁹,
Χρυσοταίκοις Ἀφροδίτῃ!
Οἷον τὸν Ἀδωνιν σ' ἔφερον
Ἀπ' ἀνάου Ἀχέροντος
Μετὰ μακροῦς μῆνας δώδεκα
Αἰ μαλακόποδες ὦραι⁴⁰!
Πάντων Μακάρων βραδύταται,
Ἀλλ' ἐνταῦτ' περιπόθητοι,
Λύται ἀείποτε ἔρχονται
Εἰς τοὺς θνητοὺς φέρουσά τι.
Καὶ σὺ μὲν, Κύπρι, μετέβαλες
Ἀπὸ θνητῆς εἰς ἀθάνατον
Τὴν Βερενίκην, σταλάζασα
Ἐντὸς αὐτῆς ἀμβροσίαν·

³⁹ Οἱ μὲν Γολγοὶ καὶ τὸ Ἰδάλιον ἦσαν πόλεις τῆς Κύπρου, ἡ δ' Ἐρικὴ τῆς Σικελίας, ἐπὶ τοῦ ὁμωνύμου ὄρους (τὰν Monte Trapano)· καὶ εἰς τοὺς τρεῖς δὲ τόπους τούτους εἶχεν ἡ Ἀφροδίτη περιφήμους ναοὺς.

⁴⁰ Ὁ θάνατος καὶ ἡ κατά τινα τρόπον ἀνάστασις τοῦ Ἀδωνίδος ἑορτάζοντο μετὰ μεγάλης πομπῆς, μάλιστα δὲ εἰς τὴν Βύβλον (πόλιν παραθαλάσσιον τῆς Φοινίκης, τὰν Τζεπαίλ), εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν. Ἡ τῶν Ἀδωνίων ἑορτὴ διήρκει συνήθως δύο ἡμέρας, καὶ συνέκειτο ἐκ δύο τελετῶν· τῆς μὲν καθιερωμένης εἰς τὸ πένθος καὶ τὸν θρήνον· αὕτη ἐκαλεῖτο Ἀφανισμός· τῆς δὲ εἰς τὴν χαρὰν διὰ τὴν ἐπιστροφὴν τοῦ ἥρωος· καὶ αὕτη ἐκαλεῖτο Εὐρεσις. Καὶ ἐν Βύβλῳ μὲν προηγέτο ὁ θρήνος, ἐν Ἀλεξανδρείᾳ δὲ καὶ ἐν Ἀθήναις προεωρτάζετο ἡ Εὐρεσις. Ἡ Γοργὴ καὶ ἡ Πραξινόη παρευρίσκονται εἰς τὴν ἑορτὴν τῆς Εὐρέσεως.

Ἐν τῷ μέσῳ περιβόλου τινὸς μεγαλοπρεπῶς κεκοσμημένου ἠγείρετο ἰκρίον ἐστρωμένον διὰ ταπήτων πλουσίον. Ἐκεῖ, ἐπὶ κλίνης ἀργυρᾶς, ἐκοιτάζετο τὸ ἄγαλμα τοῦ Ἀδωνίδος· εἰς ἄλλην δὲ κλίνην παρέκει, ἢ καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἐνίοτε, ὑπῆρχε κατακεκλιμένον καὶ τὸ τῆς Ἀφροδίτης, συνηθέστερον δὲ γυνὴ τις ζῶσα, ἐμφαίνουσα τὴν θεὰν, καὶ διὰ σχημάτων μιμικῶν παριστώσα τὴν ἐκ τῆς ἐπιστροφῆς τοῦ Ἀδωνίδος εὐφροσύνην αὐτῆς. Πέριξ τοῦ ἰκρίου καὶ εἰς τοὺς τοίχους τοῦ ἱεροῦ περιβόλου ἐτίθεντο κατὰ τάξιν ἀργυρᾶ κένιστρα (ταλαοῖσκοι) πλήρη νέων βλαστημάτων εὐθαλῶν, εἰκονίζοντων περὶ τὸν ἀναγεννηθέντα Ἀδωνιν τὴν ἐαρινὴν φύσιν. Σίτος, ἀνήθον, μαλάχαι, θρίδακες ἦσαν τὰ φυτὰ τῶν ἐφημέρων κηπαρίων τούτων, παραγόμενα διὰ τεχνιτῆς θερμότητος· ἐξ οὗ καὶ ἡ παροιμία « Ἀδωνίδος κῆποι », σημαίνουσα τὸ φθαρτὸν καὶ πρόσκαιρον τῶν ἀπολαύσεων τῆς ζωῆς.

Τὴν δὲ ἀκόλουθον ἡμέραν τὸ πένθος διεδέγετο τὴν χαρὰν· ἢ ἐπὶ τοῦ ἰκρίου νυμφικὴ κλίνη ἀντικαθίστατο ὑπ' ἄλλης, νεκρικῆς ταύτης, ἐπὶ τῆς ὁποίας ἔκειτο ἕτερον ἄγαλμα παριστῶν τὸν ἥρωα θνήσκοντα· πλησίον δ' αὐτοῦ ἡ Ἀφροδίτη περιαλλαγῆς καὶ κοπτομένη. Τότε δ' ἐψάλλοντο ὕμνοι νεκρώσιμοι, καὶ πρὸς τὸ ἐσπέρας ἐσηματιζέτο ἀπέραντος τις λιτανεία, ὅπου καὶ αἱ ἐπιφανέσταται τῶν γυναικῶν τῆς πόλεως ἠκολούθουν ἀνευ ζώνης, πενηθοροῦσαι καὶ ἔχουσαι τὴν κόμην αὐτῶν ἐκλελυμένην ἢ καὶ ἐξυρισμένην. Οὕτω δ' ἐπορεύοντο εἰς τὴν ὄχθην τῆς θαλάσσης συνοδεύουσαι τὸ ἄγαλμα τοῦ ἥρωος, ῥιπτόμενον εἰς τὰ ὕδατα.

Τῆς Βερενίκης δὲ σήμερον,
Θυγάτηρ αὐτῆ φιλόστοργος
Καὶ τῆς Ἑλένης ἐφάμιλλος
Ἡ Ἀρσινόη, εὐγνώμων,
Ἰδοῦ, ἰδοῦ, ὦ πολύναιε
Καὶ πολυώνυμε δέσποινα,
Εἰς τὸν ὠραῖόν σου Ἀδωνιν
Τὸ πᾶν καλὸν προσκομίζει.
ὦριμοὶ κεῖνται πλησίον τοῦ
Ὅσοι καρποὶ εἰς τ' ἀκρόδρυα,
Κῆποι δ' ἀνθέων ἐνέχονται
Εἰς ἀργυροῦς ταλαοῖσκους·
Μύρων συρίων τε πάγρυσσα
Δοχεῖα, κ' ἔντεγνα πέμματα,
Ἐν οἷς συμμίσγουν αἰ πλάττουσαι
Ἀλευρον, μέλι καὶ ἄνθη.
Καὶ μετ' αὐτῶν παρατίθενται
Πτηνὰ, χερσαῖά τε ἄφθονα·
Χλωραὶ σκιαῖδες δ' ἐγείρονται
Ἀπαλωτάτου ἀνήθου,
Ἐφ' ὧν μικρὰ Ἐρωτῖδια
Υπερπετώσιν, ἢ κἄθηνται
Εἰς τοὺς παρέκει ἀκρέμονας
Ὡς νεοσσοὶ ἀηδόνων.
Ὡ χρυσοῦ πληθὸς, ὦ ἔθενος,
Ὡ λευκοτάτου ἐλέφαντος
Λετοὶ δύο ἐξείροντες
Τὸν παῖδα τὸν οἰνογόον!
Τάπητες δ' ἄνω πορφυροῖσι
« Καὶ ὕπνου τε μαλακώτεροι »
(Ὡς τῆς Μιλήτου οἱ ἔμποροι
Θά ἔλεγον καὶ τῆς Σάμου),
Ἐστρώθησαν εἰς τὴν Κύπριδα
Καὶ τὸν καλὸν τῆς τὸν Ἀδωνιν,
Γαμβρόν ἐτῶν ὀκτωκαίδεκα,
Ἐννεακαίδεκα μύλις.
Καὶ νῦν μὲν οὗτοι χαίρετῶσαν·
Ἡμεῖς δ' ἀθροαὶ ἐξέλθωμεν
Μετὰ τῆς ἑω, βαδίζουσαι
Πρὸς τὴν ὑγρὰν παραλίαν·
Κ' ἐκεῖ, τοῦ κύματος πτύοντος,
Τὴν κόμην ἀπασαὶ λύσασαι,
Καὶ τὴν ἐσθῆτα ἀφίσασαι
Νὰ πῆσῃ κάτω τοῦ κόλπου,
Ἀς ἀναμείψωμεν, — Ἀδωνι
Φίλε, σὺ μόνος, μονώτατος
Τῶν ἡμιθέων εὐρίσκεσαι
Καὶ εἰς τὴν γῆν, κ' εἰς τὸν ἄδην.
Οὐτ' Αἴας ὁ βαρυμάνιος
Ἡρώς τοιοῦτό τι ἐπάθειν,
Οὐτ' Ἐκτωρ, πᾶσις ὁ πρεσβύτατος
Τῶν εἰκοσι τῆς Ἑκάθης,
Καὶ οὔτε οἱ ἀρχαιότεροι,
Λαπίθαι καὶ Δευκαλιῶνες
Καὶ Πελασγοὶ, οἱ προπάτορες
Πελοπιδῶν καὶ Ἀργείων.
Νῦν δὲ γενοῦ ἡμῖν ἴλεως,
Καὶ καθὼς ἤλθες τριφίλητος,
Οὕτω θὰ ἔλθῃς, ὦ Ἀδωνι,
Καὶ τὸ ἐργόμενον ἔτος.

ΓΟΡΓΩ. — Σοφὴ τρώντι, ὦ Πραξινόη, ἡ ψάλτρια.

Εἶδες γυναῖκα! ὀλβία ὅτι τόσα ἐπίσταται· πανολβία ὅτι τόσον γλυκεῖαν ἔχει φωνήν. ὦρα ὅμως καὶ νὰ ἐπιστρέψωμεν εἰς τὸν οἶκον. Ὁ Διοκλείδης δὲν ἐγευματίσεν ἀκόμη, καὶ θὰ ἴηαι ὅλος ὄξος ὁ ἀνὴρ. Σ' εὐχομαι ποτὲ νὰ μὴ συναπανθῆς μετ' αὐτοῦ ἐνὸς πεινᾶ. — Χαῖρε, Ἀδωνι ἀγαπητῆ, καὶ εἰς χαιρόντας ἡμᾶς ἐπᾶνελθε.

ΓΝΩΣΕΙΣ ΩΦΕΛΙΜΟΙ ΚΑΙ ΠΕΡΙΕΡΓΟΙ.

ΡΟΔΩΝ ΔΙΑΤΗΡΗΣΙΣ.

Ὅτε ἀνθοῦσι τὰ τελευταῖα ῥόδα, κόψε τοὺς κάλυκας ὅσοι εἶναι ἐγγὺς τοῦ ν' ἀνοιξῶσι, στάξον εἰς τὸν μίσχον των (εἰς τὴν οὐράν των) κηρίον, καὶ ἐγκλείσον ἔπειτα ἕκαστον κάλυκα ἐντὸς κερατίου ἐκ χάρτου χονδροῦ. Πρέπει ὅμως νὰ ἴηαι τὸ κεράτιον ἀρκούντως χωρητικόν, ὥστε νὰ μὴ ἐγγίξῃ τὸ ῥόδον ἐπὶ τοῦ χάρτου. Ἐπειτα κόλλησον τὸν γύρον τοῦ κερατίου, ὥστε νὰ μὴ εἰσέρχεται ὁ ἀήρ, καὶ τέλος κρέμασον τοὺς κάλυκας ἀπὸ τοῦ μίσχου των ἐντὸς ἐρμαρίου. Πρόσεξον νὰ μὴ ἐγγίξωσιν ὁ εἰς εἰς τὸν ἄλλον. Ἐν ὥρᾳ χειμῶνος, ὅταν σὲ χρειασθῇ ῥόδον ἵνα ζολισθῆς, λάβε ἐν τῶν κερατίων, ἀπόβαλε τὸν χάρτην, ἀπόκοψον τὴν ἄκραν τὴν φέρουσαν τὸν κηρὸν, καῦσον ἔπειτα τὴν ἄκραν τοῦ μίσχου, θές τὸ ἄνθος ἐντὸς ψυχροῦ ὕδατος, καὶ οὕτω μετὰ δύο ὥρας θὰ ἔχῃς ἐν ὠραιότατον ῥόδον, εὐθαλές ὡς ἂν τὸ ἔδρεπες ἐν ὥρᾳ ἔαρος.

ΞΥΛΟΝ ΜΕΛΑΝΟΧΡΟΨΟΝ.

Λάβε κηκίδα κοπανισμένην εἰς κόνιν 300 γραμμαρίων, θεῖον τοῦ σιδήρου (sulfate de fer) γραμ. 300, ξύλον Καμπεχίου γραμ. 750· βράσον αὐτὰ ὁμοῦ καὶ ἀποστράγγισον. Ἐν τούτῳ τῷ ἐκβράσματι πότισον τὸ ξύλον τὸ ὅποιον θέλεις νὰ βάψῃς.

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΚΥΝΗΓΟΥΣ.

Παρατηρήθη ὅτι ἐπὶ 100 κυνηγετικῶν τυφεκίων ἐκρηγνυμένων, τὰ 95 παθαίνουναι τοῦτο ἐκ τοῦ ἀριστεροῦ σωλήνος των, καὶ μόνον 5 ἐκ τοῦ δεξιῦ. Διὰ τί; Ἡ κατασκευὴ τοῦ τε ἀριστεροῦ καὶ τοῦ δεξιῦ σωλήνος εἶναι ἡ αὐτὴ· ἀμφότεροι οἱ σωλήνες ὑποβάλλονται εἰς τὴν αὐτὴν δοκιμασίαν πρὶν ἢ ἐκτεθῶσιν εἰς πώλησιν· οἱ δὲ κυνηγοὶ ἐν γένει γερμίζουσιν ἀμφοτέρους πάντοτε τοὺς σωλήνας ἐξ ἴσου. Λοιπὸν τίς ὁ λόγος δι' ὃν ἐκρηγνυται ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἀριστερός σωλήν;

Ὁ λόγος εἶναι οὗτος. Παρουσιάζεται τὸ θήραμα τι, καὶ ὁ κυνηγὸς πυροβολεῖ. Πυροβολεῖ ἐκ τοῦ δεξιῦ σωλήνος. Ἐὰν μὲν ἐπέσει τὸ θήραμα, ὁ κυνηγὸς γερμίζει πάλιν τὸν δεξιὸν σωλήνα καὶ προβαίνει εἰς ἀνάζητησιν καὶ ἄλλου θηράματος· ἐὰν δὲ τὸ θήραμα δὲν ἐκτυπήθῃ, ἐπειδὴ ἀπεμακρύνθη ἤδη πολὺ, ὁ κυνηγὸς διατηρεῖ τὸν ἀριστερόν σωλήνα ἀκένωτον. Ἐνὶ λόγῳ, ὁ ἀριστερός σωλήν μένει ὡς ἐπιφύλαξις τις, ἥς γίνεται χρῆσις μόνον εἰς τὴν ἐσχάτην ἀνάγκην.

Ἀλλὰ πολλοὶ θὰ εἴπωσιν ὅτι, ἀφοῦ λοιπὸν γίνεται ὀλιγωτέρα χρῆσις τοῦ ἀριστεροῦ σωλήνος, οὗτος ἐπρεπε ν' ἀντέγῃ πλείοτερον τοῦ δεξιῦ. Τούναντίον. Ὑποθετέον ὅτι ἐπυροβολήσας διὰ τοῦ δεξιῦ δεκάκις· ὁ τιναγμὸς ἐκάστης τῶν δέκα ἐκπυροσκορητίσεων, σείων ἐκάστατε τὸν γόμον τοῦ ἀριστεροῦ σωλήνος, τέλος ἀπομακρύνει τὸ βύσμα (τὴν τάπαν) ἀπὸ τῆς πυροκόνου, καὶ οὕτως ἀνοίγεται διάστημα τι μεταξὺ αὐτῶν.

Τούτου οὕτως ἔχοντος, ἐὰν πυροβολήσῃς διὰ τοῦ ἀριστεροῦ σωλήνος, αὐτὸς θὰ ἐκραγῇ.

Τί ποιητέον λοιπὸν πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ δεινοῦ τούτου κινδύνου; Τὸ πρᾶγμα εἶναι ἀπλούστατον. Ὅσοῦς γερμίζῃς τὸν δεξιὸν σωλήνα, ἄφινε τὸν ὀβελὸν νὰ πίπτῃ ἅπασι καὶ ἐντὸς τοῦ ἀριστεροῦ, ὅπως τὸ βύσμα ἐπανέρχεται εἰς συναφὴν μετὰ τῆς πυροκόνου. Πόσα δεινὰ προλαμβάνονται διὰ τοῦ ἀπλουστάτου τούτου κινήματος!

ΙΟΥΚΚΑ Η ΙΝΩΔΗΣ.

« Ἐπὶ ἐξ ἢ ἐπτὰ ἔτη ἐφύλαττον δύο Ἰούκκας ἰνώδεις, καὶ οὐδέποτε ἤνθησαν· ἠγνούον λοιπὸν τὰ ἄνθη αὐτοῦ τοῦ φυτοῦ. Κατὰ τὸν παρελθόντα ἰούνιον, ἀνεκάλυψα τέλος ἕνα κάλυκα εἰς τὴν μίαν ἐκ τῶν δύο, τὴν μᾶλλον ἐκτεθειμένην εἰς τὸν ἥλιον· μετὰ μίαν δὲ ἡ δύο ἑβδομάδας ἀνέθωσε κάλυκας καὶ ἡ δευτέρα, ἡ μᾶλλον πρὸς τὴν σκιάν. Ἐγὼ ἐνόμισα ὅτι θὰ τὰς ἐσπούδαζον καὶ θὰ ἠκολούθουν τὴν ἀνθησίαν των διαδοχικῶς· ἀλλὰ, παρ' ἐλπίδα μου, ἡ πρώτη ἀνθήσασα ἐπερίεμνε τὴν σύντροφόν της, καὶ οἰνήχθησαν ἀμφοτέραι ὁμοῦ ἀκριβῶς ὅταν ἔγινε πανσέληνος. Κατ' ἀρχάς, ἡ σύμπτωσις αὕτη μ' ἐφάνη παράδοξος· ὅτε ὅμως εἶδον τὸ ἄνθος εἰς τὸ φῶς τῆς σελήνης, ἐνόησα. Τὸ φυτὸν τοῦτο ἐπλάσθη διὰ τὴν σελήνην, καθὼς τὸ ἠλιοτρόπιον διὰ τὸν ἥλιον. Πλήθος ἄλλων ἀνθέων λευκῶν εἶναι τὴν ἡμέραν πολὺ ὠραιότερα. Τὸ κρίνον, παραδείγματος χάριν, ἔχει χρεῖαν τοῦ μεγάλου φωτός τῆς ἡμέρας ἵνα φανῇ ἐν ὄλῃ του τῇ λαμπρότητι· ἀλλὰ τὰ διαφανῆ τῆς ἰούκκας πέταλα, ὧν ἡ λευκότης εἶναι ὑποπράσινος, καὶ διὰ τοῦτο τὴν ἡμέραν φαίνονται ἀμακρὰ, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης καθίστανται ἀργυροεῖδη καὶ παμφαῖ· καὶ τὰ φύλλα δὲ αὐτὰ, τὰ ὅποια τὴν ἡμέραν φαίνονται μαρμαρώδη καὶ ἀτελεῖ, διὰ νυκτὸς ἀναδιδόνται καὶ ἀνοίγονται εἰς σχῆμα βιπιδίου, καθὼς ὁ φοῖνιξ, ἵνα δώσωσιν ἐλευθερίαν εἰς τὸ στέλεχος.

» Τὴν δευτέραν νύκτα ἠδυνήθη καλῶς νὰ προσέξω εἰς ὄλην τὴν καλλονὴν τῶν ἀνθέων μου. Ὁ κορμὸς ἠκοντιζέτο πρὸς τὸ ὕψος ὡς βέλαι· ὅλοι δὲ οἱ κωδωνίσκοι συνεσπειροῦντο περὶ αὐτὸν ἐν χαριστάτῃ τινὶ τάξει, ἔχοντες τὰ πέταλα διαφανέστερα τοῦ κρυστάλλου, καὶ ὑποφώσκοντα γλυκύτερον τοῦ ἀδάμαντος, ἐνῶ ὁ γύρος των ἐφαίνετο βάλλων ἀκτῖνας ὡς ἡ σελήνη· τὰ δὲ φύλλα, τὰ ὅποια τὴν ἡμέραν μ' εἶχον φανῇ ὡς ὀδοντωτὰ, τώρα τὰ ἔβλεπον περιβεβλημένα διὰ λεπτοτάτων ἰνωδῶν κρυσσῶν· ἐξ οὗ καὶ τὸ ἐπιθετον ἰνώδης, διδόμενον εἰς τὴν ἰούκκην. »

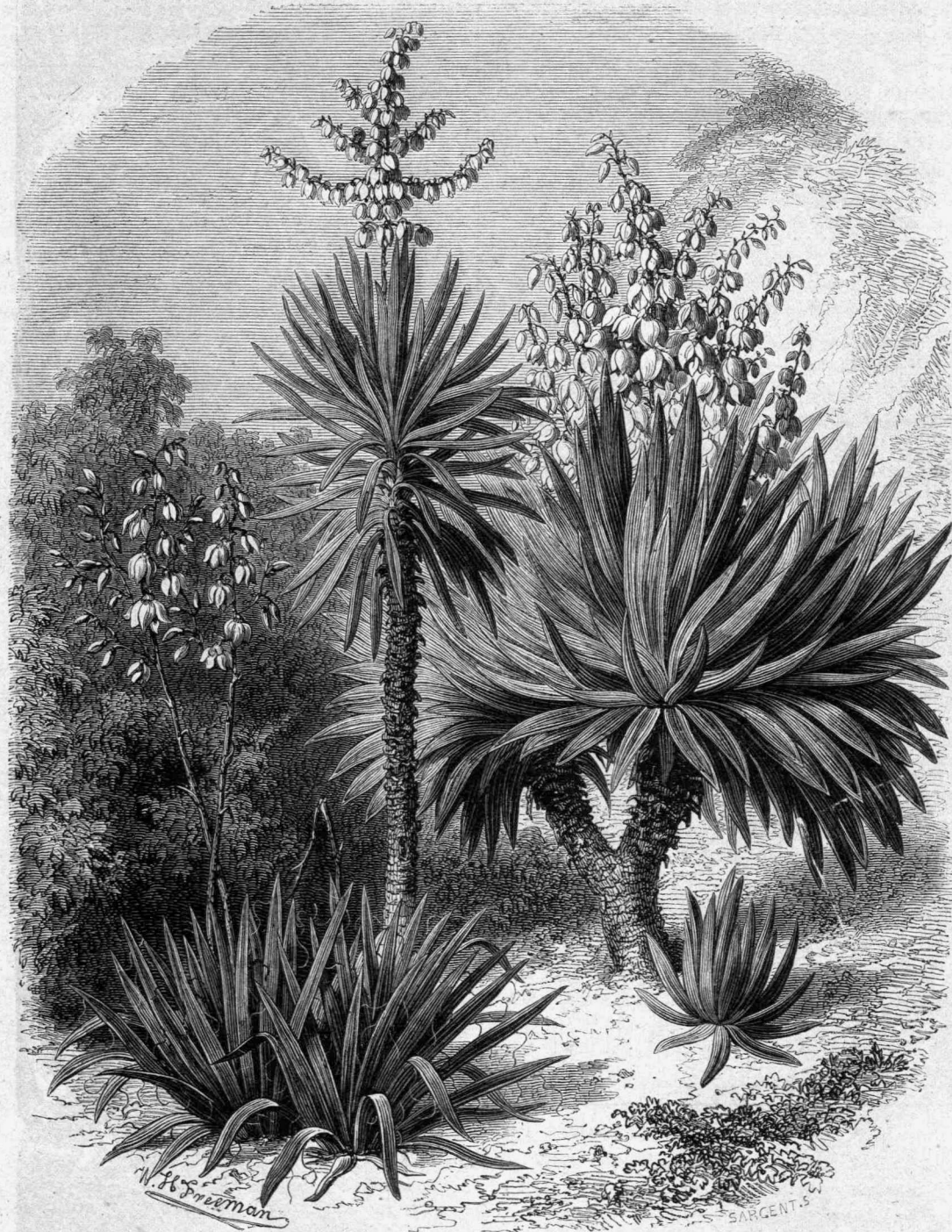
Εἰς τὴν ποιητικὴν ταύτην περιγραφὴν ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν λεπτομερεῖας τινὰς θετικωτέρας περὶ τῶν διαφόρων εἰδῶν τῆς ἰούκκας, ἥτις τοσοῦτον σήμερον ἐπιζητεῖται ὑπὸ τῶν καλλιεργούντων τὰ ἄνθη. Τὸ φυτὸν τοῦτο προέρχεται ἐκ τῆς Ἀμερικῆς. Ἡ ἰούκκα ἡ ἀλοήφυλλος χρησιμεύει εἰς τὴν Ἰαμαϊκὴν διὰ τοὺς φράκτας, ἐπειδὴ πολλαπλασιάζεται τάχιστα συμπεκνυμένη. Ταύτης τὰ φύλλα περιέχουσιν οὐσίαν τινὰ εἰδικὴν, ὄλην διωργανωμένην, παρεμπερῆ πρὸς τὴν τοῦ χάρτου, εὐκόλως λαμβάνουσαν παντὸς εἶδους χρώματα, καὶ ἐπὶ τῆς ὁποίας δύναται τις νὰ ζωγραφίσῃ ὡς ἐπὶ χάρτου τοῦ Βριστόλου, ἢ ἐπὶ ἀργιλλοπλάστων σκευῶν· διότι καὶ κάμπτεται κατὰ θέλησιν, μὴ θραυομένη, καὶ ἡ ὑγρασία δὲν μεταβάλλει τὸ δοθέν εἰς αὐτὴν σχῆμα.

Καὶ λοιπὸν κατασκευάζονται ἐκ τῆς οὐσίας ταύτης ἀνθη τεχνητὰ, ἐλαφρὰ κοσμημᾶτια διὰ τὰς γυναικεῖας κόμας, κάνιστρα, καλάθια, δοχεῖα, πρὸς δὲ καὶ σκιάδια.

Καὶ ἄλλη δὲ τις ἰούκκα, ἣτις ἐπονομάζεται ἔνδοξος, ἔχει τὰς αὐτὰς ιδιότητας. Πρὸς ἀπόκτησιν τοῦ

ἐξ αὐτῆς παπύρου δὲν εἶναι χρεῖα προπαρασκευῆς τινός· τὸ φύλλον κόπτεται κατὰ μῆκος τοῦ μεσαίου νεύρου του, καὶ ἔπειτα χωρίζεται διὰ τῶν δακτύλων ὀ ἐπὶ τῆς ἐπιφανείας αὐτοῦ λεπτὸς ὑμῆν. Τὰ διὰ τῆς παπυρώδους ταύτης ὕλης παρεσκευασμένα πράγματα εἶναι ἐλαφρὰ, κομψὰ, καὶ ἐνταυτῷ μόνιμα.

Ίούκκα ἡ ἰνώδης, ἡ ἀλοήφυλλος, καὶ ἡ ἔνδοξος.

Τὸ φυτὸν τοῦτο εὐκόλως ἐγκλιματίζεται εἰς πάντα εὐκραῆ τόπον. Θέλων νὰ πολλαπλασιάσῃς τὰς ἰούκκας, ἀρκεῖ νὰ ρίψῃς μίαν παραφυάδα τοῦ δενδρυλλίου τούτου εἰς τινὰ σωρὸν κοπρίας, νὰ ἐγγώσῃς ἐκεῖ αὐτὴν ἐλαφρῶς, καὶ νὰ περιμένῃς. Ἡ παραφυάς θὰ σκεπασθῇ ὑπὸ βλαστῶν, τοὺς ὁποίους ἀποσπᾶς ἀπὸ τοῦ φλοιοῦ καὶ φυτεύεις. Οὕτω δὲ ἀκόπως καὶ ἀνεξόδως ἀποκτᾶς

ὅ,τι μακροὶ κηπουρικοὶ κόποι δὲν κατῶρθουν πάντοτε εἰς τοὺς προτέρους καιροὺς.

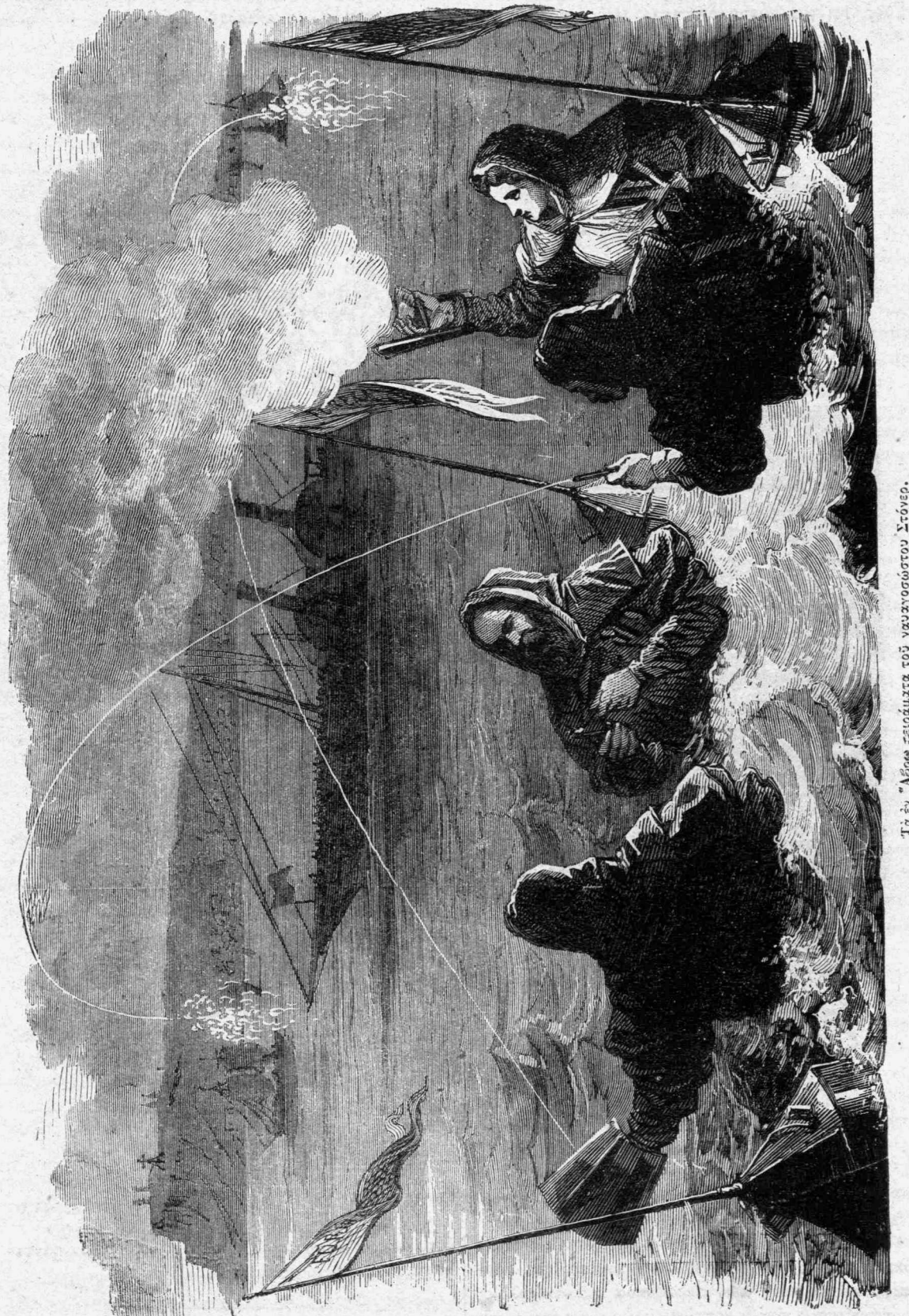
Οἱ αἰεὶ ἔχοντές τι νὰ πράξωσι πρέπει ν' ἀποφεύγωσι τοὺς αἰεὶ ἔχοντάς τι νὰ εἰπωσι.

ΝΕΟΣ ΝΑΥΑΓΟΣΩΣΤΗΣ.

Ὁ ἐκ Νεοβοράκου κ. Ι. Β. Στόνερ ἐδοκίμασε κατὰ τὸν παρελθόντα Σεπτέμβριον ἔξω τοῦ λιμένος τοῦ "Α-

βρου (Havre) νέαν τινὰ ἀποσκευὴν, σώζουσαν ἀπὸ τοῦ πνιγμοῦ τοὺς ναυαγούς.

Ἐπιβάς μίαν ἐσπέραν εἰς γαλλικὸν τι ἀτμόπλοον μετὰ τῶν συνεταίρων του, κυρίου καὶ κυρίας Καραδὼκ

Τὰ ἐν "Λέβω" εφευρέματα τοῦ ναυαγώσωτου Στόνερ.

καὶ κ. Δεζάνδου, ὡς καὶ πλήθους ἄλλων περιέργων θεατῶν πληρωσάντων τὸ ἀτμόπλοον, ἀνήχθη εἰς τὸ πέ-

λαγος μέχρις 9 μιλίων ἀπὸ τῆς ξηρᾶς. Ἐκεῖ, ἐνδυθέντες οἱ τρεῖς ἄνδρες καὶ ἡ γυνὴ τὸν σωστικὸν ἱματι-

σμών ἐντός τριῶν λεπτῶν μόνον, ἔπесον εἰς τὰ κύματα τῆς θαλάσσης ἀπομακρυνόμενοι ἔτι τοῦ ἀτμοπλόου.

Αἱ καρδίαί τῶν ἄλλων ἐπιβατῶν συνεσθέθησαν ὑπὸ φόβου καὶ ἀνησυχίας ὅτε οἱ πεσόντες εἶχον γίνεαι ἄφαντοι ἐντός τῆς θαλάσσης, εἰς ἐκεῖνο τὸ σκότος καὶ εἰς ἐκεῖνα τὰ κύματα. Ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἡ παρουσία τῶν κολυμβητῶν ἐμαρτυρήθη ὑπὸ φωτεινῶν πυροτεχνημάτων ἀναδιδομένων ἀπὸ τῶν χειρῶν αὐτῶν. Ἡ κυρία Καραδῶκ εἶχεν ἀνάψει λαμπρὸν βεγγαλικὸν πῦρ, τὸ ὅποιον, ἐπιγέον φῶς ἡμέρας, καθίστα ἀδιαλείπτως ὄρατους ἀπὸ τοῦ ἀτμοπλόου καὶ τοὺς τέσσαρας κολυμβητάς.

Ἐρχόμεθα νῦν εἰς τὴν ἐξήγησιν τοῦ φαινομένου τούτου.

Ἡ σωστικὴ ἀποσκευὴ τοῦ κ. Στόνερ σύγκειται ἐκ μιᾶς ζώνης φελλοῦ, συνηρθρωμένου εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἴσται ἡ ζώνη εὐλύγιστος. Μετὰ τὴν ζώνην, ὁ κολυμβητὴς φορεῖ ἔνδυμά τι μονοκόμματον ἐξ ὑφάσματος ἐπαλειμμένου δι' ἐλαστικῶν κόμμισι. Τὸ ἔνδυμα τοῦτο συσφιγγεται, περὶ μὲν τοὺς καρπούς τῶν χειρῶν διὰ μόνης τῆς ἐλαστικότητος τοῦ κόμμισι, περὶ δὲ τὸν τράχηλον διὰ τινος κουκούλας μετὰ πορπῶν, μὴ ἐμποδίζούσης τοῦ λαιμοῦ τὰς κινήσεις. Δύο βάρη ἐκ μολυβδίου προσδένονται εἰς τοὺς πόδας, ἵνα κρατῆται τὸ σῶμα ὄρθιον, ὡς καὶ δύο πτερύγια ἐκ τοῦ αὐτοῦ ἐλαστικοῦ ὑφάσματος, χρησιμεύοντα πρὸς νῆξιν καὶ διεύθυνσιν τοῦ κολυμβητοῦ. Προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν καὶ τις ἀπόθηκὴ ἐφοδίων, ἔχουσα τὸ σχῆμα τῶν σημαντήρων τοὺς ὁποίους τὰ πλοῖα ρίπτουσιν εἰς τὴν θέσιν τῆς ἀγκύρας τῶν. Ἡ ἀποθήκη αὕτη περιέχει, οὐ μόνον τροφήν διὰ πολλὰς ἡμέρας, ἀλλὰ καὶ νερὸν γλυκὺ, βοφώμενον διὰ λεπτοῦ τινος σίφωνος ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμισι, τέλος δὲ πυροτεχνήματα, ἵνα μεταχειρίζεται αὐτὰ ὁ ναυγὸς ἐν ὄρα νυκτὸς πρὸς φανέρωσιν τῆς ὑπάρξεώς του, ἐνῶ εἰς τὴν κορυφὴν τῆς ἀποθήκης ἴσται ἰστίον φέρον σημαίαν, δηλοῦσαν ἐν ἡμέρᾳ εἰς τὰ διαβατικὰ πλοῖα τὴν παρουσίαν του.

Ἐπιτυχούσης πληρέστατα τῆς δοκιμῆς, ὅλοι ὅσοι ἐγένοντο ἐκ τοῦ ἀτμοπλόου αὐτόπται ἀνεκέρυξαν τὸν ἐφευρετὴν ἀπὸ τοῦδε ὡς εὐεργέτην τοῦ ναυτικοῦ καὶ ἐν γένει τῆς ἀνθρωπότητος, ἐπειδὴ διὰ τῆς ἐφευρέσεως αὐτοῦ μεγάλως ἐλαττοῦται τοῦ λοιποῦ ὁ κίνδυνος τῆς τῶν ναυαγῶν ἀπολείας. Ἐπειτα δ' ἐπλησίασε τὸ σκάφος μετὰ ζητωκραυγῶν καὶ χειροκρατήσεων, καὶ παρέλαβε τοὺς ἐν τῇ θαλάσῃ, οἵτινες ἀποδυθέντες τοῦ περιβλήματός των εὐρέθησαν διόλου ἄβρωχοι. Ὁ κ. Στόνερ ἦτο ἐνδεδυμένος ὡς ἐὰν εὐρίσκατο εἰς χορὸν ἐπίσημον.

Καὶ ὅτε δ' ἐξῆλθον εἰς τὴν ξηρὰν, τὸ πλῆθος ἀνευφάνισεν ἐνθουσιωδῶς, καὶ τὰ μουσικὰ ὄργανα ἠλάλαξαν εἰς τιμὴν των.

Ζῆθι λοιπὸν, ἀνακράζομεν καὶ ἡμεῖς, ὦ Στόνερ! Ζῆθι, διότι ἐνέβαλες θάρρος ἐν τῇ ψυχῇ τῆς συζύγου καὶ τῶν τέκνων τοῦ ναυτοῦ! Ζῆθι, διότι (τοῦδ' ὅπερ καὶ ἀνέγραψας ἐπὶ τῶν σημαίων τῶν σημαντήρων σου), **ΕΥΡΗΚΑΣ** ἀληθῶς!

Η ΤΑΞΙΣ.

Ἐπειδὴ ἡ τάξις εἶναι καὶ ἐκτὸς ἡμῶν τάξις καθὼς ἐν ἡμῖν, καὶ πανταχοῦ ἔχει τὴν αὐτὴν ἐξουσίαν ἐπὶ τοῦ λόγου, σεβόμεθα αὐτὴν καὶ ἐν ταῖς ἄλλαις φύσεσι

καθὼς ἐν τῇ ἡμετέρᾳ, καὶ τὸ καλὸν τῶν ἄλλων εἶναι ἐνώπιον ἡμῶν ἐπίσης ἱερὸν ὡς τὸ ἡμέτερον. Τῶνόντι, πρὸς τὴν ἡμετέραν κρίσιν, τὸ καλὸν δὲν εἶναι καλὸν ὡς ἡμέτερον, ἀλλ' ὡς ἐκπλήρωσις τῆς τάξεως· πρὸς τὸν λόγον δὲν εἴμεθα ἀξιοσεβαστοὶ ἡμεῖς αὐτοὶ, ἀλλ' ἡ τάξις. Καὶ ἄρα ὅπου ἂν εὐρίσκαται τὸ καλὸν, πρὸς τὸν λόγον εἶναι ἐπίσης καλόν. Αἱ αἰσθήσεις καὶ αἱ βροπαὶ ἡμῶν περιφιλαυτοῦσι καὶ φιλοπροσωποῦσιν, ἀλλ' ὁ ἐν ἡμῖν λόγος εἶναι ἀμερόληπτος καὶ ἀφιλοπρόσωπος· προτιμᾷ τὸ καλὸν παρὰ τὸ πρόσωπον, διότι ἐνώπιον αὐτοῦ τὸ πρόσωπον οὐδὲν ἀξίζει εἰμὴ ὡς ὄργανον τῆς τάξεως, τῆς μόνης ἱερᾶς πρὸς αὐτόν. Ἐκ τοῦ λόγου ἀπορρέει ἐν ἡμῖν πᾶσα δικαιοσύνη, πᾶσα ἀφοσίωσις, πᾶσα ἠθικὴ.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ.

ΙΑΤΡΕΙΑ ΜΕΘΥΣΟΥ.

Ἄγγλος τις ἐκ τῶν μεγιστάνων, ὁ κόμης Πέμπροκ (Pembroke), εἶχε πολλὰ προτερήματα ἐξαιρέτα, ἀλλὰ καὶ ἄκραν ἰσχυρογνωμίαν εἰς τὰς πράξεις του, αἵτινες ἦσαν ἐνίοτε ἰδιότροποι ὡς καὶ ἡ διαγωγή του. Θέλων ν' ἀποφύγῃ τὰς παρακλήσεις δι' ὧν τὸν ἠνόχλων οἱ περὶ αὐτόν, παρακινούντες νὰ πράξῃ τι παρὰ τὴν θέλησίν του, ὑπεκρίνετο τὸν κωφόν, καὶ οὕτως ἀπῆντα μόνον εἰς ὅ,τι ἐπέθυμει νὰ τῷ εἰπωσιν, ὅχι δὲ ποτὲ εἰς ὅ,τι τῷ ἔλεγον. Μεταξὺ τῶν θεραπόντων του ὑπῆρχε τις ἐκ παιδικῆς ἡλικίας ὑπηρετὸν αὐτὸν μετὰ πολλῆς ἀγάπης καὶ πίσσεως. Τὸν προσεβίβασε λοιπὸν εἰς ἀμάχηλάτην του· ἀλλ' ἔκτοτε ὁ Ἰάννης ἤρρισε νὰ πίνῃ, ἕως οὗ ἐκυριεύθη κακῶς ὑπὸ τοῦ ἐλαττώματος. Ἡ κόμισσα, θέλουσα ἕνεκα τούτου νὰ τὸν ἀποπέμψῃ, παρεκίνησε εἰς τοῦτο τὸν ἄνδρα τῆς· ἀλλ' οὗτος ἀπεκρίνετο πάντοτε εἰς τὰς παρακινήσεις τῆς· — Ναι, ὁ Ἰάννης εἶναι τῶνόντι ἐξαιρετὸς ὑπηρετῆς.

— Ἀλλὰ σὲ λέγω, ἀπῆντα ἡ καίδη Πέμπροκ, ὅτι εἶναι πάντοτε μεθυσμένος, καὶ ὅτι πρέπει νὰ τὸν ἀποβάλωμεν.

— Ἄ! ἀπεκρίνετο ὁ κόμης, ἦλθεν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν μου ἐκ παιδικῆς ἡλικίας του, καὶ, καθὼς λέγεις ὀρθότατα, μᾶλλον πρέπει ν' ἀυξήσωμεν τὸν μισθὸν του, παρὰ νὰ τὸν ἀποπέμψωμεν.

Μίαν ἡμέραν, ὁ Ἰάννης εἶχε πῖει ὑπὲρ τὸ σῆθηδες, καὶ ἠνιοχὸν εἰς τὸν περίπατον τοῦ Ἀιδόπαρκου ἀνέτρεψε τὸ ὄχημα. Ἡ κόμισσα εἶχε φοβηθῆ πολὺ ἐκ τῆς πτώσεως ταύτης· καὶ εὐτυχῶς μὲν δὲν ἔπαθε τι κακόν, ἀλλ' ἅμα ἐπιστρέψασα εἰς τὴν οἰκίαν ἀπετάθη πρὸς τὸν κόμητα ἠγανακτημένη.

— Εὐμορρη κατάστασις! τῷ εἶπε. Τὸ κτήνος, αὐτὸς ὁ Ἰάννης δὲν ἠδύνατο νὰ κρατηθῇ εἰς τοὺς πόδας του ἐκ τῆς μέθης, καὶ εἶδες τί μᾶς ἔκαμεν ἐν τῷ μίση τοῦ περιπάτου· ἂν δὲν τὸν ἀποπέμψης, θὰ μᾶς σκοτώσῃ κάμμιν ἡμέραν.

— Ὁ Ἰάννης; ὦ τὸν πτωχόν! ἀπάντησεν ὁ κόμης. Εἶναι, λέγεις, τὸσον ἄβρωστος; ὦ, πολὺ μὲ κακοφαίνεται.

— Τί ἄβρωστος! ἐγὼ σὲ εἶπα ἄβρωστος; Σὲ εἶπα ὅτι μᾶς ἔβρωψεν εἰς τὸ μέσον τοῦ περιπάτου ἐκ τῆς πολλῆς του μέθης.

— ὦ, βέβαια, ὑπέλαθεν ὁ λόρδος Πέμπροκ, ὑπῆρ-

ξε πάντοτε ἐξαιρετὸς ἡ διαγωγή του, καὶ ἔγω κατὰ νοῦν κάτι νὰ κάμω δι' αὐτόν.

Ἡ κόμισσα ἀπῆλθε πλήρης ἀδημονίας, βλέπουσα τὸ ἀποτέλεσμα τῶν λόγων τῆς. Τότε δὲ ὁ κόμης ἐκάλεσε τὸν Ἰάννην, καὶ, ἐν ἄκρᾳ ἀταραξίας, εἶπεν εἰς αὐτόν.

— Ἄκουσε νὰ σὲ εἶπῶ, Ἰάννη· εἰςεῖρες ὅτι θέλω πολὺ τὸ καλὸν σου, καὶ, ἐνόσω φέρεσαι καθὼς πρέπει νὰ φέρεσαι, θὰ ἔγῃς ἐντός τοῦ οἴκου μου πᾶσαν συμπαθῆ περιποίησιν, ὡς οἰκεῖος πλέον, καὶ ὅχι ὡς κοινὸς ὑπηρετῆς. Ἡ μυλαῖδη μὲ εἶπεν ὅτι εἶσαι ἄβρωστος, καὶ πραγματικῶς βλέπω ὅτι μόλις δύνασαι εἰς τοὺς πόδας σου νὰ σταθῆς. Ὑπάγε λοιπὸν νὰ πλαγιάσῃς, καὶ θὰ παραγγείλω νὰ σ' ἐπιμεληθοῦν.

Ἐστρωσαν τότε εἰς τὴν κλίνην του τὸν Ἰάννην, καὶ ἐκ διαταγῆς τοῦ κόμητος τοῦ ἐπέθεσαν ἐν πλατῷ ἐκδόριον, καὶ φλεβοτομήσαντες τοῦ ἀφῆραν ἐξ οὐγυῶν αἷμα. Ὁ δυστυχῆς τὴν ἐπιούσαν ἡσθάνθη πολλὴν ἀδυναμίαν, εὐκόλως δ' ἐμάντευσε καὶ τὴν αἰτίαν τοῦ παθήματος, καὶ τὸ πνεῦμα τοῦ κυρίου του. Ἠναγκάσθη ὅμως νὰ κλίνη τὸν αὐγένα, διότι ἐπροτίμα τὰ διπλάσια νὰ τῷ ἐπιέσωσιν ἐκδόρια καὶ δεύτερον νὰ τὸν φλεβοτομήσωσιν, ἢ νὰ χάσῃ τὴν θέσιν του. Ὁ κόμης ἐν τούτοις ἠρώτα δις τῆς ἡμέρας πῶς εἶχεν ὁ Ἰάννης, καὶ συνέχισε τὴν κόμισσιν διὰ τὴν προσεχῆ θεραπείαν του. Μόνη τροφὴ τῷ ἐδίδετο σεμίδαλις ἐκβραστος εἰς ἀπλοῦν νερὸν, καὶ μόνην εἶχε συναναστροφὴν μίαν γραῖαν νοσοκόμον.

Μετὰ μίαν ἐβδομάδα, ἀποκρινόμενον πάντοτε τοῦ Ἰάννη ὅτι εἶχε καλῶς, ὁ λόρδος Πέμπροκ ἔκρινεν ὅτι ἦτο καιρὸς νὰ ἐνοήσῃ πλέον τὸν ἀγγελιαφόρον, καὶ νὰ μνησθῇ δι' αὐτοῦ εἰς τὸν Ἰάννην ὅτι ἔχαρῃ μαθὼν αὐτὸν ἀπῆλλαγμένον ὀλωσδιόλου τοῦ πυρετοῦ, καὶ ὅτι ἐπέθυμει νὰ τὸν ἴδῃ.

Παρουσιασθέντος δὲ τοῦ ὑπηρετοῦ, — Αἰ, Ἰάννη, εἶπεν ὁ κόμης, ἐλπίζω ὅτι τὴν ἀπελάκτισες τὴν ἀσθένειάν σου ἐντελῶς.

— Ἄ, μολόρδε, ἀπεκρίθη ὁ ὑπηρετῆς, σὰς ζητῶ συγγνώμην, καὶ σὰς ὑπόσχομαι νὰ μὴ μου συμβῆ αὐτὸ ἄλλοτε.

— Ἐγεις δίκαιον, εἶπεν ὁ λόρδος· κάνεις δὲν εἴμφορεῖ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀσθένειαν· ἀλλ' ἂν ἐπανέπιπτες ποτὲ ἄβρωστος, γίνωσκε, Ἰάννη, ὅτι θὰ τὸ ἔβλεπα καὶ χωρὶς σὺ νὰ τὸ εἶπῃς, καὶ σὲ ὑπόσχομαι τὸ ἀπὸ μέρους μου ὅτι θὰ ἐτύγχανες τῶν αὐτῶν πάντοτε θεραπειῶν, τὰς ὁποίας εἶχες εἰς τὴν παρούσάν σου ἀσθένειαν.

— Ἐλπίζω, μολόρδε, νὰ μὴ λάβω πλέον χρείαν αὐτῶν.

— Κ' ἐγὼ ὡσαύτως τὸ ἐλπίζω· ἀλλ' ἐνόσω κάμνης τὸ χρέος σου, θὰ κάμνω κ' ἐγὼ τὸ ἐδικόν μου· τουτέστι θὰ σὲ διατηρῶ κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὰς φρένας ὑγιῆ.

ΚΙΝΕΖΙΚΟΣ ΔΙΑΛΟΓΟΣ.

Διηγείται σοφὸς τις ἄγγλος ὀνόματι Κούπερος, ἐπιχειρήσας ν' ἀνακαλύψῃ, εἰ δυνατόν, εὐδιάβατόν τινα ὁδὸν ἀπὸ τῆς Εὐρώπης εἰς τὰς Ἰνδίας διὰ τῆς Κίνας, ὅτι οἱ Κινεζοὶ συνδιαλεγόμενοι μεταχειρίζονται φράσεις ὑπερβαλόντως κολακευτικὰς πρὸς ἀλλήλους, εἰς τὰς ὁποίας χρεωσταῖ ὁ πρὸς ὃν ἀπευθύνονται ν' ἀπαντήσῃ ταπεινούμενος ὅσον τὸ δυνατόν περισσώτερον.

Φέρει δὲ καὶ παράδειγμα τοιούτου τινὸς διαλόγου, τὸ ἐπόμενον.

— Πῶς ἔχει ὁ ἐκλαμπρότατος καὶ ἐνδοξότατος Κιάγκ;

— Τὸ εὐτελές μου σωματίον ἔχει καλῶς.
— Ποῦ κεῖται τὸ λαμπρὸν σας μέγαρον;
— Ἡ πενιχρὰ μου τρώγλη κεῖται εἰς τὸ Λουσαῦ.
— Τὰ ἐξαισία τέκνα σας εἶναι πολλά;
— Ἐγὼ πέντε ἄθλια ἐκτρόματα.
— Καὶ ἡ πολυτιμὸς υγεία τῆς σπανιωτάτης συζύγου σας εἶναι εὐχάριστος;
— Πάγει νὰ σκάσῃ ἀπὸ υγείαν τὸ φοικῶδες γύναιον.

ΝΕΩΤΕΡΑ.

Ὁ αὐτοκράτωρ τῶν Γάλλων ἠθέλησε πρὸ μικροῦ, ἀπερχόμενος εἰς τὸ ἐν Σαλωνίῳ (Châlons) στρατόπεδον, νὰ ἐπιβῇ εἰς ἀτμάμαξάν τινα θερμοθεῖσαν διὰ πετρελαίου ἀντιγαϊανθράκων. Ἡ δοκιμὴ τῆς νέας ταύτης καυσίμου ὕλης ἐπὶ σιδηροδρόμου ἐγένετο κατὰ πρῶτον. Μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος συνεπέθεσαν εἰς τὴν ἀτμάμαξάν καὶ ἀξιωματικοὶ τοῦ μηχανικοῦ. Λέγοντες δὲ ἀτμάμαξάν, δὲν ἐνοοῦμεν τὰ κατόπιν αὐτῆς ὀχήματα, ἀλλὰ τὴν μηχανὴν αὐτὴν, εἰς ἣν ἡ Α. Μ. περιειργάσθη ἐκ τοῦ πλησίον τὴν γινόμενὴν δοκιμὴν καθ' ὅλον τὸν δρόμον, ἀπὸ τῆς πόλεως Σαλωνίου μέχρι τοῦ στρατοπέδου. Τοῦτο συνέβη τὴν 3 τοῦ παρελθόντος Σεπτεμβρίου (ν. ἔ.)· ἀλλὰ καὶ κατὰ τὸν τελευταῖον ἰούνιον, ὁ αὐτοκράτωρ εἶχεν ἐπιβῆ εἰς ἀτμόπλοιν τι θερμοθεῖν ὡσαύτως διὰ πετρελαίου, ἀφοῦ ἐλήφθησαν τὰ δέοντα μέτρα πρὸς ἀποφυγὴν παντὸς κινδύνου. Ἀμφότεραι αἱ δοκιμαὶ αὗται ἀπέβησαν κατ' εὐχὴν. Τὸ πετρέλαιον γίνετα ὀλίγον κατ' ὀλίγον, καὶ ἐν παχείᾳ καταστάσει ὡς τὴν τοῦ κοινοῦ ἐλαίου, διὰ κρουνοῦ ἐπὶ πλάκος τινος ἐκ γῆς ὀπτῆς, ὅπισθεν ἀπλῆς τινος σιδηρᾶς κυκλίδος, τεθειμένης κατὰ κάθετον· διὰ δὲ τοῦ κρουνοῦ κανονίζεται ἡ τε προαγωγή τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς δυνάμεως. Καὶ εἰς τὴν Ἀμερικὴν καὶ τὴν Ἀγγλίαν γίνονται καθ' ἐκάστην δοκιμαί τῆς ἀντι τῶν γαιανθράκων χρήσεως τοῦ πετρελαίου, ὡς οἰκονομικώτερον, ἀλλὰ μέχρι τοῦδε θεωρήθη τοῦτο ὡς κινδυνώδες, διὰ τὴν μὴ ἐφεύρεσιν ἐπιτηδείου μηχανισμοῦ.

— Ἐξακολουθοῦσιν ἐν Ἑλλάδι ἐπίσημοί τινες φωναὶ ν' ἀποκαλῶσι ΠΡΗΓΚΗΠΑ τὸν ΒΑΣΙΛΟΠΑΙΔΑ διάδοχον τοῦδ' ὅπερ σημαίνει καὶ ἀμάθειαν καὶ ξενοζηλίαν ἐλευσινήν. Ἐὰν πρὸς τὸσον τρανὰ ἀποπήματα τυφλώττωσιν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι, τί καλὸν νὰ ἐλπίσῃ ποτὲ ὁ ἑλληνισμὸς ἐκ τοῦ βασιλείου τῆς Ἑλλάδος;

— Εἴπομεν ἐν προλαβόντι τινὶ φυλλαδίῳ ὅτι ἡ ΜΟΝΟΜΑΧΙΑ, τὸ φραγκικὸν τοῦτο ἔθος, εἶναι φυτὸν τὸ ὅποιον δὲν προκόπτει παρ' ἡμῖν. Ἐσχῆτως δύο ἀντι-συνταγματάρχαι τοῦ πυροβολικοῦ, Ἕλληνας, οἱ κύριοι Β. Σαπουνζάκης καὶ Χ. Ζιμβρακιάκης, περιελθόντες εἰς θυμώδεις λόγους πρὸς ἀλλήλους ἕνεκα τῶν κρητικῶν, διότι ἀμφότεροι εἶναι Κρητῆς, ἐμογομάχησαν διὰ ζήφους, καὶ ὁ πρῶτος ἐτραυματίσθη κατὰ τὸν λαιμὸν καὶ τὴν χεῖρα. Ἀποδείξτε λοιπὸν τοῦτο ὅτι αὐτὸς εἶχεν ἄδικον καὶ ὁ κ. Ζιμβρακιάκης δίκαιον; Ἡ, ἂν οὗτος ἐτραυματίζετο, θὰ ἐπιστευέτε ὅτι εἶχε δίκαιον ὁ

κ. Σαπουνζάκης; Ἄλλὰ τραυματισθεῖς ὁ κ. Σαπουνζάκης ἐπίστευσεν αὐτὸς τοῦλάχισον ὅτι εἶχεν ἄδικον; Ἡ, πιστεύει ὁ κ. Ζιμβρακάκης ὅτι τραυματίσας ἀπέδειξε τίποτε; — Ὡ τῶν γελοίων φραγκικῶν πιθηκισμῶν! Ἄλλ' ἴσως εἴπωσιν ὅτι ἀπήτησε τοῦτο ἡ στρατικὴ τιμὴ. Καὶ τίς ἀμφεβαλλε περὶ τῆς στρατιωτικῆς τιμῆς των, ἀφοῦ εἶναι στρατιωτικοί; Πᾶς στρατιωτικὸς θεωρεῖται ὡς ἔχων γεγραμμένον ἐπὶ τοῦ μετώπου «ζωὴ ἀνήκουσα τῇ πατρίδι.» Ὁ κ. Ζιμβρακάκης, ὄχι, δὲν εἶχε σπαθοφορήσει διὰ τὸν κ. Σαπουνζάκην, ὡς οὔτε ὁ κ. Σαπουνζάκης διὰ τὸν κ. Ζιμβρακάκην. Ἡ περὶ τοῦ ἐναντίου ἀξιώσεως θὰ ἦτο ἀφοτέρωθεν παράβολος.

— Τὸ ΕΘΝΙΚΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ ἔτους 1869 ἐδημοσιεύθη κατ' αὐτὰς καὶ πωλεῖται ἐν Λειψία παρὰ τῷ Κ. Brockhaus, ἐν Παρισίοις παρὰ τῷ Κ. Reinwald, 13, rue des Saints-Pères, ἐν Ἀθήναις παρὰ τῷ φωτογράφῳ Κ. Δημητρίῳ Κωνσταντίνῳ, ἐν Λονδίῳ παρὰ τῷ Κ. Βαλέττα, ἐν Μαγχεστρία παρὰ τῷ Κ. Palmer, ἐν Ἰσραήλ παρὰ τῷ Κ. Α. Βαρβέρη, ἐν Κωνσταντινουπόλει παρὰ τῷ Κ. Ἀνδρεάδῃ.

Τὸ Ἐθνικὸν Ἡμερολόγιον τοῦ 1869 σύγκειται μὲν ἐκ πεντήκοντα τυπογραφικῶν φύλλων, ἧτοι περίπου 800 σελίδων εἰς 8^{ον}, περιέχει δὲ ποικίλην ὕλην, ὑπὲρ τὰς ὀρθοήκοντα εἰκόνας καὶ πολλὰ ἡρωϊκά καὶ ἐρωτικὰ ἄσματα μετὰ μουσικῆς διὰ κλειδοκύμβαλον (piano). Τὸ ἀναγγελλόμενον Ἡμερολόγιον εἶναι κατακεχρυσωμένον.

ΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ.

Ἐν Παρισίοις, 15 (27) Σεπτεμβρίου, 1868.

Ἐλληνοδίκη μου,

Ὁ πικρότατος σατυριστὴς τοῦ ἑλληνικοῦ ἔθνους, ὁ γάλλος Ἐδμόνδος Ἀβούτος, μᾶς ἐνέπειξέ ποτε καὶ ὅτι ἐν τῇ καθομιλουμένῃ ἡμῶν γλώσσῃ ἀποκαλοῦμεν τὸν ἵππον ἄλογον, — τὸ ὅποιον καὶ μετέφρασεν αὐτὸς εἰς τὴν γλώσσάν του *dérailsonnable* (παράλογον) ἀντὶ *irraisonnable*. πόσῃ ἀφορμῇ ὁμῶς ὀμηρικοῦ γέλωτος διδοῦσι πλείστα τῶν νεοτεκνῶν λέξεων των, οὔτε οἱ Γάλλοι ἰδέαν ἔχουσιν, οὔτε ἡμεῖς ἐξετάζομεν. Παραδείγματος χάριν, κατ' αὐτὰς ἀπάντησα εἰς πραγματεῖαν τινὰ περὶ τῶν δικαιωμάτων τῆς γυναικὸς τὴν λέξιν *gunécratie*. Ἀκούεις *gunécratie*! Οἶδας τί θέλει νὰ εἴπῃ ὁ πλάσας ταύτην τὴν λέξιν; Θέλει νὰ εἴπῃ γυναικοκρατία, καὶ ἀντὶ νὰ γράψῃ *gynécocratie* (κατὰ τὸ *gynécée* καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἑλληνικῆς συνθέσεως), γράφει *gunécratie*. Οὕτω καὶ ὁ ἰταλὸς τραγωδοποιὸς Ἀλφιέρης, μισῶν μὲν τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, ἀλλὰ καὶ ἠναγκασμένος νὰ προσφύγῃ εἰς αὐτὴν, ἐπέγραψέ ποτε ἐν τῶν δραμάτων του *tramelogedia* (ἀληθὴ τραγέλαφον), θέλων νὰ γράψῃ *melotragedia*. Ἄλλ' ἔχεις καὶ σὺ δικαίον συμβουλευούσά με νὰ μεταβάλω τὴν νεότευκτόν μου λέξιν ἀνιππήλατον εἰς ποδήλατον. Ὅχι δὲ μόνον ἐγὼ ἀσπάζομαι τοῦτο ὡς ἀκριβέστατα σημαῖνον τὸ πρᾶγμα, ἀλλὰ καὶ τοὺς Γάλλους αὐτοὺς θὰ συνεβούλευα νὰ λέγωσι μᾶλλον *un podélatnm* ἀντὶ *un vélocipède*. Σοὶ προσθέτω δὲ ἐν παρόδῳ ὅτι ἡ ἐφευρέσις αὕτη ἐκτείνεται καθ' ἐκάστην,

καὶ συνεχῶς ἀπαντᾷ τις ἐνταῦθα εἰς τὰς λεωφόρους κυλιόμενα μεταξὺ τῶν ἄλλων ἀμαξῶν καὶ ποδήλατα ἐκ δύο, τριῶν καὶ τεσσάρων τροχῶν, παρατρέχοντα μὲ τὰ ὄχηματα καὶ ὑπερβαίνοντα αὐτά. Τώρα ἀσχολοῦνται νὰ κατασκευάσωσι καὶ λέμβους ποδηλάτους. Θὰ σὲ γράψω καὶ περὶ αὐτῶν ἀφοῦ γίνῃ ἡ ἐφαρμογὴ ἀνέγνω μάλιστα ὅτι αὕτη καὶ ἐγένεν ἤδη ἐπιτυχῶς, ἀλλὰ θέλω νὰ ἐπιβεβαιωθῶ.

Ὅλος ὁ καλὸς κόσμος τῶν Παρισίων τὴν ὥραν ταύτην ἀγρᾶυλεῖ, ἢ λούεται εἰς τὰς ὄχθας τοῦ ὠκεανοῦ ὡς φθινόπωρινὰ δὲ ὑφάσματα μεταχειρίζεται πρὸς τὸ παρὸν μὲν τὰ τῶν σκωττικῶν σχεδίων, ἐξ ὧν ἐνδύεται ἄνωθεν ἕως κάτω· ετοιμάζεται δὲ ν' ἀντικαταστήσῃ αὐτὰ προϊόντος τοῦ φθινοπώρου δι' ἑτερομάλλων ὑφασμάτων (*draps peluchés*), ἐχόντων δηλαδὴ μόνον ἐκ τοῦ ἐνὸς μέρους χνούδιον, καὶ μονοχρόων. Εἰς τὰς ἐνδυμασίας ταύτας ἐπικρατεῖ τὸ σχῆμα τὸ λεγόμενον *καλαθωτὸν* (*à paniers*), τὸ ὅποιον, κατὰ τὰ φαινόμενα, θὰ γενικευθῇ μέχρι τοῦ προσεχοῦς χειμῶνος.

Θὰ ἔχῃς ἰδέαν ἤδη τί εἶναι τὸ καλαθωτὸν σχῆμα. Ὑπεράνω τοῦ μεσοφορίου, τοῦ ὁποίου ὁ πρόσθετος ποδόγυρος (φαλθαλάς) μόλις ἐγγίζει τὴν γῆν, ἡ ἐσθῆς, μακρὰ οὖσα, ἀνασύρεται εἰς τὰ δύο πλάγια δι' ἀποδέσμων (*pompons*, φιοκκῶν) ἐκ ταφετᾶ ἢ ἐκ βελουδοῦ μέλανος, καὶ οὕτω σχηματίζει ἔμπροσθεν καὶ ὀπισθεν φυσκώματα· καὶ ἔμπροσθεν μὲν τὸ φυσκῶμα εἶναι μέτρον, ὀπισθεν ὁμῶς ὑπέρμετρον, καὶ διαιρεῖται ἐπάνω μὲν εἰς καλῶμα ὅμοιον μὲ τὴν οὐρὰν τῶν προβάτων τῆς Καραμανίας, κάτω δὲ εἰς δύο πλατέα κράσπεδα, καὶ ταῦτα ἀρκετὰ ἀναπεφυσμημένα. Ἔως γθὲς ἐφαίνετο γελοῖον τὸ πρᾶγμα τοῦτο· τώρα θεωρεῖται ὡς κομψότατον. Θὰ ἰδῆς τὸ σχῆμα καὶ θὰ τὸ διακρίνης καλῶς ἐντὸς τῆς εἰκονογραφίας τὴν ὁποίαν θὰ σὲ στείλω μετὰ τοῦ προσεχοῦς φυλλαδίου.

Εἰς τὸν ὀλίγον τόπον ὅστις μὲ μένει θέλω νὰ σοὶ προσθέσω τὰ συγχαρητήριά μου διὰ τὸ θυγάτριον τοῦ ὁποίου μοὶ ἀναγγέλλεις τὴν αἰσίαν ἀπόκτησιν. Ἄλλὰ σ' ἐξορκίζω, γλυκεῖά μου λεγὼ, μὴ στερῆξῃς νὰ διατριπῆσωσι τοὺς λοβούς τῶν ὠτίων τῆς μικρᾶς σου διὰ νὰ περάσωσιν ἐνώτια· ἀπόφυγε τὸ βάρβαρον τοῦτο ἔθος, ὃ ἔλαβον ἐκ τῶν Αἰγυπτίων οἱ ἡμέτεροι πρόγονοι. Ἡ ἔξις μᾶς κατέστησεν ἀναλγήτους πρὸς αὐτό· ἀλλὰ φαντάσου νὰ τρυπᾷ ὁ ἐξηγυγισμένος ἄνθρωπος τὴν σάρκα του διὰ σιδήρου, ἵνα περάσῃ κρῖνον ἐκ μετάλλου χάριν στολισμοῦ! Καὶ πῶς λοιπὸν μεμφόμεθα τοὺς ἀγρίους, τρυπῶντας καὶ τὴν ρίνα καὶ τὰ χεῖλη καὶ τὴν σιαγόνα των καὶ ὅλον τὸν γύρον τῶν ὠτίων διὰ τὸν αὐτὸν λόγον; Καλὸν φαίνεται εἰς ἡμᾶς νὰ ὀβελίζωμεν μόνον τὸν λοβόν· καλὸν φαίνεται καὶ εἰς ἐκείνους νὰ ὀβελίζωσι καὶ τ' ἄλλα. Ἄς ἀφήσωμεν αἱ Ἕλληνίδες τοὺς λοβούς τῶν θυγατρίων μας ἀλώθητους· ἄς διακριθῶμεν κατὰ τοῦτο τοῦλάχιστον μεταξὺ τῶν ἄλλων ἐθνῶν τῆς Εὐρώπης, καὶ ὅσαι φρονοῦσιν ὅτι τὰ ἐνώτια εἶναι εὐλισμὸς τοῦ ὁποίου δὲν θέλουν νὰ στερηθῶσιν, ἄς παραγγείλωσιν ἐνώτια ἢ διὰ μικρᾶς τινοῦ ἔλικος συσφίγγοντα τὸν λοβόν, ἢ κρατούμενα εἰς τὴν ἀρμυδιαν θέσιν δι' ἐλάσματός τινοῦ κρυπτομένου ὀπισθεν τοῦ ὠτίου. Ἄλλ' ὅπωςδῆποτε μὴ τρυπήσῃς τὰ ὠτία τῆς μικρᾶς σου· μή· καὶ ὅταν μεγαλώσῃ, ἄς βλασφημῇ τὴν ἰδιότροπον ἀδελφικὴν τῆς μητρὸς τῆς φίλην

Ζωὴν Πολυμύχθου.